Stenogramma
1993.gada 05. augusta sēde sākās pl. 10:00
sēde slēgta pl. sēdes ilgums minūtes

Latvijas Republikas 5.Saeimas rīta plenārsēde 1993.gada 5.augustā

Sēdi vada Latvijas Republikas Saeimas priekšsēdētājs
Anatolijs Gorbunovs.

Priekšsēdētājs. Godātie deputāti! Lūdzu, ieņemiet vietas! Es gribētu jums atgādināt, ka saskaņā ar Frakciju padomes vienošanos par mūsu darba uzskaiti plenārsēdēs ir trīs reģistrācijas: no rīta - uzsākot sēdi, pēc pusdienām - uzsākot pēcpusdienas sēdi un noslēdzot sēdi. Mūsu klātbūtni šeit apliecina visas trīs reģistrācijas. Lūdzu, reģistrēsimies!
Esiet tik laipni un pārbaudiet, vai jums ir iedegusies sarkanā lampiņa, jo tā ir reģistrācija jūsu klātbūtnei šīsdienas plenārsēdē. Paldies. Rezultātu! Ir reģistrējušies 88 deputāti.

5.augusta plenārsēdei Saeimas Prezidijs piedāvā darba kārtību, kuru tas izskatīja un akceptēja savā sēdē. Tā jums ir izsniegta un lasāma 48.dokumentā. Vai ir kādas iebildes vai arī papildinājumi? Lūdzu - deputāts Rozentāls!

A.Rozentāls (Latvijas Zemnieku savienība).

Cienījamais priekšsēdētāj, Prezidij, kolēģi! Man ir lūgums Kalniņa kunga deputāta mandāta apstiprināšanu izskatīt sākumā, jo viņš ir ieradies un varētu piedalīties jautājumu apspriešanā un balsošanā turpmākajā plenārsēdes gaitā.

Priekšsēdētājs. Paldies. Vai ir vēl kādas piebildes? Lūdzu!

J.Tupesis (Latvijas Zemnieku savienība).

Varbūt šī nav pareizā vieta... Tas ir tikai tāds ieteikums vai jautājums, taču man ir ļoti grūti orientēties, saņemot tik daudz papīru un lapu tajā rītā, kad tās tiek izskatītas. Es to vienkārši neizprotu. Es varbūt neesmu pieradis un varbūt kāds no jums jau par to ir runājis... Tas būtu vienkārši tāds ieteikums. Man nekas nebūtu pretī, ka tas viss būtu ielikts jau vakar vai aizvakar, tad es par to zinātu, es saņemtu un sagatavotos. Tas būtu tikai tāds ierosinājums, lai varētu saņemt dienu ātrāk, ja vien tas būtu iespējams. Paldies!

Priekšsēdētājs. Paldies. Es ceru, ka mēs to lemsim, apspriežot mūsu Kārtības rulli, jo diemžēl Zemnieku savienība vēl vakar nebija iesniegusi šodien apspriežamo dokumentu. Tas nav pārmetums jums, bet tāda diemžēl mums sākas prakse, un tāpēc tā arī notiek, ka daži dokumenti tiek pavairoti no rīta vai vēlu vakarā iepriekšējā dienā, taču es ceru, ka mēs Kārtības rullī to visu fiksēsim un tādus dokumentus deputātiem vienkārši neizsniegsim no rīta, ja tie nebūs attiecīgi pavairoti tanī laikā, kāds būs noteikts Saeimas Kārtības rullī. Tas sakāms arī par Tautsaimniecības, agrārās un reģionālās politikas komisiju kopā ar Zemnieku savienību, ja precīzāk jāizsakās par šo dokumentu par zemes komisijām...

Vai ir iebildes, ja mēs pēdējo jautājumu par Mārtiņu Ādamu Kalniņu izskatīsim pirmo? Nav.

Tad sāksim izskatīt darba kārtību. Vai citu papildinājumu darba kārtībai nav?

Vai jums ir izsniegti trīs dokumenti? Pirmais - Saeimas Prezidija iesniegums, kas saņemts no deputāta Visvalža Varneša Klīves Latvijas Zemnieku savienības frakcijā: "Sakarā ar slimību, kas prasa ilgāku ārstēšanos un atrašanos ārpus Latvijas, esmu spiests no 5.Saeimas deputāta mandāta un vietas atteikties. Par šo soli esmu attiecīgi informējis Latvijas Zemnieku savienības frakciju."

Otrs dokuments. To iesniedzis Centrālās vēlēšanu komisijas priekšsēdētājs Atis Kramiņš: "Sakarā ar Latvijas Republikas Saeimas deputāta Visvalža Varneša Klīves iesniegumu par atteikšanos no deputāta mandāta Latvijas Zemnieku savienības sarakstā Rīgas vēlēšanu apgabalā Centrālā vēlēšanu komisija informē, ka saskaņā ar Latvijas Republikas likuma "Par 5.Saeimas vēlēšanām" 57.pantu deputāta Visvalža Varneša Klīves vietā stājas nākamais deputāts no tā paša kandidātu saraksta - Mārtiņš Ādams Kalniņš."

Trešais dokuments. Mandātu un iesniegumu komisijai nav iebildumu pret Mārtiņa Ādama Kalniņa deputāta pilnvaru apstiprināšanu.

Vai par šiem dokumentiem kāds no deputātiem vēlas ņemt vārdu? Nav. Tad varbūt saskaņā ar mūsu tradīciju un procedūru, lūdzu, balsosim par Mandātu komisijas atzinuma akceptu. Balsosim par to! Lūdzu rezultātu! Par - 86, pret - nav, atturas - 1. Akceptēts. Mēs apsveicam Mārtiņu Ādamu Kalniņa kungu kā Saeimas deputātu un vēlam sekmes jūsu darbā! (Aplausi.)

Par iesniegtajiem likumprojektiem. "Par Latvijas Republikas 1923.gada 2.augusta likuma "Par valsts kontroli" darbības atjaunošanu" un "Par grozījumiem Latvijas Republikas 1923.gada 2.augusta likumā "Par valsts kontroli". Tas ir 41.dokuments. Vai kāds no deputātiem vēlas runāt par šo jautājumu? Ja neviens nevēlas, lūdzu - deputāts Endziņš!

A.Endziņš ("Latvijas ceļš").

Cienījamo priekšsēdētāj, cienījamie kolēģi! Man būtu priekšlikums noteikt arī konkrētu datumu, līdz kuram ir jāiesniedz, jo pēc Kārtības ruļļa arī ir prasība, un būtu vēlams šeit paredzēt datumu, līdz kuram.

Priekšsēdētājs. Vai jums pašam priekšlikumi ir?

A.Endziņš. Acīmredzot tas būtu atkarīgs no tā, kā tiks izlemts jautājums par iespējamo pārtraukumu darbā.

Priekšsēdētājs. Lūdzu - deputāts Panteļējevs!

A.Panteļējevs ("Latvijas ceļš").

Cienījamais priekšsēdētāj, klātesošie! Es iesaku iesniegt priekšlikumus līdz 10.septembrim.

Priekšsēdētājs. Vai citu priekšlikumu nav? Iebildumu arī nav. Tad, lūdzu, balsosim par Saeimas Prezidija... Vienu sekundīti, es tomēr nolasīšu: balsosim par Saeimas Prezidija ierosinājumu nodot minētos likumprojektus apspriešanai Juridiskajai komisijai un noteikt, ka Juridiskā komisija līdz 10.septembrim apkopo iesniegtos deputātu priekšlikumus par minētajiem likumprojektiem un iesniedz šos likumprojektus kopā ar priekšlikumiem apspriešanai plenārsēdē. Vai pareizi es formulēju jūsu papildinājumu? Iebildumu nav? Lūdzu, balsosim par Saeimas Prezidija priekšlikumu ar deputāta Endziņa papildinājumu. Lūdzu rezultātu! 83 - par, 2 - pret, 1 - atturas. Pieņemts.

Nākamais jautājums - par atvaļinājumiem. Sekretāra biedrs Tomiņa kungs, lūdzu, jums vārds!

Z.Tomiņš (Latvijas Zemnieku savienība).

Sekretariāts ir saņēmis divus iesniegumus par atvaļinājumiem. Tas ir Latvijas Kristīgo demokrātu savienības frakcijas deputātes Aidas Prēdeles iesniegums: "Lûdzu piešķirt atvaļinājumu no 9. līdz 20.augustam sakarā ar to, ka esmu iekļauta teoloģisko kursu grupas sastāvā Zviedrijā." Prezidijs nolēma piešķirt atvaļinājumu deputātei Aidai Prēdelei no šā gada 9. līdz 20.augustam. Ierosinām izlemt to Saeimai.

Priekšsēdētājs. Lūdzu, vai ir jautājumi? Ja jautājumu, iebildumu vai citu priekšlikumu nav, tad lūdzu akceptēt Prezidija priekšlikumu balsojot! Balsosim! Lūdzu rezultātu! 82 - par, 1 - pret, 2 - atturas. Paldies. Lēmums ir pieņemts.

Z.Tomiņš. Arī deputāts Ilmārs Dāliņš ir iesniedzis dokumentu Saeimas Prezidijam: "Dažādu komplikāciju dēļ man nav bijis iespējams nokārtot formalitātes ar savu bijušo darbavietu NASA, tāpēc lūdzu atļauju no Saeimas to veikt apmēram vēl trīs nedēļas." Te jāpaskaidro, ka Prezidijs jau kā steidzamu bija piešķīris Ilmāram Dāliņam atvaļinājumu un tagad ierosina Saeimai piešķirt viņam atvaļinājumu no 1993.gada 5.augusta līdz 26.augustam kā bezalgas atvaļinājumu.

Priekšsēdētājs. Lūdzu, vai kāds vēlas runāt? Citu priekšlikumu arī nav? Lūdzu, balsosim! Rezultātu! 71 - par, 3 - pret, 12 - atturas. Lēmums ir pieņemts. Paldies, Tomiņa kungs!

Nākamais jautājums - par grozījumiem Saeimas komisiju sastāvā (43.dokuments). Vai deputātiem dokuments ir izsniegts? "Atskaitīt Rutu Marjašu no Cilvēktiesību komisijas sastāva un iekļaut viņu Juridiskās komisijas sastāvā un atskaitīt Jāni Lucānu no Juridiskās komisijas un iekļaut Cilvēktiesību komisijas sastāvā." Izmaiņas starp frakcijām ir saskaņotas.

Deputāts Budovskis. Lūdzu!

M.Budovskis (Latvijas Nacionālās neatkarības kustība).

Priekšsēdētāja kungs, kolēģi! Es domāju, ka Saeima ir brīnišķīga vieta, lai strādātu, jo šeit vienlaicīgi var mācīties gan no citu, gan no savām kļūdām. Tanī pašā laikā es neizslēdzu arī iespēju, ka latviešu tauta jau ir klasificējusi, ka ir daļa cilvēku, kuri nemācās ne no svešām, ne no savām kļūdām. Un man liekas, ka šis ir viens no tiem gadījumiem. Es gribētu par šo izmaiņu atzīmēt šādu lietu: šā gada 21.jūlijā mēs ļoti nopietnā Saeimas sēdē pietiekami ilgi diskutējām par komisiju sastāviem, to skaitlisko sastāvu, par tiem principiem, pēc kuriem mēs vadījāmies, vai vispār vajag sastādīt šādas komisijas. Un tas mums ir parādījies pirmām kārtām 24.dokumentā - par komisijas sastāva apstiprināšanas kārtību.

Tāpat mums bija arī Frakciju padomes iesniegtais priekšlikums, kurš tika akceptēts ar 67 balsīm. Tas ir deputātu sadalījums 5.Saeimas pastāvīgajās komisijās. Šeit visi skaitļi (arī tas, kas noteic komisijas lielumu, pie tam sadalījumu par katru frakciju) tika precīzi noteikti. Līdz ar to mēs izpildījām šīs komisijas sastāva apstiprināšanas kārtības pirmo punktu, tas ir, izveidojām pastāvīgās komisijas. Katrai frakcijai tiek noteikta pārstāvības norma, izejot no Kārtības ruļļa 149.pantā fiksētā komisijas lieluma un proporcionalitātes principa. Šis princips šajā formēšanas stadijā bija viens no galvenajiem un arī pamatprincipiem. Es gribētu citēt tās dienas jeb šā jautājuma referenta Vaivada kunga teikto.

Tātad, runādams par komisiju komplektēšanu, viņš teica: "Pçc satura un būtības tās ir komisijas, kurās tātad bez 10 pastāvīgajām komisijām, kur mēs ievērojam proporcionalitātes principu un kur katrs deputāts strādās vienā komisijā..." Tālāk: "Tâtad darba grupai ir vienošanās, ka tās tiek veidotas pēc proporcionalitātes principa. Un, tā kā komisijas lielums jau ir apstiprināts Kārtības ruļļa 149.pantā, mums būtu jāsper nākamais solis un jārealizē šis proporcionalitātes princips. Proporcionalitātes principa formula būtībā jau ir izstrādāta vairākos parlamentos un ar vairākām metodēm. Un arī šajā darba grupā tika precīzi fiksēts, kādām komisijām un cik liela pārstāvības norma tiek noteikta.

Mūsu uzdevums rakstiski tagad būtu apstiprināt, lūk, šo pārstāvības normu. Un to mēs arī darījām. Mēs to darījām patiešām un pietiekamā vienbalsībā vienojāmies par šo komisijas sastāvu, ievērojot - es vēlreiz uzsveru! - šo proporcionalitātes principu. Proporcionalitātes princips faktiski neskar vienu vai otru komisiju. Tas skar absolūti visas komisijas. Un, neņemot to vērā vai vadoties pēc otrā komisijas sastāva apstiprināšanas kārtības punkta, ka frakcijas var vienoties savā starpā par atsevišķu vietu savstarpēju apmaiņu dažādās komisijās... Tur rakstīts: "...iesniedz abas vienojošās frakcijas". Taču tik un tā tas neizslēdz šo proporcionalitātes principu. Tādēļ, manā uztverē, vienīgā šī apmaiņas iespēja, kas neizjauc proporcionalitātes principu, ir vienošanās starp koalīcijas frakcijām, tātad starp divām, trim vai arī nezin cik frakcijām, kuras savstarpēji ir vienojušās par koalīciju. Līdz ar to šeit ir noteikts balsošanas režīms koalīcijas ietvaros. Šeit tāpat ir arī šī pārstāvības norma. Un tad ir iespējams - jā, lūdzu! Turpretī visos pārējos gadījumos frakcijas, kuras nav šajā koalīcijā, šādu izmaiņu gadījumā tiek skartas. Un pie tam, es domāju, ka ne visai labvēlīgi.

Tagad par konkrēto projektu, kurā ir piedāvāts, ka Ruta Marjaša no Cilvēktiesību komisijas pāriet uz Juridisko komisiju un Jānis Lucāns no Juridiskās komisijas - uz Cilvēktiesību komisiju. Šajā gadījumā, es domāju, praktiski tiek izmainīts patiešām šis proporcionalitātes princips. Ja šodien jūs paskatāties sarakstu, tad redzat, ka Juridiskajā komisijā ir 8 cilvēki: 3 no tiem ir "Latvijas ceļa" pārstāvji un viens Zemnieku savienības pārstāvis. Jā, šī ir koalīcija, kurai Juridiskajā komisijā ir četras vietas no astoņām. Un tā tas ir. Tie ir mūsu vēlēšanu rezultāti, pēc kuriem izveidoja šo proporcionalitātes principu.

Taču tālākajā gaitā, ja mainās šādi, ka Jānis Lucāns no "(Saskaņa Latvijai"), kas nebūt nav koalīcijas frakcija ar Zemnieku savienību un arī ar "Latvijas ceļu", aiziet uz citu komisiju, bet Ruta Marjaša nāk uz Juridisko komisiju, tad, lūk, ir izjaukts šis proporcionalitātes princips. Un tādā gadījumā "Latvijas ceļam" ðeit ir 4 pārstāvji plus koalīcijas pārstāvis Ritenis no Zemnieku savienības, un tās ir 5 vietas no astoņām. Cienītie kolēģi, 5 cilvēki šinī gadījumā jau var noturēt komisijas sēdi, jo tas ir kvorums, un 5 cilvēki var balsot. Tādā gadījumā viss normāli rit uz priekšu no šo frakciju viedokļa. Pārējiem tur nav ko darīt ne balsošanas jautājumā, ne arī sēdes noturēšanas jautājumā.

Tanī pašā laikā paskatīsimies tālāk. Piemēram, ir Sociālo un darba lietu komisija. Cienītie kolēģi, šinī gadījumā komisija, kura, pēc komisijas vadītājas Kuprijanovas vārdiem, ir ļoti būtiska, ļoti nozīmīga un svarīga, kur tūlīt tūlīt parādīsies pirmie nopietnie jautājumi, kurus vajadzētu izskatīt (tās ir algas, tās ir pensijas), šī komisija līdz pat šim laikam nav noformēta. Un pie tam šinī komisijā savu kandidatūru vēl joprojām nav noteikusi lielākā frakcija - "Latvijas ceļš". Tanī pašā laikā Jānis Ritenis, kā es saprotu, ir attiecīgā virziena ministrs Ministru kabinetā. Līdz ar to, cienītie kolēģi, vai nebūtu daudzkārt loģiskāk, ka Jānis Ritenis kā Zemnieku savienības pārstāvis pārietu uz attiecīgo komisiju, tātad uz Sociālo un darba lietu komisiju, kurā tad patiešām nu vienreiz ir nepieciešama viņa kompetence. Un tur tad viņš piedalītos šīs komisijas sēdēs un, jāsaka, būtu informēts par to, kas tur, komisijā, notiek un kādas domas ir šeit, Saeimā. Tādā gadījumā Ruta Marjaša nāktu Jāņa Riteņa vietā, un nekas netiktu izjaukts. Proporcionalitāte būtu

saglabājusies, jo šeit ir vienošanās starp divām koalīciju noslēgušām frakcijām, un šīs 4 maksimālās balsošanas vietas arī būtu saglabājušās. Tātad, ja Ruta Marjaša uzskata, ka viņa tālāk vairs Cilvēktiesību komisijā negribētu strādāt vai arī tām ir kādi citi iemesli, - to es nezinu, - lai gan viņa sevi jau ir pieteikusi starptautiski, - tā ir Strasbūra, tā ir Londona, tā ir Telaviva, kur viņa ir piedalījusies un aizstāvējusi cilvēktiesības...

Taču tā ir dziļi viņas personīgā lieta un arī frakcijas lieta, ja viņa pārnāk strādāt uz šejieni - uz Juridisko komisiju. Lūdzu - mums nav nekas pretī, bet tādā gadījumā lai koalīcijas princips ir ievērots, lai proporcionalitātes princips ir ievērots, bet nevis tādā veidā, kā to piedāvā 43.dokuments.

Un vēl es gribētu teikt, ka šāds piedāvājums, kāds ir 43.dokumentā, izjauc arī nākamo proporcionalitāti. Tātad Jānis Lucāns no Juridiskās komisijas tiek iekļauts Cilvēktiesību komisijas sastāvā. Taču Cilvēktiesību komisijas sastāvā no "Saskaņas Latvijai" ir Ernests Jurkāns, lai gan, cienītie kolēģi, bija paredzēts, ka tai ir viena vieta, un par to mēs nobalsojām. Nē, tagad tur ir divas vietas! Jūs saprotiet - es šobrīd gribētu runāt par godīguma principu. Ja mēs gribētu ievērot šo proporcionalitāti un to arī korekti izturēt līdz galam, tad tādā gadījumā koalīcijas frakcijām vajadzētu atrast mehānismu, kādā veidā to realizēt. Šodien tas, pēc mana viedokļa, tiek pārkāpts, un es, cienījamie kolēģi, gribētu jūs lūgt nebalsot par šādu maiņu, jo šāda maiņa ir ar tālejošām sekām. Es domāju, nebūsim naivi, ka tas nav pamanīts, ka to nav varējuši pateikt. Es domāju, šeit man ir atkal jāatgādina no 21.jūlija stenogrammas viens moments - tas ir Induļa Bērziņa teiktais. Es atļaušos citēt: "Mçs, teiksim, novienojāmies ar Zemnieku savienību, un nekas šinī gadījumā citām frakcijām netraucēja, bet mums neizdevās vienoties ar Demokrātisko centra frakciju. Mēs arī gribējām vienoties. Tā ka mēs vienkārši gaidīsim, kad būs tāda izdevība." Cienītie kolēģi, vai tādā gadījumā mēs varētu teikt, ka parlamentārajā darbā mēs ar nekorektiem paņēmieniem izmantojam izdevību? Man to ir grūti pateikt. Es domāju, ka tā nedrīkst uzvesties. Un šajā gadījumā es saprotu tā: ja šāda pārmaiņa tālāk aizies vienkārši līdz balsošanai, tad mēs, pārkāpjot to, ko paši esam pieņēmuši, vairākums mehāniski nospiedīsim pogas un līdz ar to šī maiņa notiks..., tad mēs būsim pārkāpuši visu to, par ko iepriekš esam vienojušies. Es nezinu, vai jums pastāv frakciju balsojums, ar kuru ir obligāti tādā veidā jāpārkāpj mūsu iepriekšējais balsojums, bet, ja tāda nav, tad es gribētu šodien patiešām tos deputātus, kuri ir piekrituši šim izklāstam un pašam principam, ka mums šo proporcionalitāti nevajadzētu pārkāpt, aicināt neatbalstīt šo lēmumu par šāda veida maiņu un balsot "pret". Paldies jums par uzmanību!

Priekšsēdētājs. Deputāts Panteļējevs - lūdzu!

A.Panteļējevs ("Latvijas ceļš").

Cienījamais priekšsēdētāj, cienījamie klātesošie! Budovska kungs laikam runāja tik ilgi tieši tāpēc, ka juta, ka viņam īsti nav argumentu. Tāpēc tiešām būsim godīgi un balstīsimies uz tām rakstiski apstiprinātajām vienošanām, kuras mums pastāv. Nolikumā par komisiju veidošanu skaidri ir pateikts, ka ir proporcijas: ja divu frakciju starpā tas ir saskaņots, tad var notikt maiņa starp šīm komisijām. Šinī gadījumā divu frakciju starpā tas ir saskaņots, un šajā nolikuma punktā nekas par koalīcijām nav teikts.

Es atvainojos, taču Budovska kungs pats balsoja par šo nolikumu un pats jau dažus nomainīja. Ar Zemnieku savienību jau ir izdarītas maiņas. Un šādas maiņas mēs balsojām jau pašā pirmajā reizē. Un arī koalīcijas ir nozīmētas.

Priekšsēdētājs. Es atvainojos, deputāt Budovski un deputāt Panteļējev, jo jūs abi pārkāpjat Kārtības rulli!

A.Panteļējevs. Jā, es atvainojos! Es tikai gribēju paskaidrot, ka mēs šinī gadījumā šo priekšlikumu esam iesnieguši atbilstoši nolikumam.

Tālāk. Loģika par to, ka ir kvorums vai nav kvoruma, noved pie secinājuma, ka, pieņemsim, Ārlietu komisijā tā saucamajai pozīcijai vispār nav ko darīt, tāpat arī vadošajai koalīcijai, ja opozīcija var noturēt sēdi vispār bez šīs koalīcijas piedalīšanās. Tas ir pirmais aspekts.

Otrais aspekts. Budovska kungs ļoti kvēli runāja par koalīcijām, bet zināt, tas ir tāds diezgan interesants jautājums. Es, teiksim, vakar "Panorāmā" dzirdēju, ka Kiršteina kungs tieši ir izteicies, ka jūs, nevis mēs, kā izrādās, tagad esat koalīcijā ar Zemnieku savienību. Vismaz tā "Panorāmā" izskanēja. Tā ka acīmredzot tas ir tāds jautājums... Zināt, tas ir ļoti relatīvs un kustīgs, taču katrā ziņā šinī gadījumā ir skaidri ierakstīts, ka maiņa ir starp frakcijām un ka starp frakcijām šī maiņa ir saskaņota. Es domāju arī, ka šeit deputātiem nedaudz vajadzētu pieiet no šā lietderības principa.

Pirmkārt, runa tiešām ir par to, ka Juridiskajā komisijā ir jābūt juristiem, bet juristu skaits tur ir ļoti mazs, un tāpēc, ja mēs pievienojam šeit arī lietderības principus, tad, es domāju, mēs varam šo maiņu atbalstīt, ievērojot visu to, ko jau esam pieņēmuši. Gadījumā, ja Budovska kungs uzskata, ka nolikums nav pareizs, tad varbūt vajag mainīt nolikumu un ieviest tajā koalīcijas jēdzienu.

Priekšsēdētājs. Deputāts Kide.

E.Kide ("Saskaņa Latvijai").

Cienījamie deputāti! Kā jau teica Panteļējeva kungs, mēs iesniedzām šo iesniegumu atbilstoši nolikumam, un, tā kā mums ne no vienas, ne no otras komisijas neienāca nekādas pretenzijas, ka komisijas nepiekrīt šādai sastāva maiņai, tad mēs sapratām, ka komisijās šis jautājums ir izskatīts un ka tur nekādu pretenziju nav. Mēs iesniedzām šo priekšlikumu tikai tāpēc, ka jau pirmajā dienā, kad tika skatīts jautājums par komisiju sastāvu, mēs lūdzām Lucāna kungu no Juridiskās komisijas pārvietot uz citu komisiju. Mēs to arī pamatojām, jo Lucāna kungs atzina, ka viņa juridiskā kompetence nav tik augsta, lai viņš atdotu visas savas darba spējas šajā komisijā, tāpēc viņš varētu darboties citā.

Ja tagad "Latvijas ceļš" deva šādu priekšlikumu, tad mēs to labprāt pieņēmām, turklāt, kā jau es teicu, protestu ne no vienas komisijas nav. Mēs uzskatījām, ka tas jau ir izlemts un plenārsēdē ir tikai jāapstiprina. Man ir ļoti žēl, ka tādi jautājumi, kuri darba kārtībā būtu jāizskata komisijās, tiek plaši izskatīti plenārsēdē un tiek tērēts laiks. Tādējādi mēs šo laiku plenārsēdēs neizlietojam ekonomiski.

Ja plenārsēde uzskata, ka šādu priekšlikumu var apstiprināt, tad mēs esam apmierināti, taču, ja tā uzskata, ka formalitāte ir augstāka par būtību un par darba spēju atdošanu deputātiem, tad mēs esam ar mieru, ka Lucāna kungs paliek tajā komisijā, kurā viņš varbūt nevar tik labi strādāt kā šajā komisijā, kas minēta priekšlikumā. Paldies.

Priekšsēdētājs. Vai vēl kāds vēlas runāt? Nevēlas. Lūdzu, balsosim iesniegto priekšlikumu - atskaitīt Rutu Marjašu no Cilvēktiesību komisijas un iekļaut viņu Juridiskās komisijas sastāvā, kā arī atskaitīt Jāni Lucānu no Juridiskās komisijas un iekļaut viņu Cilvēktiesību komisijas sastāvā.

Balsošanas režīmu! Balsosim par šo priekšlikumu! Lūdzu rezultātu! 57 - par, 19 - pret, 12 - atturas. Lēmums ir pieņemts.

Nākamais jautājums. Izskatīsim likumprojektu "Par grozījumiem un papildinājumiem Latvijas Republikas 1990.gada 10.jūlija likumā "Par zemes komisijām"". Pirmais lasījums. Ir vēl likumprojekts par Latvijas Republikas Centrālās zemes komisijas sastāva apstiprināšanu. Saņemts arī 11 deputātu iesniegums: "Lûdzam izskatīt likumprojektu "Par grozījumiem un papildinājumiem Latvijas Republikas 1990.gada 10.jūlija likumā "Par zemes komisijām" un izskatīt to kā steidzamu." Vispirms ir jāapspriež šis 11 deputātu iesniegums - izskatīt šo likumprojektu kā steidzamu. Vai kāds vēlas runāt?

Lūdzu, deputāt Novakšānov!

V.Novakšānovs (Latvijas Zemnieku savienība).

Cienījamais Prezidij, deputāti! Dzīve uz laukiem rit savu gaitu un prasa mūsu darbā neatliekamas darbības pie likumu pieņemšanas. Ļoti daudzi lauku un arī pilsētu cilvēki pašreiz gaida no mūsu Saeimas deputātiem likumus, kas atrisinātu viņu problēmas, - lai viņi varētu atgūt īpašumus un tos ar likumu apstiprināt, kā arī tā vārdā turpināt savu saimniecisko darbību gan laukos, gan pilsētās. Pašreiz laukos praktiski ir apstājusies zemes komisiju darbība, bet tuvojas rudens darbi. Arī pilsētās ir apstājušies daudzi darbi par savu īpašumu atgūšanu. Es lūdzu jūs mūsu Tautsaimniecības, agrārās un reģionālās politikas komisijas vārdā, kā arī Zemnieku savienības vārdā šo jautājumu izskatīt kā steidzamu, jo tas ir ļoti svarīgs Latvijas tautsaimniecībai. Paldies par uzmanību!

Priekšsēdētājs. Deputāts Bērziņš!

I.Bērziņš ("Latvijas ceļš").

Cienījamais sēdes vadītāj, cienījamie klātesošie! Arī "Latvijas ceļa" frakcijā mēs vakar apspriedām šo jautājumu un aicinām iekļaut to darba kārtībā kā steidzamu. Aicinām visus atbalstīt šā jautājuma izskatīšanu, cik iespējams, jau šodien. Paldies.

Priekšsēdētājs. Kā es sapratu, otram runāt "par" pēc Kārtības ruļļa nebija paredzēts... Vai kāds grib izteikt savu viedokli "pret"? Nē.

Lūdzu, balsosim par deputātu iesniegto priekšlikumu - izskatīt šo likumprojektu kā steidzamu. Balsosim! Lūdzu rezultātu! 85 - par, pret un atturas - nav. Akceptēts kā steidzams. Līdz ar to tālākā procedūra izskatāma steidzamības režīmā.

Vārds ziņojumam deputātei Annai Seilei. Lūdzu!

A.Seile (Latvijas Nacionālās neatkarības kustība).

Cienījamie Prezidija locekļi un 5.Saeimas deputāti! Šis ir ārkārtīgi svarīgs jautājums, kaut arī tas ir paslēpts zem ļoti vienkārša virsraksta - "Grozījumi "Likumā par zemes komisijām"".

Kāda ir situācija? Šo jautājumu ir ierosinājusi Zemnieku savienības frakcija, to ir izskatījusi Tautsaimniecības, agrārās un reģionālās politikas komisija un atbalstījusi šos grozījumus. Jau vakar no rīta Kancelejā tika nodots sagatavotais labojumu teksts, bet vakar šis teksts pulksten

15.00 tika izdalīts frakcijām, un tāpēc es uzskatu par nepamatotiem izteikumus, ka vakar šis likumprojekts nav bijis dabūjams.

Tagad mazliet par situāciju, kādēļ bija nepieciešami šādi grozījumi likumā "Par zemes komisijām". Vispirms es gribu paskaidrot, ka visu zemes dalīšanas procesu Latvijā regulē divi likumi: likums "Par pilsētu zemi" un likums "Par lauku zemi". Varbūt tas nebija īsti pareizi, ka 1990.gadā sākās zemes reforma, taču tad nebija citas iespējas, jo tieši laukos bija jāiesāk zemes reforma. Pilsētu zemes reforma mazliet aizkavējās. Taču likums par zemes komisijām ir viens - gan jāteic, tas ir ar daudziem labojumiem un papildinājumiem, bet abu izveidoto zemes komisiju - gan pilsētu zemes komisiju, gan lauku zemes komisiju - darbību regulē viens likums. Taču katram likumam atbilstoši tika izveidotas savas zemes komisijas - lauku zemes komisija un pilsētu zemes komisija. Un nu mēs esam nonākuši tādā situācijā, ka bieži vien lauku cilvēkam ir jādod kompensācija par tagadējā pilsētā iekļauto zemi un otrādi. Mēs esam sapratuši, ka šai komisijai ir jābūt vienotai. Šādi priekšlikumi par Saeimas Centrālās zemes komisijas izveidošanu ir saņemti gan no Valsts zemes dienesta, kas ir Ministru kabineta un bijušās Ministru padomes institūcija, gan no pašvaldībām, gan arī no daudziem iedzīvotājiem, jo šādi labojumi likumā par abu zemes komisiju apvienošanu visaugstākajā līmenī, tas ir, izveidojot Centrālo zemes komisiju, ir nepieciešami.

Priekšsēdētājs. Godātā Seiles kundze, es ļoti atvainojos! Godātie deputāti, ņemot vērā, ka jūs tagad ļoti aktīvi apspriežat šo likumprojektu un neklausāties godāto ziņotāju, varbūt ierosiniet ziņotājam laiku 5 minūtes un pēc tam ziņotājs pusstundu varēs runāt pēc jūsu runām, jo citādi man ļoti neērti ziņotāja priekšā: jūs tagad gan staigājat, pagriezuši muguras ziņotājam, gan šis troksnis zālē... Varbūt tiešām ierosiniet kādu citu kārtību - 5 minūtes ziņotājam, bet pēc tam jūs runātu no tribīnes un ziņotājs pēc vajadzības atbildētu uz jūsu priekšlikumiem.

Lūdzu, Seiles kundze!

A.Seile. Cienījamais sēdes vadītāj, es tiešām orientēšos uz īsāku ziņojumu un pāriešu pie konkrētiem labojumiem šajā likumprojektā.

Tātad likumprojektā vārds "Augstākā padome" tīri tehniski ir nomainīts ar vārdu "Saeima".

Ļoti būtisks jautājums bija par to, ka Centrālajā zemes komisijā bieži vien, izskatot zemes strīdus, balsojot nevarēja vienoties, jo bija noteikts, ka par sagatavoto projektu ir jānobalso vismaz pusei no Zemes komisijas locekļu skaita. Tā kā parasti sēdēs vispār piedalījās tikai puse no Zemes komisijas locekļu skaita, tad bieži vien mēs nevarējām dabūt šo 9 deputātu balsis, un cilvēki, atbraukuši no tāliem lauku rajoniem vai tālām mazajām pilsētām, aizgāja mājās bez kāda rezultāta, izteikdami mums pārmetumus, ka mēs strādājam neproduktīvi, savā starpā strīdamies un nevaram pieņemt lēmumus, kaut arī šie strīdi zināmā mērā ir būtiski, jo likums ne vienmēr skaidri pasaka visas nianses. Šāds balsu sadalījums nebija normāls, un tāpēc tagad ir ierosināts mainīt šo balsojuma kvorumu. Tātad, izšķirot zemes strīdus, sēdē jāpiedalās ne mazāk kā pusei no Zemes komisijas locekļu skaita un jānobalso par sagatavoto lēmumu nedaudz vairāk par pusi no klātesošo skaita. Turpretī izskatot jautājumus, kuros tiek regulētas instrukcijas vai norādījumi zemes komisijām, šis kvorums ir citādāks. Tur jāpiedalās vismaz 2/3 no Zemes komisijas locekļu skaita un jānobalso pusei no visu Zemes komisijas locekļu skaita.

Mēs, pamatojoties uz deputāta Gorbunova priekšlikumu, esam ierosinājuši šai Centrālajai zemes komisijai dot ārkārtas pilnvaras, jo pašlaik ir tāda situācija, ka bieži vien netiek pildīti Zemes komisijas noradījumi. Ļoti daudzos rajonos pagastu zemes komisijas ir pārtraukušas savu darbu. Es jums gribu nolasīt vienu nelielu izvilkumu no tiem materiāliem, kas ir saņemti no Valsts

zemes dienesta attiecībā uz pašreizējiem pieprasījumiem atdot zemi īpašumā un cik pagastu zemes komisiju lēmumi ir pieņemti. Tātad, piemēram, Bauskas rajonā, kur pavisam 7900 cilvēku ir pieprasījuši nodot zemi īpašumā, to skaitā, bijušie īpašnieki ir 5600, šajos jautājumos ir pieņemti tikai 219 zemes komisiju lēmumi. Pagastu sesijas ir izskatījušas tikai 31 gadījumu. Jēkabpils rajonā no 9000 pieprasījumu zemes komisijas ir izskatījušas 1500 pieprasījumu zemes īpašumu atdošanas jautājumā. Un neviena sesija nav apstiprinājusi šo zemes komisiju sagatavotos lēmumus. Turklāt tas vēl ir samērā labs rajons. Piemēram, Preiļu rajonā no 12 700 pieprasījumiem zemes komisijās ir izskatīti tikai 375, bet neviens lēmums nav apstiprināts pagasta sesijās.

Protams, ir arī citi apstākļi, kas kavē zemes komisijām strādāt un pagasta sesijām pieņemt lēmumus. Piemēram, Centrālais valsts arhīvs nespēj nodrošināt ar izziņām. Vairākkārt jau Augstākā padome tika izskatījusi jautājumu par to, kā paātrināt arhīva darbu, lai cilvēki varētu saņemt izziņas, bet joprojām šie jautājumi nav nokārtoti. Kamēr nav īpašuma tiesības apliecinošu dokumentu, šis jautājums nevar tikt izskatīts ne sesijā, ne zemes komisijā, un zemes grāmatu nodaļas nevar iedot cilvēkiem īpašuma apliecības.

Kādas tam visam ir sekas? Mēs veidojam Hipotēku banku, gatavojamies cilvēkiem dot ilgtermiņa aizdevumus, bet mēs nevaram noformēt šīs īpašuma attiecības. Un tādēļ šīs īpašās pilnvaras dot norādījumus valsts institūcijām 14 dienu laikā sniegt atbildes uz Centrālās zemes komisijas pieprasījumiem ir iestrādātas mūsu sagatavotajās likuma izmaiņās par zemes komisijām.

Kāpēc bez šiem īpašuma jautājumiem vēl tik ilgi tika aizkavēti pagastu sesiju lēmumi? Es domāju, tas ir skaidrs katram Saeimas deputātam, ka šī neizlēmība vēlēšanu laikā un pēcvēlēšanu periodā bija arī tāpēc, ka cilvēki gaidīja, vai zemes reformas likumos būs izmaiņas vai nebūs izmaiņu. Un šī Centrālā zemes komisija, acīmredzot pārskaitījusi un salīdzinājusi iepriekšējos likumus, varētu nākt ar savu iniciatīvu un dot Tautsaimniecības, agrārās un reģionālās politikas, kā arī Juridiskajai komisijai savu slēdzienu. Tomēr mans ierosinājums pašlaik ir tāds, jo es ilgus gadus jau ņemos ar tiem zemes jautājumiem, ka zemi nevar mainīt tā kā cimdus. Ja mums ir bijis šāds likums, tad paši galvenie principi ir jāsaglabā, cilvēkiem un pagastu padomēm jārada drošība, ka netiks mainīta zemes piešķiršanas likumiskā kārtība.

Un tāpēc es lūdzu šodien atbalstīt šo sagatavoto likumprojektu ar izmaiņām tajā, jo jautājumi, kas šeit ir ierosināti, ir akceptēti tautsaimnieku komisijās, gan smagās diskusijās, gan sadarbībā ar Valsts zemes dienestu un daudzām citām ieinteresētajām personām un amatvīriem, kuri pārstāv šo jautājumu izskatīšanu.

Vēl ļoti smags jautājums, bez šaubām, ir arī tas, ka bez šiem lēmumiem nav iespējams līdz galam ieviest arī sertifikātu sistēmu, jo, ja mēs esam paredzējuši par zemi kompensēt ar sertifikātiem, tad ir jābūt pilnīgai skaidrībai, kam šajā mirklī zeme pieder, kam pienākas kompensācija un cik liela būs šī zemes vērtība.

Paldies par uzmanību! Es uzskatu, ka lēmuma projektu mēs izskatīsim atsevišķi.

Priekšsēdētājs. Paldies, Seiles kundze! Acīmredzot ir jāpiekrīt Seiles kundzes priekšlikumam, kas arī izriet no lietas būtības, un vispirms ir jāapspriež likumprojekts, jo komisijas sastāvs izriet no likumprojekta. Es tagad negribētu to noteikt, jo acīmredzot to lemsim kopā. Tādējādi pēc pirmā lasījuma varētu apspriest komisijas sastāvu tad, kad likumprojekts būs akceptēts pirmajā lasījumā. Paldies, Seiles kundze!

Atklāsim vispārējas debates! Deputāts Jānis Lucāns. Lūdzu! Pēc tam - Juris Janeks.

J.Lucāns ("Saskaņa Latvijai").

Cienījamais priekšsēdētāj, godātie deputāti! Principā atbalstot šā jautājuma svarīgumu un stiedzīgumu, man tomēr gribas pateikt dažas nopietnas pārdomas par šo dokumentu, ar kuru pašreiz Seiles kundze mūs šeit iepazīstināja. Es saprotu, ka šajā brīdī daudzas zemes lietas ir sastrēgušas sakarā ar deputātu sastāva maiņu šajā zālē, un tomēr man gribētos teikt, ka jau pagātnē, manā izpratnē, tika pielaistas kļūdas, kuras mēs gribam atkārtot arī tagad. Man liekas, ka šis ir tas brīdis, kad varētu no šīm kļūdām izvairīties.

No šā dokumenta es saprotu - tiesa gan, ir bijis ļoti īss laiks, lai ar to atkal kārtējo reizi iepazītos, - ka šī Zemes komisija, kas tagad saucas Centrālā zemes komisija, būs pakļauta joprojām Saeimai. Un šeit tad arī ir manas pirmās būtiskās pārdomas. Zeme - tā ir visas tautas bagātība, šobrīd visas tautas īpašums un pirmām kārtām tātad saimnieciski ekonomiska kategorija. Taču, ja tas ir tā, tad, teiksim, rīcība ar zemi ir ekonomiskās politikas jautājums. Un, ja tas ir ekonomiskās politikas jautājums, tad neapšaubāmi loģika liek domāt, ka ar šo jautājumu vajag nodarboties Ministru kabinetam. Tā ir Ministru kabineta būtiska sastāvdaļa. Tāpēc atraut šo jautājumu no Ministru kabineta darbības ir vienkārši neloģiski un nepareizi. Tās ir pirmās iebildes pret pašu šo principa izvirzīšanas kārtību.

Otrs jautājums: vai visas funkcijas, kādas līdz šim bija Zemes komisijai, ir pareizas un bijušas mērķtiecīgas un vai tas, kā tās tika dotas, veda uz vieglāko risināšanas ceļu? Visu laiku tas bija tā, ka Zemes komisija vienlaicīgi bija likumdevējs, izpildītājs un tiesnesis. Atvainojiet mani, bet man nav saprotams, kā drīkst tiesiskā valstī visas šīs trīs funkcijas sakoncentrēt vienas institūcijas rokās. Vai tas ir pareizi un vai tas ir loģiski?

Tātad no šā viedokļa izriet otrs jautājums, ka būtu jāpārskata šīs Zemes komisijas funkcijas un būtu pēc iespējas ātrāk strīdu izlemšanas jautājumi jānodod tiesu varai. Mēs it kā aiz formāla ieganstа, ka ir brīnišķīga kārtība, ja cilvēkam nav jāgriežas tiesā un nav ar šīm lietām tādā veidā sarežģīti jānodarbojas, ja viņam nav jāmaksā tur kaut kādas nodevas un tā tālāk, liekam viņam staigāt no instances uz instanci - no pagasta zemes komisijas uz rajona zemes komisiju, no rajona zemes komisijas uz Centrālo zemes komisiju. Tas viss prasa laiku un daudzos gadījumos nenes atrisinājumu. Man liekas, šinī jautājumā jau ir tāda kārtība, ka pēc pirmās instances atteikuma jebkuram cilvēkam ir tiesības griezties tiesā un nav jāizstaigā visas šīs instances, lai, teiksim, kārtotu savas lietas. Un, ja tas būtu tā, ja šāda kārtība būtu iedibināta un izprasta, tad, pēc manām domām, daudzi jautājumi, kurus pašreiz risina Centrālā zemes komisija, vispār atkristu, nokārtotos daudz loģiskākā secībā un, pēc manas pārliecības, juridiski pamatotāk un nopietnāk. Tāpēc man ir ieteikums deputātiem. Es saprotu šā jautājuma steidzīgumu, taču tas netraucē dažu dienu laikā līdz nākamajai nedēļai, līdz nākamajai plenārsēdei, palabot šīs nelielās nepilnības mūsu likumprojektā, lai jaunā Centrālā zemes komisija varētu normāli un nopietni darboties Latvijas valsts labā. Paldies.

Priekšsēdētājs. Deputāts Juris Janeks. Pēc tam - Andris Rozentāls.

J.Janeks ("Saskaņa Latvijai").

Cienījamie deputāti! Runāšu ļoti īsi. Es tikai gribēju informēt, ka arī es strādāju Tautsaimniecības, agrārās un reģionālās politikas komisijā. Man varbūt ir jāatvainojas tiem kolēģiem, ar kuriem es kopā strādāju, jo arī es sapratu, ka šī Centrālā zemes komisija būs pakļauta Ministru kabinetam. Tas ir loģiski, jo, ja reiz ir pieņemts likums, tātad tālāk darbojas

izpildvara. Tad kādēļ šai komisijai būtu nepieciešams darboties pie Saeimas? Tādējādi man būtu priekšlikums 6.punktā, kur bija minēta Augstākā padome, kas aizstāta ar Saeimu, šeit to aizvietot ar Ministru kabinetu.

Vēl man gribētos piebilst, izmantojot šo gadījumu, ka, cik es atceros, šī Augstākās padomes Zemes komisija uzņēmās ļoti daudz. Es arī zinu, kā "apakšā" notika šīs lietas, - tur nevienam nepatīk šos jautājumus izšķirt, jo tur cilvēks cilvēku pazīst, bet jautājumi ir ļoti sarežģīti, tāpēc tie labprāt tiek virzīti no pagasta uz rajonu un rajons tos ļoti labprāt novirza uz augšu republikas līmenī, jo tad paliek iespējas, tā teikt, palikt "ar tīrām rokām" un neizlemt jautājumu, jo citādi var sarežģīties kaimiņu vai draugu attiecības. Paldies.

Priekšsēdētājs. Vārds deputātam Andrim Rozentālam. Pēc tam - Voldemārs Novakšānovs.

A.Rozentāls (Latvijas Zemnieku savienība).

Godājamais priekšsēdētāj, Prezidij, cienījamie kolēģi un klātesošie! Šinī zālē, protams, neatrodas neviens cilvēks, kurš šaubītos par to, ka Latvijas zemei ir jāatrod saimnieks, ir jāatdod zemniekam zeme, īpašniekam - īpašums un jāsakārto mūsu Latvijā. Bet kā to sasniegt un kādus ceļus iet? It kā atgriezt atpakaļ 50 gadu ratu ir ļoti sarežģīti, un tas, protams, nav vienkārši. Man ir bijis tas gods visus šos gadus strādāt Saldus rajona zemes komisijā un saskarties ar jautājumiem, kuri mums būtu jāatrisina un kuru risināšana šobrīd ir pilnīgi apstājusies. Nav mans ne uzdevums, ne tiesības, stāvot šinī tribīnē, kritizēt iepriekšējās Augstākās padomes pieņemtos lēmumus un it kā noniecināt šo cilvēku darbu, bet, protams, augšanas procesā mēs esam nonākuši citā situācijā, jau citā laika periodā. Atskatoties atpakaļ, mēs, protams, redzam, ka ir pielaistas kļūdas un ka šis likums varbūt nav no ideālākajiem, taču likuma labošanas laiks ir diezgan ilgs, lai mēs izstrādātu jaunu likumu un sāktu darīt kaut ko pa jaunam. Es gribu piekrist Seiles kundzei, ka nevar likumu un to, kas ir bijis, kā cimdu nomest un sākt visu no jauna. Es saprotu, ka šo Zemes komisiju, kuru mēs gribam it kā atjaunot, nedaudz pamainot vecās Zemes komisijas nolikumu, varētu uzskatīt par it kā pārejas modeli. Es ļoti atvainojos, ja neprecīzi izsakos, jo, protams, ir nepieciešams sakārtot iepriekšējo likumdošanu, lai varētu iziet jaunā pakāpē šinī zemes atdošanas jautājumā. Protams, Zemnieku federācijā un varbūt arī Zemnieku savienībā daļa ļaužu iestājas par zemes denacionalizāciju un ierosina atcelt 1940.gada nelikumīgo nacionalizācijas likumu. Līdz ar to visa zeme nonāk īpašnieku rokās un automātiski pēc tam notiek šīs zemes dalīšana un pārdalīšana šo īpašnieku starpā. Protams, tas ir pārāk radikāls un, manuprāt, juridiski grūti realizējams fakts, jo šajos 50 gados ir notikušas ļoti daudzas izmaiņas, bet tomēr daļa likumu ir jāpamaina, un es nekādi nevaru saprast... Varbūt mani kāds atbalstīs, bet es domāju, ka šie pagasta sesijas lēmumi - dot vai nedot zemi, kā tas notiek šobrīd - būtu jāatceļ uzreiz. Ir jādarbojas likumam, un arī Zemes komisija darbojas likuma vārdā. Zemes dalīšana varētu noritēt normālā tempā, kas būtu atkarīgs, protams, no dokumentiem, no arhīvu darba un visa pārējā. Taču, ja mēs joprojām zemes došanu vai nedošanu saistīsim ar pagastu sesiju lēmumiem, tad es jums varu, stāvot šinī tribīnē, apgalvot, ka līdz jaunajām vēlēšanām, kur, ceru, varbūt ievēlēs cita tipa domājošus cilvēkus, pagastos ir cilvēki - un lai viņi atvaino, - kuri nekādā gadījumā nevar samierināties un nevar saprast, ka zeme tiek atdota saimniekam, īpašniekam, ka ir iestājies jauns saimniecisko attiecību cikls, ka ir beidzies šis kopapsaimniekošanas un nekam nepiederošas zemes periods un ka zeme ir jāsāk atdot cilvēku rokās, tātad saimniekam. Šajos pagastos nekas nenotiks arī vēl šobaltdien, lai gan mēs izveidosim jaunu Zemes komisiju un darīsim visu, ko varēsim. Tātad, ja pagastiem atļaus lemt un balsot un ja to lēmums būs nepieciešams un obligāts, tad nekas nenotiks. Es, cienījamie kolēģi, lūdzu jūs padomāt un varbūt arī palīdzēt Juridiskās komisijas speciālistiem un tiem, kuri ir vairāk darbojušies pie iepriekšējā likuma par zemes komisiju izveidošanu, lai nākamajā etapā viņi sakārto likumdošanu tā, ka tā nekļūtu par traucējošu vai neturpinātu būt par traucējošu mūsu

turpmākajā darbā. Tomēr saprotiet, ka nāk rudens, un zeme ir jāar, zeme ir jāpļauj un jāapstrādā. Cik ātri vien iespējams, ir jāiedarbina rajonu un pagastu zemes komisiju darbs, ir jārada materiāli tehniskā bāze visam šim dienestam, un tas, manuprāt, ir pats būtiskākais. Ir jāapstiprina (kaut šimbrīžam uzskatām to par normālu un optimālu) Centrālās zemes komisijas nolikums, ko mēs pašlaik izskatām, lai varētu sākt strādāt. Taču es piekrītu arī tiem, kuri šeit varbūt domā tāpat kā Lucāna kungs, ka kaut kas šinī likumdošanā ir jāmaina. Ir jāmaina, bet šobrīd novilcināt laiku mēs nedrīkstam nevienu brīdi. Un es ceru, ka manas it kā polemikas ar saviem kolēģiem Lucāna kungu un arī varbūt ar Janeka kungu... Es domāju, ka cienījamais Ministru kabineta priekšsēdētājs Birkava kungs neapvainosies - un es tā nedomāju -, ja teikšu, ka šis Ministru kabinets var būt mēnesi, divus, gadu, pusgadu, pusotru gadu, bet Centrālā zemes komisija nevar būt Ministru kabineta sastāvdaļa. Tai ir jābūt Latvijas Republikas neatkarīgai centrālajai zemes komisijai. Citādi pats šis mūsu princips par Zemes komisijas darbību zaudēs savu jēgu. Tātad mans nobeiguma aicinājums būtu steidzamības kārtā izskatīt un apstiprināt izmaiņas likumā par Centrālo zemes komisiju. Sāksim strādāt, lai Latvijā tomēr apsētu, apartu un laukos straujāk turpinātos šis process.

Priekšsēdētājs. Vārds deputātam Voldemāram Novakšānovam. Pēc tam - deputāts Gorbunovs.

V.Novakšānovs (Latvijas Zemnieku savienība).

Cienījamais Prezidij, deputāti! Šis jautājums tika ļoti aktīvi un sāpīgi izrunāts, kad mēs vēl tikai gājām uz Saeimu kā kandidāti deputātu darbam. Visa Latvijas tauta un pamatnācija gaida šā likuma darbību praksē. Un katra novilcinātā stunda ved mūs pie negācijām, tāpēc es ļoti lūdzu deputātus pievērst uzmanību šā projekta 3.pantam, kur ir rakstīts, ka Augstākās Padomes Lauku zemes komisiju vajag aizstāt ar vārdiem "Centrālā zemes komisija". Tā ir ārkārtas neatkarīga centrālā zemes komisija, kura tiek ievēlēta Saeimā. Un, kā jau es teicu, šai komisijai ir jābūt pastāvīgai, drošai. Jo kas tad notiek šodien laukos? Šodien laukos zemes darbi tika pārsvarā apstādināti tāpēc, ka pašvaldībās strādā cilvēki, kuriem vēl ir vecā domāšana, kuri uzskata, ka vēl atgriezīsies un paliks tie paši vecie kolektīvie bezsaimnieciskie Latvijas lauki un kuriem daudzās vietās arī pat interesē šī nesakārtotība, šis bezsaimnieciskums un arī visatļautība. Tāpēc gribu teikt, ka šo jautājumu vajag ātri nokārtot, lai uz vietām jūt, ka nu vienreiz ir kārtīga, stingra Centrālā zemes komisija un ka ar to vajag rēķināties. Vakar mēs spriedām par tādu jautājumu, ka vajag noteikt stingras sankcijas, un tas būs tiesu darbs. Taču es gribu teikt, ka tam nabaga pensionāram un zemniekam, godīgi sakot, vēl diezgan nabadzīgajam zemniekam, griezties tiesā pirmām kārtām ir dārgi. Lai no laukiem aizbrauktu uz rajona centru, cik autobuss vien maksā!

Nākamais. Tas notiek ilgi, un, ja visus jautājumus lemsim tikai caur tiesu, kā mani kolēģi šeit izteicās, tad es jums teikšu, ka tad būs vai nu jāpalielina tiesu skaits, vai arī vispār mūžīgi jāgaida, kad to zemes pleķīti attiesās un iztiesās. Tāpēc es saku, ka vietējās pašvaldībās nebija ticības par mūsu spēku un Latvijas nākotni, un tāpēc domāju, ka šajā likumā pašvaldībām paredzētā atbildība šīs Centrālās zemes komisijas priekšā liks tām pārdomāt.

Cienījamie deputāti, nāk rudens, un ir jāsāk strādāt! Turklāt īsts saimnieks ir tikai tas, kurš ir zemes īpašnieks, tāpēc lūdzu pārdomāt. Es piekrītu arī saviem kolēģiem oponentiem, jāpārskata tā, kā to prasa dzīve, jo dzīve katru dienu mainās, un arī mums ir jāmainās uz augšu, lai vieglāk būtu strādāt un dzīvot tepat Latvijas laukos un arī pilsētā. Paldies par uzmanību!

I.Daudišs (Latvijas Republikas 5.Saeimas sekretārs).

Vārds deputātam Gorbunovam. Pēc tam - deputāts Resnais.

A.Gorbunovs ("Latvijas ceļš").

Godātie deputāti! Lai ekonomētu laiku, par šā likumprojekta nozīmīgumu es atļaušos nerunāt, bet pilnīgi pievienoties visam tam, kas jau šeit ir izskanējis par šā likuma nozīmīgumu un steidzamību. Taču faktiski ir trīs jautājumi, kuros mums vajadzētu būt pilnīgai skaidrībai.

Pirmais: vai mēs apvienosim abas komisijas - tātad Lauku zemes komisiju un Pilsētu zemes komisiju? Es, atbalstot to, ko esam jau lēmuši mūsu Tautsaimniecības, agrārās un reģionālās politikas komisijā, pilnīgi pievienojos šim priekšlikumam, jo kā gan citādi. Mums ir vienots zemes reģistrs, arī viss pārējais, kas sekos un juridiski tiks noformulēts saistībā ar šīm komisijām, ir vienots. Tāpēc arī šai komisijai ir jābūt vienotai.

Otrais jautājums praktiski ir saistīts ar to, ko šeit runāja Lucāna kungs. Varētu domāt, ka tiešām nākotnē šie zemes īpašuma tiesiskie jautājumi tiks sakārtoti. Acīmredzot šos jautājumus tālāk lems tiesu instances, ja radīsies kādi strīdi zemes lietotāju un zemes īpašnieku īpašumtiesību noteikšanas sakarā, bet pagaidām citas alternatīvas nav, un tiesām patiesi nevar nodot visu šo darbu. Tāpēc darbotos šīs zemes komisijas un šī Centrālā zemes komisija, kurai būtu pietiekami daudz kompetences un pietiekami daudz atbildības.

Un trešais jautājums: kam šī komisija pakļauta. Manuprāt, tad, kad kolēģi šo lietu formulē varbūt ļoti tieši, vajadzētu atskatīties uz mūsu jau esošo praksi.

Tātad, ņemot vērā šīs komisijas nozīmīgumu, Saeimai būtu jāieceļ šī komisija. Saeima pieņem likumu, un Saeima ieceļ šo komisiju, jo citādi acīmredzot mēs nevaram runāt par tās neatkarību, un šajā saspringtajā zemes tiesību problēmu laikā vai zemes īpašuma tiesību atjaunošanas problēmu laikā mēs citādi nevaram rīkoties. Taču tas nenozīmē, ka Saeima, ieceļot šo komisiju, pilnīgi sev pakļaus šīs komisijas darbību. Šī komisija ir neatkarīga. Tāpat mēs ieceļam Ministru kabinetu un citas institūcijas, ja likums paredz Saeimai to darīt. Un tad seko tālāk runa par to, kāda ir Ministru kabineta loma. Šajā konkrētajā situācijā es domāju šādi: mēs varētu, protams, pieņemt lēmumu, ka Saeima ieraksta likumā tādu priekšlikumu, ka Ministru kabinets iesaka šīs komisijas sastāvu. Arī tāds varētu būt, bet, ņemot vērā varbūt šā jautājuma steidzamību, es domāju, ka neviens Ministru kabinetam neliedz izvirzīt savas kandidatūras šajā komisijā, jo mēs taču spriedīsim par komisijas sastāva akceptu tikai pēc otrā lasījuma. Līdz ar to Ministru kabinets varēs pilnīgi realizēt savas tiesības.

Un, tā kā šeit kolēģi teica, ka komisija tiek pakļauta Ministru kabinetam, to tādā veidā nekādā ziņā nevar pakļaut. Tā pakļausies tikai likumam un veiks to pārraudzību, ko Ministru kabinetam noteiks likums, un ne citādi. Un šajā sakarā es izteikšu varbūt kā savu deputāta ierosinājumu, domu, ka, lemjot par šo jautājumu un pieņemot šo likumu, mēs varētu uzdot Latvijas Republikas Ministru kabinetam, pārraugot Centrālās zemes komisijas darbu, veikt visu nepieciešamo, lai nodrošinātu Centrālo zemes komisiju ar vajadzīgajām telpām kādā no reorganizējamajām ministrijām, kā arī nododot komisijas rīcībā nepieciešamo orgtehniku un transportu. Es vienkārši zinu, kādā situācijā tagad atrodas šī komisija. To apvienojot, šajās Saeimas telpās tā nekādā veidā nevarēs pildīt tās funkcijas un izrādīt to kompetenci, ko mēs tai gribam uzticēt. Un tāpēc šis pārraudzības aspekts no Ministru kabineta sāktos varbūt ar to, ka tas pilnīgi nodrošinātu šīs komisijas darbu, bet komisijas locekļus tomēr ieceltu Saeima, un šī komisija darbotos tikai tās likuma noteiktajā kompetencē un atbildībā. Seiles kundze, minot manu priekšlikumu, to formulēja precīzi, taču viņa klāt pateica arī manis izteikto emocionālo daļu. Es šo emocionālo daļu negribētu pārspīlēt, jo varbūt jūsu uztverē nekādas ārkārtas pilnvaras nav. Ja jūs izlasītu to pantu, par kuru ir runa, tad redzētu, ka faktiski tajā likumā, ar kuru komisijai nosaka kompetenci un atbildību, ir arī tiesības dot norādījumus tikai šā likuma ietvaros un pieprasīt no pašvaldībām

un valsts institūcijām, lai tās sniedz vajadzīgo informāciju un nepieciešamos dokumentus 14 dienu laikā. Arī tie argumenti, par kuriem mēs lēmām, tika izteikti, jo diemžēl varbūt šī nedisciplinētība un neorganizētība pašvaldībās un pagastu komisijās (protams, ne visās, jo daudzas strādā ļoti labi) noved pie tā, ka praktiski darbs tiek paralizēts. Es beigās faktiski šo priekšlikumu izvirzīju arī tāpēc, ka pēc tam (tāpat kā kādreiz nāca uz Augstāko padomi) visas vēstules nāk uz Saeimu, un tāpēc tam varbūt vajadzētu noteikti būt arī šajā likumprojektā.

Priekšsēdētājs. Vārds deputātam Gunāram Resnajam. Pēc tam - deputāts Kiršteins.

G.Resnais (Latvijas Zemnieku savienība).

Cienījamie deputāti! Es faktiski pēc deputāta Gorbunova uzstāšanās varētu arī klusēt, jo viņš izteica to, par ko es gribēju sacīt. Viņš noteiktāk un pārliecinošāk to argumentēja, nekā man tas būtu izdevies. Un tāpēc es varbūt apstāšos tikai pie dažiem emocionāliem jautājumiem.

Par Zemes komisijas nepieciešamību acīmredzot nav ko debatēt. Tā ir nepieciešama. Jautājums ir tikai par to, kam tā būs pakļauta un kā tā tiks ievirzīta. Un šajā jautājumā es atļaušos šo emocionālo piebildi. Es pieteicos runāt tāpēc, ka padzirdēju ļoti skaistas skolā mācītas frāzes: Latvijas valsts, Latvijas tauta, tās īpašums, tās bagātība... Un pēkšņi nobijos, tāpēc pieteicos, lai tiktu pie vārda, un nu stāvu jūsu priekšā. Ja šī zeme tiešām ir tikai šīs tautas un šīs valsts īpašums, tad šī zeme ir bez saimnieka. Tā vairs nav retorika, tā nav teorija, bet tā ir ilgstošā praksē - 50 gados - pārbaudīta patiesība, ka bezsaimnieka zeme ir pakļauta valsts finansiālajam stāvoklim, valsts izpildvaras vēlmēm utt. Tāpēc, akcentējot šo mūsu šodienas sarunu, es ļoti ļoti daru uzmanīgus tos deputātus, kuri šajā jautājumā varbūt nav ieinteresēti un pasīvāk izturas pret Zemes komisijas pakļautību. Zemes komisiju nevar pakļaut Ministru kabinetam! Pirmkārt, Ministru kabinets nav stabils, un tas nevar būt stabils. Otrkārt, Ministru kabinets ir izpildvara, kuras galvenās funkcijas ir stabilizēt un veicināt ekonomiku, bet, ar kādiem līdzekļiem to dara, tas ir likumīgi, un šis īpašums ir jāaizstāv. Pagastu zemes komisijas daudzus jautājumus neatrisinās sava sastāva dēļ, bet tāpēc jau tas viss ir, un ir jāiet tālāk, un arī tiesas vara netiek atņemta. Ja es varbūt kļūdos, tad mani palabojiet. Es arī saprotu, ka konflikta gadījumā - īpašnieka vai zemes lietotāja, vai to iegādāties gribētāja strīdus gadījumā - līdz ar Centrālo zemes komisiju tiesa kā tāda arī paliek. Šī iespēja netiek liegta. Un tā tomēr ir ļoti liels likumdevēja faktors.

Varbūt dažus šeit biedē jautājums par zemes privātīpašumu, tas, ka ir pagājuši 50 gadi. Taču jūs neņemiet vērā tos noteikumus, kas ir bijuši. Zemes lietotājam varbūt ar likumu varētu būt daži ierobežojumi, arī zemes īpašniekam, kā šo zemi izrentēt, iznomāt, kādā secībā viņš ir tiesīgs to pārdot, bet nevajadzētu liegt šīs īpašumtiesības.

Manuprāt, ir tā, ka katram cilvēkam ir svēta viņa ticība, un mēs šo domu neapstrīdam. Mums tā ir pieņemama. Ticība katram ir svēta, tā ir viņa brīvība. Īpašumtiesības ir ne mazāk svētas, un laikam tas ir tas, kā mums visvairāk ir trūcis. Tātad runa ir par īpašumu, par svētu zemi, par tās aizsardzību, kas būs šīs Latvijas tautas īpašums. Starp citu, paliek arī valsts zemes fonds. Paldies jums!

Vēl viens piemetinājums. Mēs laikam uzrakstīsim šā ierosinājuma iesniegumu. Šodien izskatot šo likumprojektu par zemes komisijām, nevajadzētu apstiprināt šo Zemes komisijas personālo sastāvu, bet aprobežoties ar tās priekšsēdētāja ievēlēšanu, jo lieta ir ļoti nopietna. Šis sastāvs pārstāv dažādas organizācijas. Es runāju arī par politiski represētajiem un esmu ļoti gandarīts, ka šī organizācija ir iekļauta šajā sarakstā, taču vienpersoniski es neuzņemos lemt par pārstāvniecības uzvārdu.

Priekšsēdētājs. Deputāts Kiršteins. Lūdzu!

A.Kiršteins (Latvijas Nacionālās neatkarības kustība).

Godājamais priekšsēdētāj, godājamie deputāti! Runātāju vairākuma izteiktais liecina un ļauj cerēt, ka pagastos vilcināšanās ar zemes jautājuma izskatīšanu tiešām beigsies un tagad notiks nopietns darbs.

Otrkārt, vairākuma teiktais ļauj arī cerēt, ka valdības maiņa neizraisīs dažādas Zemes komisijas sastāva izmaiņas un zemes pārdalīšanu atkarībā no esošās politiskās konjunktūras. Tomēr es gribētu piebilst, ka jebkurš likums darbosies tikai tad, ja būs cilvēki, kas spēs īstenot šo likumu. Un tāpēc LNNK frakcija atbalsta šo likumu kopumā. Mūsu frakcija atbalsta arī komisijas sastāvu kopumā. To saku, lai nevajadzētu vēlreiz atgriezties pie šā jautājuma. Ja ir iebildes pret vienu vai diviem cilvēkiem, viņu pilnvarām, tad tas, protams, ir atsevišķs jautājums. Taču kopumā mēs atbalstām gan šo likumu - un es aicinu par to nobalsot -, gan arī mēs uzskatām, ka visi šie cilvēki, kuri šeit ir minēti komisiju sastāvos, spēs tikt galā ar saviem uzdevumiem. Paldies par uzmanību!

Priekšsēdētājs. Vārds deputātei Seilei.

A.Seile (Latvijas Nacionālās neatkarības kustība).

Cienījamie deputāti un klātesošie! No jūsu debatēm es sapratu, ka būtisku iebildumu pret likumprojekta sagatavoto tekstu nav.

Debatēs runātāji pieskārās jau arī otrajai daļai - lēmuma projektam par komisijas personālo sastāvu. Šajā mirklī mēs par to vēl neesam iesākuši runāt un apspriest šo jautājumu. Tātad, ja nevienam nav iebildumu pret 5.pantā minēto redakciju, kurā ir uzskaitīti visi pārstāvji, kādi ir ievēlami Centrālajā zemes komisijā (te bija galvenās iebildes), tad mēs varētu balsot šo sastāvu kopumā, bet personālijas spriest mazliet vēlāk.

Vēl es gribu pateikt, ka visi šie iebildumi, kas saistījās ar to, ka zeme ir visas tautas īpašums, bija nevietā, jo, pieņemot Latvijas Republikas likumu "Par zemes privatizāciju", tā 1.punktā tika atcelta 1941.gada jūnija deklarācija, kas nodeva zemi visas tautas īpašumā, bet 2.daļā šim teikumam bija piebilde, ka zeme tiek atdota īpašumā Latvijas Republikas likuma noteiktajā kārtībā - tātad nevis automātiski visa, un šo kārtību regulē Latvijas Republikā pieņemtie likumi par lauku un pilsētu zemes privatizāciju. Nav, Lucāna kungs, zeme vairs visas tautas īpašums!

Zeme pati nedalīsies. Pašreizējā likumdošana nosaka, ka to dara pagastu padomes. Un tieši tāpēc, ka augstākā institūcija virs pagastu, rajonu padomēm ir Augstākā padome jeb šajā gadījumā Saeima, tad Saeimai būtu jāieceļ šī Centrālā zemes komisija, kura varētu koordinēt darbu, koriģēt to un arī paātrināt. Es pilnīgi saprotu, ka Zemnieku savienības pārstāvju minētie iebildumi, protams, ir vietā. Mums varbūt būs jāpārskata, kā paātrināt šo darbu, jo pagastu padomes tiešām vairs nevar sasaukt. Taču tad tieši šī Centrālā zemes komisija varbūt atradīs to ceļu, kā paātrināt šo zemes piešķiršanas procesu.

Tātad es aicinu nobalsot par pašreiz sagatavotajām likuma izmaiņām pirmajā lasījumā. Un vakar, konsultējoties ar Juridiskās pārvaldes cilvēkiem un valodniekiem, mēs tekstu esam sagatavojuši jau otrajam lasījumam, kurā ir tīri redakcionāli labojumi, tātad nemainot likumprojektu pēc būtības. Paldies par uzmanību!

Priekšsēdētājs. Paldies. Man ir jautājums deputātei Ilgai Gravai. Sekretariāts ir konstatējis no jūsu iesnieguma, ka jūs gribat runāt par konkrētu pantu. Vai pie vispārīgām debatēm? Lūdzu!

I.Grava (Demokrātiskā centra partija).

Šis konkrētais pants attiecas uz principiem, kā ir strādājusi Zemes komisija un kā tā grib strādāt turpmāk.

Priekšsēdētājs. Lūdzu, jums vārds!

I.Grava. Paldies. Tātad jautājums ir par to, kā tiek formēti dokumenti, lai cilvēki saņemtu zemi īpašumā. Un šinī gadījumā, skatoties šo jauno projektu un arī to, kas šeit ir ierakstīts, man gribas teikt: es saprotu zemniekus, ka katra stunda ir no svara. Es saprotu, ka graudi birs, bet ne jau tikai zemes piešķiršanas jautājums ir tas, kas liek jums šīs stundas skaitīt. Vajag līdz galam vienmēr izdomāt, kā normāli noformēt dokumentu, lai jūs neviens nedzenātu riņķī pa Rīgu un neatņemtu šīs stundas. Un pirmais, kas tagad būtu jāizdara, ja grib uzlabot darbu attiecībā uz zemes iegūšanu īpašumā, ir tas, ka jāizmaina tā kārtība, kādā jūs liekat cilvēkiem pieprasīt arhīvā dokumentus. Jo tas, ka šobrīd jūs gribat noteikt 14 dienas, piemēram, neko nemainīs. Varat rakstīt 4 vai 14. Arhīvā ir noteikts štata darbinieku skaits, kas fiziski nevar pieaugt. Arhīvs ir fiziska ēka, kur viss tas atrodas, un nekas nemainās. Ir jāmaina tā secība, kā komisija grib strādāt. Un tāpēc, nemainot šo secību un turpinot pieprasīt individuālo zemes īpašumu apliecinājumus, nekas nemainīsies arī darba tempos. Ir ļoti skaists piemērs.

Jelgavas pilsētas valde pati pēc savas iniciatīvas atbrauca uz Rīgu un sastādīja kopējo īpašumu sarakstu un vairs nevienu individuālo pieprasītāju uz Rīgu nedzen. Tā neliek viņam prasīt individuāli katra īpašuma apliecinājumu. Valdes rokās ir īpašumu saraksts, kur pretī ir uzvārds. Aplis apliecina, ka tu esi šā uzvārda īpašnieks, ka tu esi tas un ka tev vairs nekas netiek prasīts.

Tāpēc es gribu likt pie sirds: ja grib paātrināt šo darbu, ja to grib organizēt zinātniski, bet negrib lieki radīt sarežģījumus un atkal negrib birokratizēt, nosaucot kaut kādu dienu, tad vajadzētu padomāt par to un izmainīt šo kārtību. Tātad vajadzētu centralizēt īpašuma tiesību pieprasīšanas kārtību. Un lūdzu to ņemt vērā, izstrādājot otro lasījumu un ierosinot tā balsojumu.

Vēl tikai varu piebilst, ka mūsu frakcijai, loģiski, nav nekādu iebildumu pret to, ka notiek šīs izmaiņas, un mēs, protams, balsosim par šo likumprojektu.

Priekšsēdētājs. Paldies. Lūdzu, Seiles kundze!

A.Seile (Latvijas Nacionālās neatkarības kustība).

Tautsaimnieku komisija. Es gribu atbildēt deputātei Gravai.

Priekšsēdētājs. Ļoti īsi, jo ir sācies pārtraukums.

A.Seile. Ļoti īsi. Gravas kundze savu repliku ir nokavējusi par gadu. Šāds lēmums jau sen ir pieņemts. Pagastu padomēm ir tiesības griezties tieši arhīvā un saņemt šīs izziņas, un paldies jelgavniekiem, ka viņi to dara. Pārējie to nedara. Tāpēc ir vajadzīga Centrālā zemes komisija.

Priekšsēdētājs. Paldies. Vai deputāti neiebilstu pret to, ka mēs nobalsotu ierosinājumu par pāreju uz projekta lasīšanu pa pantiem, un tad pārtraukumā frakcijām būtu iespējas konsultēties par tālāko rīcību. Ja vien kāds deputāts neiebilst, jo jau ir sācies pārtraukums. Nav iebildumu? Lūdzu

zvanu! Balsojumu pieprasa deputāts Siliņš no "Latvijas ceļa". Lūdzu, balsosim priekšlikumu par pāreju uz projekta "Par grozījumiem un papildinājumiem Latvijas Republikas 1990.gada 10.jūlija likumā "Par Zemes komisijām"" lasīšanu pa pantiem! Tas ir akcepts pirmajam lasījumam. Balsosim! Lūdzu rezultātu! 83 - par, pret - nav, 2 - atturas. Paldies. Šis priekšlikums ir akceptēts.

Tagad ir sācies pusstundu ilgs pārtraukums.

(Pārtraukums)

Sēdi vada Latvijas Republikas 5.Saeimas priekšsēdētājs Anatolijs Gorbunovs.

Priekšsēdētājs. Godātie kolēģi, lūdzu, ieņemiet vietas! Par procedūru? Lūdzu - deputāts Panteļējevs!

A.Panteļējevs ("Latvijas ceļš").

Man ir lūgums. Sakarā ar to, ka tagad valdības locekļi ir ieņēmuši vietas, varbūt operatoram varētu palūgt vienu izmēģinājuma balsojumu, lai pēc tam nebūtu pārpratumu. Pārbaudīsim, vai tiek fiksētas attiecīgās valdības vietas. To es gribētu palūgt.

Priekšsēdētājs. Jūs gan pārtraukumā varējāt veikt tādas operācijas. Kā, lūdzu? Lūdzu, būs balsojums valdībai! Valdība reģistrējas! Pēc tam tā balsos. Lūdzu! Rezultātu! Godātie deputāti, es saprotu jūsu humora izjūtu! Redzat, kā mums iznāk, godātais kolēģi Panteļējev! To visu varēja darīt pārtraukumā, jo tagad mēs stundu meklēsim tos deputātus, kuri sevi vismaz uzskata par nākamajiem valdības locekļiem, ja ne jau tagad... Paldies.

Godātie deputāti! Deputāts Tupesis, uzsākot mūsu sēdi, izteica izbrīnu par to, ka materiāli ir saņemti tikai šodien no rīta un tāpēc ir ļoti grūti orientēties šajā materiālu gūzmā. Taču, ņemot vērā to, ka es vakar piedalījos frakcijas "Latvijas ceļš" sēdē un ka tur šo materiālu nebija, es uz šā fakta pamata izdarīju konstatējumu, ka šie materiāli ir saņemti tikai vakar un vēlu. Tāpēc es atvainojos. Sekretariāts precizē: vakar materiāli par zemes komisijām frakcijās tika iesniegti pulksten 15.00, un loģiski būtu domāt, ka visi deputāti piedalās frakcijās un tur var saņemt materiālus nākamajai sēdei. Varbūt to tad arī uzskatīsim nākamajās sēdēs par tādu normālu parādību, ka visi materiāli tiek izdalīti frakciju sēdēs, jo tad acīmredzot tur ir visi deputāti, un viņi var saņemt šos materiālus, lai tomēr nav jāorientējas tikai uz šo agro rīta stundu, kad var saņemt šeit šos materiālus.

Deputāte Seile ierosina pāriet pie likumprojekta izskatīšanas pa pantiem. Vai kādam no deputātiem ir iebildes? Arī Sekretariāts ir pavairojis (gan vēl bez jūsu priekšlikumiem par atsevišķiem pantiem) vienkārši no valodas viedokļa un no juridisko nianšu viedokļa precizētu variantu, bet tas nekādā ziņā vēl nav otrā lasījuma variants, un, ja jūs neiebilstu... Vai Sekretariāts var izdalīt? Tad Sekretariāts izdalīs. Tas ir tas pats variants, ko mēs jau esam akceptējuši, bet tur tikai ir valodnieku un juridisku nianšu precizējumi.

Lūdzu, skatīsim pa pantiem! Šeit rakstiski ir divi iesniegumi. Pirmais ir par 5.punktu... Vienmēr ir sarežģīti, godātie kolēģi! Tā ir vecā prakse, ka nevajag neko pavairot, kaut arī tur ir kādas valodas vai redakcionālas izmaiņas, kuras tomēr it kā vajadzētu... Jo tad vienmēr rodas dažādas fineses, kuras ļoti grūti savaldīt. Es ierosinu to, ka mēs apspriedīsim pa pantiem pēc tā varianta, kurš mums ir bijis, kad mēs izskatījām pirmo. Un šis, kuru jums izdalīja, ir domāts tikai zināšanai. To izmantos redakcija jeb iesniedzēji. Ja otrajam lasījumam būs akcepts, tad visas šīs

redakcionālās un juridiskās fineses izmantos, noslīpējot šo likumu. Citādi jau sākas tas, ka šeit panti var nesakrist ar tiem iesniegumiem, kurus ir iesnieguši deputāti.

Pirmais priekšlikums ir par projekta 5.punkta grozījumiem. To iesnieguši deputāti Meierovics, Pavlovskis... Atļaujiet man visus nenosaukt, jo pavisam ir 9 deputāti. Pirmos iesniedzējus es jau nosaucu. Taču, pirms pārejam pie viņu iesnieguma nolasīšanas, vai jums, godātie deputāti, ir kādas iebildes? Vai jūs gribat runāt par šā likumprojekta (47.dokumentam) pirmo, otro, trešo un ceturto punktu? Vai es varu tūdaļ pāriet pie 5.punkta?

5.punktā ir ierosināts šāds papildinājums: 4.1.punktā vārdu "èetri Saeimas deputāti" vietā likt vārdus "5 Saeimas deputāti" un to papildināt ar vārdiem "viens pārstāvis no Ekonomikas ministrijas". Seiles kundze, izskatījusi šo priekšlikumu gan vienpersoniski, to atbalsta, jo citādi arī nevar būt, jo komisija acīmredzot pārtraukumā nav sanākusi. Nav bijusi komisijas sēde pārtraukumā? Nē. Mēs balsosim un ar balsojumu izšķirsim un nebūs šeit nekādu problēmu no tiesiskā viedokļa.

A.Seile (Latvijas Nacionālās neatkarības kustība).

Es gribu paskaidrot, kāpēc ir ierosināti pieci deputāti, bet nevis četri. "Latvijas ceļš" ðorīt izteica vēlēšanos Centrālajā zemes komisijā iekļaut arī savu pārstāvi. Toreiz, kad mēs pirmo reizi skaņojām šā likumprojekta tekstu, viņi domāja, ka tur varētu pietikt ar Zemnieku savienības pārstāvi, bet tagad vēlas kļūt stiprāki. Atbalstīsim!

Priekšsēdētājs. Vai kāds vēlas runāt par šo priekšlikumu? Nav. Tad, lūdzu, balsosim šo iesniegto priekšlikumu - papildināt 5.punktu un 4.1.pantā četru Saeimas deputātu vietā rakstīt "5 Saeimas deputāti", papildinot to vēl ar tekstu "viens pārstāvis no Ekonomikas ministrijas".

Vai varam balsot šo priekšlikumu? Lūdzu, balsosim! Rezultātu! Par - 73, pret - 6, atturas - 5. Paldies, ir akceptēts.

Vai par 5.punktu ir vēl kādi papildinājumi? Vai jums nebūs iebildumu, ja mēs tad nobalsotu kopumā ar šo papildinājumu? Nav. Lūdzu, balsosim šo priekšlikumu! Lūdzu rezultātu! 59 - par, pret - nav, 4 - atturas. Paldies.

Nākamā rakstiskā priekšlikuma par 4.2.4.pantu iesniedzējs ir deputāts Zaščerinskis: "Analizē zemes strīdus un tiesu praksi un nepieciešamos gadījumos sagatavo priekšlikumus Saeimai likuma precīzai skaidrošanai."

Šis priekšlikums pēc būtības ir ļoti saprotams. Deputāt Zaščerinski, varbūt vienīgi paskaidrojiet šo 4.2.4.pantu, kā mums te to saprast, kurā vietā jūs domājat papildināt? Lūdzu!

J.Zaščerinskis ("Saskaņa Latvijai").

Spēkā esošajā likumā par zemes komisijām mēs pašlaik labojam 4.pantu. Ir iesniegts arī priekšlikums par 4.2.2. un 4.2.3.punktu. Mans priekšlikums ir izmainīt arī 4.2.4.pantu, kas pašlaik skan šādā redakcijā: "Izskata un savas kompetences ietvaros izšķir zemes strīdus, kurus nav izšķīrušas rajona zemes komisijas, un nepieciešamības gadījumos sagatavo priekšlikumus Latvijas Republikas...". Mans priekšlikums pēc būtības ir šāds: vienreiz iedarbināt tiesu varu, lai komisija nevis izšķir strīdus, bet apkopo strīdus gadījumus, inventarizē tos, apkopo tiesu praksi un nepieciešamības gadījumā dod priekšlikumus Saeimai likuma precīzam skaidrojumam. Citādi mums iznāk tā, ka pašlaik komisija izpilda tiesas funkcijas. Vēl jo vairāk tāpēc, ka pēc tam, ja

jautājums vēlreiz nonāk tiesā, tiesneši neuzdrošinās lemt pretēji deputātu kā likumdevēju lēmumiem. Un šeit veidojas tāda situācija, ka mēs praktiski tikai runājam par to, ka mums ir jāiedarbina tiesu vara, bet paši ar saviem lēmumiem faktiski ierobežojam tiesu varas darbības iespējas. Ja Saeimas komisija apkopos priekšlikumus un dos precīzu likumu skaidrojumu, tiesas nevarēs pieņemt citādus lēmumus, kā vien atbilstošus likumam. Diemžēl jāatzīst, ka Zemes komisijā bieži vien lēmumi tiek pieņemti uz emociju pamata, jo tur juristu praktiski nav, tādēļ mūsu uzdevums tomēr ir panākt, lai darbotos tiesu vara, lai strīdi tiktu izšķirti juridiski pamatoti un atbilstoši likumam.

Tālāk par to, ko Seiles kundze šeit teica, - ka pagasti nepilda komisiju pieņemtos lēmumus. Tiesas lēmumus viņi nevarēs nepildīt, un tad arī šis jautājums tiks atrisināts.

Taču pats svarīgākais šinī momentā man tomēr liekas tas, ka tiesneši, rajonu tiesneši, neuzdrošinās, kaut arī redz, ka komisijas lēmumā ir subjektīvs likuma skaidrojums, tomēr neuzdrošinās lemt citādāk, kā ir nolēmuši deputāti. Tāpēc ir šis mans priekšlikums. Es varbūt atkārtojos, taču nolasīšu vēlreiz: "Papildināt pašreizējo likumprojektu ar 4.2.4.panta labojumu un formulēt to tādā redakcijā, ka Zemes komisijas analizē zemes strīdus un tiesu praksi un nepieciešamības gadījumā sagatavo priekšlikumus Saeimai likuma pareizai skaidrošanai."

Priekšsēdētājs. Godātie kolēģi, es ļoti atvainojos, ka uzdošu jautājumu, bet es gribu, lai jūs precizētu mums visiem. Jūs savā konstatējumā teicāt un savirknējāt tos faktus tā, ka no jūsu teiktā izriet: lems tiesas... Šeit likumā tā jau ir noteikts, ka tiesas lemj pēc tam, kad ir izlēmusi šī Zemes komisija, ja strīdnieki gadījumā griežas tiesā. Un tas tad likuma būtību nemaina. Bet jūs teicāt, ka ir tiesu akcents. Tiesas arī lems pēc tam, kad būs izskatījusi Centrālā zemes komisija, bet jūsu priekšlikums faktiski ir... Tas būtību nemaina, jo analizēt strīdus un tiesu praksi un sagatavot priekšlikumus likuma precīzai skaidrošanai... Tas likuma būtību nemaina. Taču jūs pašā sākumā teicāt, ka tas izmainīs likuma būtību.

J.Zaščerinskis ("Saskaņa Latvijai").

Doma ir tāda - lai Centrālā zemes komisija neizšķir strīdus, jo pēc tam tiesai, kā likums to atļauj, Centrālās zemes komisijas lēmumu apstrīdēt ir ārkārtīgi sarežģīti un grūti pat tad, ja tas nav īsti likumīgs. Tāpēc mana priekšlikuma būtība ir tāda, ka Centrālā zemes komisija nevis izšķir strīdus, bet strīdi pēc rajona Zemes komisijas lemšanas tiek izskatīti tiesā, bet Centrālā zemes komisija, lai traktējumi nebūtu dažādi, apkopo praksi un dod precīzu likuma skaidrojumu.

Priekšsēdētājs. Godātais kolēģi, tad man kā sēdes vadītājam jāpasaka: to, ko jūs ierosināt, mēs, protams, varam likt uz balsošanu. Jūs ierosināt mainīt pirmo konceptuālo balsojumu, un tad es, paldies Dievam, niansi esmu uztvēris pareizi. Jūs tiešām iesakāt mainīt koncepciju. Protams, tās ir jūsu tiesības.

J.Zaščerinskis. Es ieteicu labojumu... pantam.

Priekšsēdētājs. Kolēģi, redzat, jums arī Sekretariāts var izteikt piezīmi, jo, izsakot labojumus, visiem deputātiem ir jābūt klāt likumam. Un tagad parādījās tas moments, ka deputāts Zaščerinskis... Atļaujiet, deputāt Zaščeronski, vēlreiz precizēt jūsu priekšlikumu. Esošā likuma 4.2.4.pants paredz sekojošo: "Izskata un savas kompetences ietvaros izšķir zemes strīdus, kurus nav izšķīrusi rajona zemes komisija, un nepieciešamības gadījumos sagatavo priekšlikumus Latvijas Republikas Augstākajai padomei". Mūsu projektā, ko mēs izskatām, Augstākā padome tiek aizvietota ar Saeimu. Deputāts Zaščerinskis ierosina šo pantu svītrot un tā vietā ierosina formulēt šādi: "Analizē zemes strīdus un tiesu praksi un nepieciešamības gadījumā sagatavo

priekšlikumus Saeimai likuma precīzai skaidrošanai. Līdz ar to šī Centrālā zemes komisija, ja es pareizi jūs sapratu, pārvēršas par konsultējošu institūciju, kura iesniedz priekšlikumus Saeimai likuma skaidrošanai.

J.Zaščerinskis. Es saprotu tā, ka līdz ar to mēs iedarbinātu tiesu darbību un zināmā mērā tās kontroli pār likuma pareizu skaidrošanu. Tas būtu veicams šai komisijai.

Priekšsēdētājs. Jā, pēc jūsu priekšlikuma tā tas tiešām ir. Un jūs tad lemsiet - lūdzu! Paldies jums! Pagaidiet, deputāt Novakšānov! Vai par šo pantu, lūdzu, vēl kāds vēlas uzstāties? Deputāts Novakšānovs - lūdzu!

V.Novakšānovs (Latvijas Zemnieku savienība).

Cienījamais Prezidij, kolēģi! Tur jau tā būtība slēpjas, ka mums ir jāstrādā un jāatdod zeme, un jāveic privatizācija. Nevar jau tā pārāk pārslogotās un vai ar godaprātu savas funkcijas izpildījušās tiesas noslogot vēl vairāk ar savu pienākumu. Tām lietu šinī krīzes laikā ir pārlieku daudz, neskatoties pat uz šiem zemes strīdiem. Un tāpēc es lūdzu ierosināto Zaščerinska priekšlikumu salīdzināt. Zemnieks agrāk varēja uz tiesu braukt ar ratiem, turpretī tagad ir jāiet kājām. Tas ir lēnāk. Un es lūdzu jūs šo privatizācijas procesu Latvijas laukos pasteidzināt, nostiprināt un turpināt.

Priekšsēdētājs. Es atvainojos, varbūt jūs deputāt Lucān un deputāt Zaščerinski, varētu komentēt arī manu nākamo gājienu no procedūras viedokļa? Es, lai realizētu jūsu priekšlikumus, būšu spiests atcelt, jo neredzu citu izeju, mūsu iepriekšējo lēmumu par konceptuālo balsojumu, jo, ja jums ir cits viedoklis, - tad, lūdzu! Es kā deputāts to arī savā runā jau teicu, jo tas ir būtisks jautājums, kurš ir jāizšķir. Mēs pirmajā lasījumā izšķīrāmies par to, ka mēs atstājam šīs funkcijas. Lūdzu - deputāts Lucāns!

J.Lucāns ("Saskaņa Latvijai").

Jā, es sapratu aizrādījumu! Es gribētu tikai teikt, ka tas ceļas no tā, ka mēs ļoti nopietnas lietas skatāmies pārāk nesagatavoti. Lūk, šī steiga šinī brīdī par dažām dienām mums var sagādāt nepatikšanas uz ilgu laiku.

Par ko ir runa šajā pantā? Šajā pantā ir runa tieši par paātrināšanu - šā procesa paātrināšanu, jo darbosies nevis viena Centrālā zemes komisija, kas izšķirs strīdus, bet darbosies daudzas rajonu tiesas, kas varēs objektīvi - es uzsveru vārdu "objektīvi", - atbilstoši likumam izšķirt šos strīdus.

Es gribu atgādināt vienu: lai cik, teiksim, dažādi pārstāvēta būtu Zemes komisija, šī Zemes komisija var atspoguļot tikai šīs komisijas cilvēku - vienalga, vai viņi būtu 10 vai 12 - viedokli, turpretī likums atspoguļo Saeimas viedokli. Šajā ziņā prioritāte tomēr būtu jādod likumam, un tāpēc ir vajadzīga šī būtiskā izmaiņa. Manuprāt, katrs saprot, ka tās ir tiešām būtiskas izmaiņas. Es lūdzu un gribu aicināt jūs balsot par šo labojumu.

Priekšsēdētājs. Paldies. Deputāts Rozentāls - lūdzu!

A.Rozentāls (Latvijas Zemnieku savienība).

Cienījamais priekšsēdētāj, Prezidij, cienījamie kolēģi! Ja bija "pret" un bija "par", tad droši vien ir jābalso. Tomēr es gribu izteikt savu viedokli vēlreiz, īpaši neuzsverot kaut kādu kompetenci, bet gan akcentējot savu darbību rajona zemes komisijā un arī esot Rīgā un piedaloties Centrālās

zemes komisijas darbā. Man ir izveidojies zināms priekšstats, uz kura bāzes es pāris minūšu aizkavēšu jūsu uzmanību.

Protams, daudzi jautājumi, kurus cenšas atrisināt Zemes komisija, sākot no rajona un beidzot ar Centrālo komisiju, tik tiešām nav komisiju, bet, godīgi sakot, ir tikai tiesas funkcijās. Tās ir strīdus situācijas starp mantiniekiem - starp brāļiem, pusmāsām, pusbrāļiem utt. Man ir gadījies konstatēt, ka šos jautājumus cenšas risināt zemes komisijas, tāpēc Centrālajai zemes komisijai, sākot darboties, ir jāstrādā pie procedūras - pie likumdošanas labošanas jautājumiem, lai daudzus zemes strīdus gadījumus tiešām nodotu tur izskatīšanai, taču Centrālo zemes komisiju pilnīgi atbīdīt no strīdu izskatīšanas, manuprāt, būtu nepareizi, jo gan pagasta, gan rajonu zemes komisijas (kā te pareizi teica mani pašreizējie oponenti, kaut gan kolēģi) spriež ne visai objektīvi, likumu dažādi traktējot. Centrālajai zemes komisijai kā, es teiktu, zināmā mērā atbildīgai un juridiskai institūcijai būtu jāizskata tie jautājumi, kuros ir sūdzības par zemāko zemes komisiju darbību nepareizas likuma traktēšanas gadījumā. Tā nevar izskatīt civilstrīdus un dažādus zemes pārdalīšanas gadījumus, kas jau ir civilprocesa jautājums. Tomēr pilnīgi noņemt jebkuru strīdu izskatīšanas tiesības Centrālajai zemes komisijai nevajadzētu, jo tā mēs patiešām šo procesu palēninām.

Priekšsēdētājs. Paldies. Pirms Seiles kundze runās un izteiks savu viedokli un zināmā mērā kā iesniedzēja arī sacīs galavārdu, mani lūdz Guntis Grūbe, lai ļauju viņam trijās minūtēs informatīvi izteikt savu viedokli. Viņš tagad no valdības puses ir mūsu augstākā institūcija attiecībā uz zemes lietām. Taču, lai to darītu, man ir jābūt jūsu atļaujai, deputāti! Tad man jāprasa: vai kāds no deputātiem neiebilst? Nē.

Lūdzu - Guntis Grūbe!

G.Grūbe (Valsts zemes dienesta ģenerāldirektors).

Cienījamais priekšsēdētāj, cienījamais Saeimas Prezidij, cienījamie deputāti! Šeit es jūsu strīdā varētu radīt tikai vienu skaidrību tajā ziņā, ka, pieņemot šādu deputāta Zaščerinska kunga labojumu, šobrīd būtu jāmaina vesela rinda citu likumu, jo pastāv vēl arī citos likumos noteikta procedūra. Bez šaubām, šādu variantu vajadzētu izskatīt varbūt tālākajā likumdošanas gaitā, bet šobrīd praktiski, vismaz šārudens periodā vai šāgada laikā, šādu procedūru iedarbināt būs grūti, jo šobrīd tieši šīs tiesu sistēmas darbiniekiem zemes jautājumos ir ļoti maza kompetence, un tāpēc visus jautājumus, ko daudzos gadījumos varētu izskatīt... Cilvēki ir apmierināti arī ar tiem lēmumiem, kādā veidā šie jautājumi ir izskatīti Centrālajā zemes komisijā, tāpēc novelt vienkārši uz tiesu diezin vai vajadzētu.

Tātad šis likums paredz, ka jebkurā gadījumā, arī tad, ja jautājums ir izskatīts Centrālajā zemes komisijā, to var pārstrīdēt tiesā. Es varu informēt, ka ir ļoti daudz gadījumu - varbūt neteiksim, ka tādu ir ļoti daudz, bet tomēr ir tādi gadījumi -, kad cilvēki patiešām ir griezušies gan rajona tiesā, gan Augstākajā tiesā un ir arī atcelti bijušās Lauku zemes komisijas lēmumi. Tātad šāda iespēja ir pieļauta. Taču es vēlreiz saku, ka tas patiešām ir ļoti komplicēts jautājums tādā ziņā, ka ir jāpārskata vesela rinda likumu. Un tajā pašā laikā Tieslietu ministrijai tomēr būtu kopā ar tiesu pārstāvjiem jāstrādā pie tā, lai tiesneši būtu kompetenti izlemt šos zemes strīdus. Tiesnešu kompetence, par nožēlošanu, zemes strīdu izšķiršanā ir ļoti zema, varbūt vēl zemāka, nekā šeit pārmeta Lauku zemes komisijai vai Pilsētu zemes komisijai. Tāpēc es, būdams šā dienesta vadītājs, uzskatu, ka šāds priekšlikums ir apspriežams, bet šobrīd tas ir vēl pāragrs.

Priekšsēdētājs. Paldies. Tagad varētu runāt deputāts Zaščerinskis. Lūdzu!

J.Zaščerinskis ("Saskaņa Latvijai").

Cienījamie kolēģi! Es neuzdrošinos apgalvot, ka nevienā citā likumā nebūs jāizdara labojumi, taču domāju, ka tādi diez vai būs tikai tāpēc. Mēs būtībā nemainām to faktu, ka pēc Augstākās padomes Zemes komisijas jeb tagad pēc Centrālās zemes komisijas lēmuma tik un tā ir iespējams šo jautājumu virzīt uz tiesu. Atruna, ka tiesneši pašlaik nav kompetenti un nerisinātu šos jautājumus pēc būtības... Manuprāt, to atlikt nozīmētu kā strausam iebāzt galvu smiltīs un domāt, ka viņš ir izglābies, - ka jautājums ir atrisināts. Tas nozīmēs atkal to, ka mēs gribam atlikt tiesiskas valsts tiesas tiesisko darbību. Tas nozīmē apšaubīt to, ka mūsu pašreizējie tiesneši zina likumus un māk strādāt atbilstoši likumiem. Nu tad dosim viņiem tos skaidrojumus, ja viņi kaut ko nezina! Šiem skaidrojumiem ir jānāk no šejienes, un šie skaidrojumi tik un tā būs vajadzīgi. Taču tagad tas tiek voluntāri izlemts Zemes komisijā, un skaidrojumi tāpēc arī nemaz neredzas. Es tomēr uzskatu, ka vienreiz mums ir jāiet uz tiesisko valsti un jāsāk darbināt tiesu varas darbība. Tā ir jāstimulē, nevis jāmēģina atlikt šos jautājumus un tie tālāk jābremzē.

Priekšsēdētājs. Paldies. Deputāte Seile - lūdzu!

A.Seile (Latvijas Nacionālās neatkarības kustība).

Cienījamie deputāti, cienījamais Zaščerinska kungs! Ja mēs pārtraukumā būtu izrunājušies un Tautsaimniecības komisija būtu saņēmusi jūsu iesniegumu, varbūt viss jau būtu noskaidrojies. Es gribu atgādināt, ka jūsu priekšlikumu nevar pieņemt kaut vai tā iemesla dēļ, ka cilvēkam no cilvēktiesību viedokļa ir jāļauj iziet visa šī ķēde, kāda ir paredzēta likumā, kā jau to teica Grūbes kungs. Tātad, ja divos likumos ir paredzēta šī trīspakāpju zemes komisija, mēs to ar vienu ierakstu vienā likumā nevaram likvidēt.

No otras puses, Augstākās padomes Prezidijs savā pēdējā sēdē pieņēma šo skaidrojumu, par kuru runāja Zaščerinska kungs, un tas pašlaik ir spēkā. Tātad, ja cilvēks nevēlas griezties šajā Centrālajā zemes komisijā, viņam ir tiesības taisnā ceļā griezties tiesā, samaksāt kārtīgam advokātam un vai nu vinnēt, vai zaudēt. Taču, ja viņš ir izlēmis iet šo likumā noteikto ceļu, tad mēs viņam to ar vienu izsvītrojumu nedrīkstam liegt.

Vēlreiz par to, ko te atsevišķi deputāti teica - ka zemes komisijas risina mantiskos strīdus. Tām šie jautājumi pēc likuma nav jārisina, un, kā šeit mums ir ierakstīts, zemes komisijas arī nerisina mantiskos strīdus. Tos tiešām izšķir tiesa. Ne Augstākās padomes Zemes komisija, ne arī Saeimas Centrālā zemes komisija šos jautājumus nerisinās.

Un vēlreiz par šiem skaidrojumiem, kurus Zaščerinska kungs ierosina, - ka Centrālajai zemes komisijai vajag dot tiesības sniegt skaidrojumus. Mēs ļoti daudz par to debatējam Tautsaimnieku komisijā, un arī man sākumā bija tāds viedoklis, vadoties pēc vecās prakses, pēc darbības Augstākajā padomē, ka dosim tai tiesības sniegt skaidrojumus. Taču tad atsevišķi Tautsaimnieku komisijas deputāti iebilda: vai tad jūs atkal dosit kaut kādus skaidrojumus likumam... Un palika pie šā ieraksta 4.2.2.pantā, ka mēs varam dot tikai norādījumus un arī tad tikai atbilstoši likumiem. Taču, ja skaidrojums atceļ likumu, tad tas jau kļūst bīstami... Es ierosinu plenārsēdei nebalsot. Varbūt Zaščerinska kungs, saprazdams šos argumentus, var atsaukt savu priekšlikumu?

Priekšsēdētājs. Es diemžēl lūgšu vairāk nedebatēt, bet balsot. Par pēdējo Seiles kundzes teikto mēs runāsim pēc balsojuma, jo Zaščerinska kungs neierosināja, ka komisija dos skaidrojumus. Zaščerinska kungs ierosināja, ka tā apkopos priekšlikumus Saeimai likuma precīzam skaidrojumam. Tas nozīmē, ka Zaščerinska kunga priekšlikums ir tāds, kā Saeima varētu skaidrot pēc komisijas ierosinājuma. Tā ir neprecizitāte, komentējot Zaščerinska kunga

priekšlikumu, taču būtību tas nemaina, jo mums vispirms ir jābalso par mūsu lēmuma atcelšanu, un, ja lēmums tiks atcelts, tad mēs balsosim par Zaščerinska kunga redakciju. Pēc diviem balsojumiem man būs vēl konkrēts priekšlikums, bet tas izrietēs no šiem balsojumiem, bet pašlaik es negribu iespaidot balsojumus.

Vai par procedūru ir iebildes? Lūdzu zvanīt! Lūdzu, balsosim par mūsu iepriekšējā lēmuma atcelšanu par pāreju uz likumprojekta "Par grozījumiem un papildinājumiem Latvijas Republikas 1990.gada 10.jūlija likumā "Par zemes komisijām"" lasīšanu pa pantiem! Lūdzu rezultātu! Par - 20, pret - 55, atturas - 80. Nav pieņemts šis priekšlikums.

A.Berķis. Atturas - 8...

Priekšsēdētājs. Jā, es sāku ciparus lasīt otrādi - uz to pusi. Nākamais būs 800... Jāsāk vietniekiem vadīt, taču Saeimas kārtības rullis to paredz tikai, kā es saprotu, man klātneesot, bet kā tad es varu nebūt klāt? Sēdes ir tikai vienreiz nedēļā. Un algu arī man nemaksās...

Deputāt Zaščerinski, jūsu priekšlikums nav pieņemts, bet vai jūs negribat tagad papildināt 4.2.4.pantu ar jūsu ierakstu?

Lūdzu, par procedūru!

I.Bukovskis ("Saskaņa Latvijai").

Godājamā Saeima, godājamais Prezidijs! Tikko notika konkrēts Kārtības ruļļa pārkāpums, jo 55.punkts paredz, ka sēdes vadītājs nepiedalās debatēs. Šobrīd sarunā ar Zaščerinska kungu bija pielaistas debates no priekšsēdētāja puses, un tajā brīdī bija izmainīta lietas būtība... Konkrēti bija Zaščerinska priekšlikums par konkrētu pantu. Dotajā brīdī konkrētais priekšlikums debašu rezultātā vispār netika nobalsots. Priekšsēdētāja viedoklis, ka šis punkts būtiski maina iepriekšējo, nav pamatots. Par šo jautājumu nebija debašu. Priekšsēdētājs saprata tā, ka tas maina, un tāpēc jautājums vienpersonīgi netika likts uz balsošanu. Es lūdzu apšaubīt šīs balsošanas rezultātus un konkrēti nobalsot par Zaščerinska kunga priekšlikumu, tāpēc ka tas vispār netika nobalsots.

Priekšsēdētājs. Es jūsu protestu noraidu un lūdzu Saeimu nozīmēt komisiju, jo es nevis sagrozīju deputāta Zaščerinska priekšlikumu, bet es deputāta Zaščerinska priekšlikumu precizēju, pret ko deputāts Zaščerinskis, būdams tribīnē, neiebilda. Tā ir viena lietas būtība.

Otra lietas būtība. Manuprāt, jūs pats tomēr nesaprotat lietas būtību. Nevar pēc tam, kad ir akceptēts pirmais lasījums un ir notikusi pāreja uz skatīšanu pa pantiem... Nevar pēc tam konceptuāli mainīt! Un tāpēc es lūdzu: iepazīstieties ar 87., 88. un 89.pantu! To es izsaku kā motīvus jūsu priekšlikuma vai jūsu apgalvojuma noraidīšanai, bet, ja jūs pats uzstājat, es ierosinu izveidot Saeimas komisiju, kura varētu iepazīties ar stenogrammām.

Lūdzu, par procedūru!

J.Zaščerinskis ("Saskaņa Latvijai").

Mums principā domas dalījās tajā jautājumā, vai tas ir konceptuāls vai nav konceptuāls jautājums. Es biju uzskatījis, ka tas vienkārši ir punkta labojums, un tāpēc tagad lūdzu to, izskatot pa pantiem, labot un arī papildināt 4.2.4.pantu.

Priekšsēdētājs. Paldies. Godātie deputāti, es tad lūgšu likt uz balsošanu deputāta Zaščerinska priekšlikumu kā procedūras jautājumu, kaut gan tad mēs atkal atgriežamies pie diskusijas, kas jau ir pabeigta, - vai deputāta Zaščerinska priekšlikums būtu jābalso pirms balsojuma... Deputātam Zaščerinskim kā pieredzējušam deputātam to vajadzēja paredzēt, un, ja ne citādi, tad frakcijas vadītājam vajadzēja par to runāt. Tad Saeimai ir jābalso, vai 4.2.4.panta svītrojums un izteikšana jaunā redakcijā, kuru piedāvā Zaščerinska kungs, ir konceptuāls balsojums vai nav konceptuāls balsojums. Es kā sēdes vadītājs pastāvēju uz to, ka tas ir konceptuāls balsojums, un neviens neiebilda pret to, taču tad, kad viss bija nobalsots, šeit nāca iebildumi, ka tas vispār neesot konceptuāls jautājums. Es tad vairs nezinu, kā man rīkoties. Lūdzu, ja var, to komentēt frakcijas "Saskaņa Latvijai" vadītāju. Tātad, lūdzu, par procedūru!

E.Kide ("Saskaņa Latvijai").

Tā kā arī es klausījos Gorbunova kunga pārliecinošo komentējumu par to, vai tas ir vai nav konceptuāls jautājums, tad es kā "Saskaņas" vadītājs pieņēmu, ka tas ir konceptuāls. Frakcija klusēja, un līdz ar to tas arī tika pieņemts kā konceptuāls jautājums. Man ir jāatvainojas - es domāju, ka Bukovska kungs to nesaskaņoja. Acīmredzot var piedot jaunībai šo pieredzi... Es varu tikai teikt, ka, manā skatījumā, tas bija konceptuāls, tāpēc es neiebildu.

Priekšsēdētājs. Paldies. Ja Bukovska kungs vēlas izveidot komisiju, tad, lūdzu, ierosiniet komisijas sastāvu. Es katrā ziņā jūsu priekšlikumu par komisijas izveidošanu un ievērtēšanu no procedūras viedokļa atbalstīšu. Pēc būtības, lai atceltu balsojumu, ir jābalso vēlreiz, bet no procedūras viedokļa lūdzu komisiju vai frakciju to izvērtēt. Es katrā ziņā vienmēr uzklausīšu jūsu vērtējumu un priekšlikumus.

Vai ir vēl kādi labojumi? Deputāte Grava, vai jūs iesniedzāt rakstiski priekšlikumu par 4.2.2.pantu? Līdz ar to mēs nebalsosim. Paldies.

Lūdzu, kādas vēl ir piezīmes? Nav.

Tātad šeit ir vēl trīs priekšlikumi. Deputāta Tomiņa ieteikums: papildināt ar tekstu "likums stājas spēkā ar tā izsludināšanas dienu." Deputāta Endziņa ierosinājums - "likums stājas spēkā ar tā izsludināšanas brīdi." Es lasu tā, kā jums ir uzrakstīts. Tātad jūs savu viedokli maināt, jā? Deputāts Endziņš šeit ir kļūdījies - jābūt "ar izsludināšanas dienu".

Vai ir vēl kādi priekšlikumi? Lūdzu zvanu! Balsosim par Latvijas Republikas likuma "Par grozījumiem un papildinājumiem Latvijas Republikas 1990.gada 10.jūlija likumā "Par zemes komisijām"" pieņemšanu! Lūdzu rezultātu! 77 - par, 2 - pret, 10 - atturas. Likums ir pieņemts.

Godātie deputāti! Es kā deputāts esmu iesniedzis Sekretariātam priekšlikumu, kuru es izteicu jau debatēs, un šis priekšlikums no jūsu puses varētu būt akceptēts vai nu tūlīt, vai pēc tam, kad būsim akceptējuši komisijas sastāvu. Es vienkārši gribu atgādināt savu ierosinājumu: "Uzdot Latvijas Republikas Ministru kabinetam, pārraugot Centrālās komisijas darbu, veikt visu nepieciešamo, nodrošinot Centrālo zemes komisiju ar vajadzīgajām telpām kādā no reorganizējamajām ministrijām, kā arī nododot komisijas rīcībā nepieciešamo orgtehniku un transportu."

Ja jūs varētu akceptēt šo ierosinājumu, tad tas kopā ar jūsu akceptu tiktu nodots Ministru kabinetam. Protams, ja nav iebildumu vai citu priekšlikumu. Lūdzu - deputāts Sinka!

J.Sinka. Priekšsēža kungs, vai es varētu ierosināt vienu mazu grozījumu?

Priekšsēdētājs. Lūdzu, lūdzu!

J.Sinka ("Tçvzemei un brīvībai").

"Pârrauga" vai "pârraugot" vietā varētu lietot vārdu "atbalstot", jo tas "pârraugot", manuprāt, ir mazliet par stipru. Šai Centrālajai komisijai vairāk tomēr ir Saeimas raksturs, nevis valdības raksturs.

Priekšsēdētājs. Es neiebilstu, jo, atklāti sakot, mums ir jāveido jauna prakse mūsu attiecībām ar tāda veida komisiju, jo tā tiešām ir neatkarīga komisija. Tā nav nedz Ministru kabineta sastāvā, nedz arī saskaņā ar Kārtības rulli Saeimas sastāvdaļa. Tā ir neatkarīga Saeimas iecelta komisija, un es neiebilstu pret šādu labojumu.

Ja nav citu priekšlikumu, lūdzu nobalsot! Tas tiks iesniegts kā ierosinājums. Lūdzu! Rezultātu! Par - 71, pret - 1, atturas - 8. Paldies.

Lēmumprojekts "Par Latvijas Republikas Centrālās zemes komisijas sastāva apstiprināšanu". Šeit jau izskanēja priekšlikumi. Vai rakstiski tie ir iesniegti? Frakcija "Latvijas ceļš" izvirza darbam Centrālajā zemes komisijā deputātu Vili Krištopanu un Ekonomikas ministrijas pārstāvi Jāni Karlsbergu.

Es ļoti atvainojos, es tagad meklēju iepriekšējo "Latvijas ceļa" priekšlikumu... Vai šis priekšlikums atbilst mūsu nobalsotajam... Atgādinu, ka bija 5 Saeimas deputāti un vēl vajadzēja papildināt ar vārdiem "pârstāvis no Ekonomikas ministrijas". Jā, viss atbilst.

Lūdzu - deputāts Novakšānovs!

V.Novakšānovs (Latvijas Zemnieku savienība).

Cienījamais Prezidija priekšsēdētāj, Saeima! Es laikam baidos, varbūt es pasteidzos, bet, ja mēs nonākam pie sastāva apspriešanas, tad jāteic, ka Zemnieku savienībā, savienībā "Latvijas ceļš" un tāpat arī Tautsaimniecības, agrārās un reģionālās politikas komisijā vienbalsīgi atbalstīta kandidatūra šīs komisijas priekšsēdētāja amatam, un es lūdzu jūs, deputātus, piekrist, lai šo komisiju vadītu Saeimas deputāte Anna Seile.

Priekšsēdētājs. Paldies. Vēl bija arī tāds priekšlikums. Deputāts Resnais ierosināja, ka, apstiprinot komisiju, no Latvijas Politiski represēto apvienības pagaidām šeit neapstiprināt konkrētu personāliju, tas ir, neminēt konkrētu uzvārdu, bet gan atstāt: "Latvijas Politiski represēto apvienības pārstāvis".

Vai ir vēl kādi citi priekšlikumi? Lūdzu, deputāte Anna Seile!

A.Seile (Latvijas Nacionālās neatkarības kustība).

Es gribēju vērst jūsu uzmanību uz to, ka, apspriežot šo lēmuma projektu, vajadzētu skatīties pēc otrā izdalītā dokumenta, nevis pēc tā, ko mēs skatījāmies no rīta, jo šeit jau ir viena izmaiņa, kura radusies sakarā ar domu apmaiņu jaunizveidotajā Vides un reģionālajā komisijā. Viņi ir izvirzījuši augstāka ranga pārstāvi iepriekšminētajā projektā iekļautā Jāņa Piešiņa vietā, un tā ir Ārija Helmane - šīs ministrijas Reģionālās attīstības departamenta direktore un speciāliste celtniecības un arhitektūras lietās. Visas pārējās personālijas ir tādas pašas, izņemot Āriju Helmani. Protams, būs vēl papildinājumi, kurus pašreiz iesniedza "Latvijas ceļš".

Vēl es gribu paskaidrot, ka, saskaņojot šīs kandidatūras, ar visām iestādēm ir runāts, bet tik tiešām nav saņemts oficiāls Represēto padomes apstiprinājums attiecībā uz Pēteri Simsonu. Un, tā kā viņu sēde vēl tikai būs, tad mūsu Tautsaimniecības, agrārās un reģionālās politikas komisija piekrīt atlikt Simsona kandidatūras ievēlēšanu, saglabājot vietu Represēto padomei. Paldies par uzmanību!

Priekšsēdētājs. Godātie deputāti, mums tagad ir visas tiesības un mēs neko šeit nejauksim. Paņemiet 52.dokumentu! Šeit pašā sākumā ir šis skaitlis "52", un es diemžēl biju skatījies otrā pusē un nevarēju sameklēt, tāpēc te arī radās tādi pārpratumi. 52.dokuments ir lēmuma projekts "Par Latvijas Republikas Centrālās zemes komisijas sastāvu". Pēteris Simsons - jurists, tātad te uzvārds netiek iekļauts, bet tiek atstāts - Latvijas Politiski represēto apvienības pārstāvis, un šī komisija saskaņā ar balsojumu par komisijas sastāvu tiek papildināta ar deputātu Vili Krištopanu un Ekonomikas ministrijas pārstāvi Jāni Karlsbergu. Protams, komisijas lēmumā ir jāraksta nevis "pârstāvis", bet amats. Bet vai jūs varat nosaukt amatu? Varbūt reorganizācija neļauj to izdarīt? Tomēr nāciet pie mikrofona, lūdzu!

O.Kehris ("Latvijas ceļš").

Jā, tik tiešām reorganizācija to neļauj izdarīt, jo Ekonomisko reformu ministrija jau pirms dienas ir likvidēta un atbilstoši Saeimas lēmumam ir izveidota Ekonomikas ministrija. Mēs varam nosaukt Ekonomikas ministrijas pārstāvjus, jeb darbiniekus, bet mēs diemžēl nevaram nosaukt ļoti precīzi viņu amatu.

Priekšsēdētājs. Paldies. Mēs piekrītam šim skaidrojumam. Vai ir vēl kādi papildinājumi šim lēmumam? Vai par balsošanas kārtību ir kādi priekšlikumi? Vai mēs varam balsot par visu komisiju kopumā? Varbūt vispirms par priekšsēdētāju un pēc tam par katru komisijas locekli atsevišķi? Ir priekšlikums balsot kopumā. Vai ir, lūdzu, kādi citi priekšlikumi? Vai neviens neiebilst? Nav. Tad, lūdzu, apstiprināsim Latvijas Republikas Centrālo zemes komisiju šādā sastāvā, kuru es nolasīšu vēlreiz: komisijas priekšsēdētāja - Anna Seile, Saeimas deputāte, locekļi: Juris Janeks, Aleksandrs Pētersons, Andris Rozentāls, Vilis Krištopans, Guntis Grūbe - Latvijas Republikas Valsts zemes dienesta ģenerāldirektors. Atļaujiet amatus nelasīt, jo tie ir izlasāmi jūsu dokumentā. Es tikai precizēšu uzvārdus, lai nerodas kaut kādas šaubas. Tālāk: Zigurds Veitners, Georgs Gavrilovs, Miervaldis Grigalis, Guntis Akmeņkalns, Ivars Lišmanis, Agris Jaunkļaviņš, Oļģerts Leščinskis, Guntis Liepa, Ārija Helmane, Meikuls Locmers, Ilma Čepāne, Stefans Rāzna.

Tālāk seko bezpersonālijas - Latvijas Politisko represēto apvienības pārstāvis. Un pēdējais ir Ekonomikas ministrijas pārstāvis Jānis Karlsbergs.

Lūdzu, balsosim par šādas komisijas apstiprināšanu! Vai visi ir nobalsojuši? Lūdzu rezultātu! Par - 77, pret - 2, atturas - 8. Lēmums ir pieņemts, un tas stājas spēkā ar tā pieņemšanas brīdi. Tas ir šeit fiksēts jau mūsu lēmumā, par kuru mēs balsojām.

Nākamais jautājums - likumprojekts "Par Saeimas kārtības rulli". Vārds deputātam Endziņam. Lūdzu!

A.Endziņš ("Latvijas ceļš").

Cienījamo priekšsēdētāj, cienījamie deputāti! Jūsu uzmanībai tiek iesniegta pirmajam lasījumam Saeimas kārtības ruļļa izmainīta redakcija. Mēs, darba grupa, kuru cienījamā Saeima izveidoja Kārtības ruļļa izstrādāšanai, noturējām 12 sēdes, kuru gaitā izdarījām diezgan daudzus

grozījumus un labojumus pašreiz spēkā esošajā Kārtības rullī, lai precizētu tā saturu. It sevišķi, lai precizētu to sadaļu Kārtības rullī, kas skar likumdošanas procesu. Protams, izdarījām izmaiņas arī daudzās citās Saeimas kārtības ruļļa sadaļās.

Atļaujiet man īsumā jūs informēt par tiem būtiskākajiem grozījumiem, kādi pašreiz ir izdarīti Kārtības rullī, par šīm sadaļām, kā arī informēt jūs par tām problēmām, kuras pašreiz uz pirmo lasījumu Kārtības ruļļa izstrādāšanas komisija vēl nav atrisinājusi un attiecībā uz kurām tā cer uz visu deputātu un arī uz visu pastāvīgo komisiju konkrētu priekšlikumu iesniegšanu.

Atļaujiet man tagad īsumā informēt par katru sadaļu, par to, kādus kardinālus precizējumus mēs esam izdarījuši.

1.sadaļa - Saeimas deputāti. Šeit 6.pantā, kur jau iepriekš bija noteikts, ka katra deputāta pienākums ir piedalīties Saeimas darbā, ir ielikts papildinājums, jauna daļa, proti, ka katram deputātam var būt deputāta palīgs, kas saņem atalgojumu no valsts budžeta līdzekļiem. Mēs esam izdarījuši arī precizējumus 7.pantā, proti, par nepieciešamajām koordinātām, kādas Saeimas deputātam ir jāiesniedz Saeimas Kancelejā, lai nepieciešamības gadījumā vieglāk varētu apziņot Saeimas deputātus.

Esam precizējuši 8.pantu, kur (atšķirībā no iepriekšējā) 2.punktā ir ielikts precizējums. Tātad tas ir amats, ko nevar savienot ar valsts civildienestu, proti, šeit ir precizēts: Ministru prezidents, valsts ministrs un parlamentārais sekretārs. Tas ir saskaņā ar pieņemto likumu "Par Ministru kabinetu", kā arī 4.punktu "Zinātniski publicistiskā un mākslinieciskā darbība". Pārējais ir saglabāts, un, līdzīgi Ministru kabineta likumam, šajā pantā ir ielikta jauna daļa, kas ir precīzi ņemta no Satversmes, proti, ka Saeimas loceklis nevar nedz pats, nedz arī uz citas personas vārda saņemt no valsts ne pasūtījumus, ne koncesijas. Arī pēdējā šā panta daļa ir analoga Ministru kabineta noteikumiem, proti, ka nevar ieņemt atalgotu vietu vai saņemt atalgojumu, izņemot, protams, zemnieku saimniecības, ja tas ir saistīts ar valsts līdzekļiem, ko izmanto šie uzņēmumi, vai arī, teiksim, ar valsts pasūtījumiem.

Pie 9.panta ir pielikta klāt jauna sadaļa. Proti, šajā pantā bija runa par aizsardzības spēku karavīriem, kuru statuss saglabājas - viņi tiek atvaļināti, un pēc tam viņi, kad izbeidzas viņu pilnvaru laiks, atgriežas atpakaļ armijā. Pēc šīs analoģijas ir risināts arī jautājums par diplomātiskajā, konsulārajā dienestā esošajām personām.

Ir izdarītas izmaiņas 10.pantā, kur ir precizēts, ka ir runa par valsts komandējumiem, jo iepriekšējā redakcijā bija minēti vispār komandējumi. Tātad, izņemot valsts komandējumus, nevar izbraukt ilgāk kā uz vienu nedēļu.

11.pantā šeit ir saglabāts vecais teksts, tomēr es gribētu vērst jūsu uzmanību uz to, ka mums jau ir bijuši šie gadījumi, kad mēs jau tagad piešķiram atvaļinājumus, un šeit iznāk tā, ka cilvēks ir atvaļinājumā, bet viņam vēl par to maksā naudu. Un tas jau ir zināmā pretrunā. Tāpēc acīmredzot uz otro lasījumu, vismaz aplūkojot šo jautājumu Juridiskajā komisijā, mēs 11.pantā ierosināsim: "...izbraukt uz ilgāku laiku par vienu nedēļu vai biežāk kā divas reizes sesijas laikā deputāts var, tikai izprasot neapmaksātu atvaļinājumu", lai ilgstošas prombūtnes dēļ nebūtu no valsts budžeta jāfinansē šādi atvaļinājumi, jo parlamentam ir noteikta kārtība, kad tas sanāk uz savām sesijām, proti, ir rudens sesija, ziemas sesija un pavasara sesija. Un tātad starplaikā ir parlamentārās brīvdienas.

14.pantā, tā kā vēl nav pieņemts Civildienesta likums un līdz ar to mēs apmaksu deputātiem nevaram saistīt ar civildienestā noteikto kārtību, ir precizējums, ka deputāts saņem Saeimas noteiktu mēnešalgu. Ir arī izmaiņas datumos.

Ir arī vēl kāds būtiskāks moments, ko akceptēja Kārtības ruļļa izstrādāšanas komisija, un mēs ierosinām arī jums pievērst tam uzmanību. Tas ir 17.pantā, kur ir runa par to, ka deputāts bez attaisnotiem iemesliem neierodas uz plenārsēdi. Vecajā jeb pašreiz spēkā esošajā Kārtības rullī ir minēts 10% atvilkums no mēneša pamatalgas, turpretī mēs ierosinām paaugstināt šīs sankcijas un noteikt tās 20% apmērā.

Es jau jūs iepriekš informēju, kad mēs izskatījām grozījumus Kārtības ruļļa 2., 3. un 149.pantā, ka 20.pantā ir iestrādāta 2.daļa. Arī tā ir nodota jūsu vērtējumam.

Par otro sadaļu - Saeimas amatpersonas. Pamatā tajā ir saglabājies iepriekšējais teksts, bet mēs esam būtiski izmainījuši 26.pantu, jo līdz ar to, ka mēs apstiprinājām Saeimas komisijas un arī Kārtības ruļļa 149.pantu, kur ir uzskaitītas šīs Saeimas komisijas, kādas tās ir, un skaitliskais sastāvs, palika atklāts jautājums par Balsu skaitīšanas komisiju, jo šajā sarakstā Balsu skaitīšanas komisija nav paredzēta. Taču tajā pašā laikā Kārtības rullis paredz, ka balsošana var notikt ne tikai ar elektroniskās balsu skaitīšanas aparatūras palīdzību, bet nepieciešamības gadījumā, ja deputāti to ierosina un Saeima pieņem tādu lēmumu, var notikt aizklāta balsošana, un tad ir nepieciešami arī balsu skaitītāji. Tāpēc mēs ierosinām tādu variantu un 26.pantā ir precizēts, ka balsis Saeimas plenārsēdēs un citos nepieciešamos gadījumos skaita no deputātu vidus ievēlēti balsu skaitītāji.

26.pants. Jūs droši vien pamanījāt, ka Kārtības ruļļa projekta pašās beigās ir pārejas noteikumi, kur mēs esam ierakstījuši šādi: "Līdzšinējā Balsu skaitīšanas komisijā ievēlētie deputāti turpmāk uzskatāmi par balsu skaitītājiem." Tātad, lai no jauna nevajadzētu vēlēt balsu skaitītājus, nepieciešamības gadījumā viņi šīs funkcijas varētu veikt.

Trešā sadaļa - vēlēšanas. Šeit būtisku papildinājumu nav, izņemot 35. un 36.pantu, kur mēs esam fiksējuši šo kategoriju, ja tā varētu teikt, balsu skaitītājus.

Tajā pašā laikā es gribētu vērst visu deputātu, pirmām kārtām jau visu pastāvīgo komisiju vadītāju, uzmanību uz to, ka es jums šodien izdalīju šādu uzziņas materiālu. Tātad ir izdarīti izraksti no likumiem vai Augstākās padomes lēmumiem, vai arī Augstākās padomes Prezidija lēmumiem, vai izveidotajām komisijām, proti, lai katra komisija izskatītu un dotu savus konkrētos priekšlikumus, gatavojot Kārtības rulli otrajam lasījumam. Analoģisks lūgums šinī ziņā ir attiecībā uz Ministru kabinetu, kur ir šīs dažādās komisijas, kuras mēs saglabājām un kuras ieceļ, ievēlē vai apstiprina Saeima, kuras būtu nododamas tālāk Ministru kabinetam. Tātad mēs, Kārtības ruļļa izstrādāšanas komisija, kurā bija pa vienam pārstāvim no katras frakcijas, protams, nevarējām atrisināt šo problēmu, jo tās ir katras pastāvīgās komisijas un arī valdības funkcijas. Runa ir par to, un tāpēc arī šajā sadaļā, proti, 32., 35. un 36.pantā, kur ir noradīts, ko ieceļ vai apstiprina Saeima, būs precizējums. Būs precizējums tieši saskaņā ar jūsu konkrētiem priekšlikumiem.

Nākamā sadaļa - Saeimas sesijas un plenārsēdes. Šeit ir izdarīts precizējums 39.pantā, proti, attiecībā uz tiem termiņiem, kad var tikt sasauktas ārkārtas sesijas vai ārkārtas sēdes kārtējās sesijas laikā. Iepriekšējā jeb pašreiz spēkā esošajā Kārtības rullī ir norādīts, ka Prezidijs sasauc ārkārtas sesiju ne vēlāk kā vienā nedēļā, te ir vienas nedēļas termiņš, turpretī mēs ierosinām 48 stundas, jo acīmredzot šodien ar zirgu pastu nevienam šādi paziņojumi vairs nav jāsūta, bet ir pietiekami plašas iespējas ar televīzijas, radio un telefona palīdzību sasaukt deputātus ātrāk arī uz

ārkārtas sēdi kārtējās sesijas laikā - tātad ne vēlāk par 24 stundām. Arī šeit agrāk bija lielāks termiņš - 48 stundas. Citu būtisku izmaiņu šajā sadaļā nav.

Nākamā sadaļa - lietu caurskatīšana. Vispirms par vispārīgajiem noteikumiem. Šeit 51.pantā ir runa par darba kārtību. Mēs esam iestrādājuši pēc analoģijas, proti, ņemot par pamatu Satversmē noteikto attiecībā uz to, kam ir likumdošanas iniciatīvas tiesības. Tātad izsniegto darba kārtību var grozīt vai izmainīt pēc Valsts prezidenta, Ministru kabineta pārstāvja, Saeimas komisiju vai ne mazāk kā 5 deputātu priekšlikuma. Tātad šeit ir izdarīts šāds precizējums.

56.pantā un arī šajos vispārīgajos noteikumos mēs, lai nerastos jautājumi, esam precizējuši un noteikuši, ka gan deputātiem, gan Ministru kabineta pārstāvjiem šeit, plenārsēdē, ir jāuzstājas un jārunā valsts valodā.

63.pantā, kur ir runa par to, ka, izņemot referentu un Ministru kabineta pārstāvi, neviens deputāts nevar runāt vienā un tajā pašā lietā vairāk par divām reizēm, mums ir izdarītas izmaiņas. Arī tas nebija precīzi norādīts pašreiz spēkā esošajā Kārtības rullī, proti, ka vairāk par divām reizēm var uzstāties tad, kad likumprojekts tiek izskatīts otrajā lasījumā, proti, kad Saeima ir pārgājusi pie likumprojekta izskatīšanas pa pantiem, jo Kārtības rullis paredz, ka debates var tikt atklātas par katru pantu. Tātad, cik projektā ir pantu, tik reižu arī faktiski viens un tas pats deputāts, ja viņam ir būtiski priekšlikumi vai iebildes, var uzstāties šajās debatēs.

Esam precizējuši arī 65.pantu, jo pašreiz spēkā esošais Kārtības rullis nosaka to, ka runas laiks nevar būt garāks par vienu stundu, un tas attiecas arī uz visiem debatētājiem. Proti, lai runātāji tribīnē tomēr gatavotos šīm runām un izteiktos precīzāk un konkrētāk, mēs ierosinām, ka pārējo runātāju uzstāšanās runas laiks nedrīkst būt garākas par 10 minūtēm. Taču tajā pašā laikā, protams, Saeima bez debatēm var arī lemt par runas laika pagarināšanu, ja tas ir nepieciešams.

Pašreiz spēkā esošā Kārtības ruļļa 66.pantā ir 2.punkts, proti, ka ne mazāk kā uz 10 deputātu priekšlikuma pamata Saeima var slēgt runātāju sarakstu. Mēs ierosinām izmainīt šo formulu un rakstīt: "izbeigt debates", jo acīmredzot neviens no deputātiem, kas sēž zālē, nevar pateikt, cik runātāju ir pieteikušies un kad, teiksim, ir šis brīdis. To nevar pateikt pēc intuīcijas vai kā citādi, kad, teiksim, šis runātāju saraksts būtu jāslēdz un kad citus runātājus, kuri vēlētos runāt, vairs nedrīkstētu pierakstīt.

75.pantu, kur ir runa par disciplīnu plenārsēdes laikā, proti, ja runātājs vai vispār sēdes dalībnieks nepaklausa priekšsēdētāja aizrādījumiem un tā joprojām, mēs esam papildinājuši ar precizējumu: "Ja sevišķi svarīgos gadījumos Saeima ir diskvalificējusi vai izslēgusi uz vienu līdz sešām sēžu dienām pārkāpēju, tad izslēgtais nedrīkst atrasties sēžu zālē."

78.pantā, kur ir runa par Saeimas sēžu atklātību, par to, ka sēdes ir atklātas, ir iestrādāts priekšlikums, ko ierosināja frakcija "Tçvzemei un brīvībai", proti, ka sēžu atklātumu nodrošina, pārraidot visas plenārsēdes kādā no valsts radio programmām. Tā acīmredzot var būt gan finansiāla rakstura problēma, gan varbūt tīri tehniska rakstura problēma, tāpēc acīmredzot par to mums būtu jādiskutē un arī jākonsultējas ar Valsts radio.

Otrā sadaļa šajā lietu caurskatīšanā ir likumdošanas kārtība. Es gribētu vērst jūsu uzmanību uz to, ka šī sadaļa ir pārstrādāta viskardinālāk, ņemot vērā to pieredzi, kāda bija Augstākajā padomē, - protams, gan pozitīvo, gan negatīvo pieredzi, kāda tajā laikā ir uzkrāta. Un tāpēc arī mēs šo sadaļu esam visvairāk pārstrādājuši. Proti, 80.pantā, kur ir runa par to, kas var iesniegt likumprojektus un kur tas ir precīzi uzskaitīts, tā, kā tas ir noteikts Latvijas Republikas Satversmē, ir pielikts precizējums, ka tiem ir jābūt noformētiem likumprojektu veidā, proti, tiem

arī tīri tehniski ir jābūt sagatavotiem, nevis tikai izteiktiem ierosinājuma veidā, tātad ir jābūt arī pareizi noformētiem. Te ir arī tāds precizējums, ka vienīgais izņēmums, kad ir tiesības iesniegt likuma ierosinājumus, kuri var arī nebūt noformēti kā likumprojekti, attiecas uz Valsts prezidentu, jo tas izriet un ir precīzi nostādīts Latvijas Republikas Satversmē.

81.pantā ir runa par to, ka Saeimas Prezidijs ziņo par ienākušajiem likumprojektiem, ir noteikta kārtība, ka, ierosinot Saeimai lemt par likumprojektu nodošanu komisijām, ir jānosaka atbildīgā komisija un ienākušie likumprojekti kopā ar Prezidija slēdzienu jāizdala deputātiem jau projekta līmenī vismaz 48 stundas pirms Prezidija ziņojuma, proti, arī projekti tiek izdalīti iepriekš, kā arī tie ir nosūtāmi Valsts prezidentam, Ministru prezidentam un attiecīgo resoru vadītājiem.

Un arī 83.pantā, kur teikts, ka tad, kad norit šis process attiecībā uz likumprojekta nodošanu komisijām, kad Saeima lemjot nosaka arī termiņu, kādā komisijām likumprojekts ir jāskata un kopā ar saviem priekšlikumiem jāiesniedz atbildīgajai komisijai vai Prezidijam, ir ņemts vērā tas, kas izraisīja polemiku un neskaidrības jau Saeimas darbības sākumposmā, proti, kas notiek ar tiem likumprojektiem vai priekšlikumiem, kurus atbildīgā komisija ir noraidījusi, kāds liktenis tos sagaida. Tātad šeit ir precīzi noteikts tas, ka plenārsēdē ir izskatāmi arī tie likumprojekti, kurus atbildīgā komisija ir noraidījusi, ja izskatīšanu pieprasa likumprojekta iesniedzējs. Bez tam ir saglabāts vecais nosacījums, ka šis noteikums neattiecas uz likumprojektiem, kurus atbildīgā komisija ir noraidījusi, ja izskatīšanu pieprasa likumprojekta iesniedzējs. Bez tam ir saglabāts vecais nosacījums, ka šis noteikums neattiecas uz likumprojektiem, kurus iesniedzis Ministru kabinets vai kuri iesniegti Latvijas Republikas Satversmes kārtībā, proti, tās ir likumdošanas iniciatīvas, ko realizējusi tauta.

Ļoti būtiski un cieši tas acīmredzot sasaucas ar šodienas plenārsēdē cienījamā deputāta Tupeša izteikto piezīmi. Un šeit ir precīzi noteikts, ka nevienu likumprojektu nevar izskatīt pirmajā lasījumā, ja tas nav bijis deputātiem izdalīts vismaz piecas dienas iepriekš. Man jau šeit izteica piezīmes, ka acīmredzot nevajadzētu runāt par piecām dienām, jo citādi iznāk tīri hronoloģiski: svētdiena un reāli arī pirmdiena, tātad faktiski vajadzētu likt septiņas dienas, un tas nozīmē, ka tie dokumenti, kuri likumprojekta veidā ir izskatāmi pirmajā lasījumā nākamajā plenārsēdē, būtu saņemami jau iepriekšējā plenārsēdē, ja mums ir šis cikls, ka ceturtdien notiek viena sēde, bet nākamajā ceturtdienā - nākamā sēde. Acīmredzot šeit varētu vēl pat palielināt šo termiņu.

Tālāk ir runa arī par likumprojekta gaitu starp pirmo un otro lasījumu. Šeit projektā ir ierakstīts, ka šis termiņš starp pirmo un otro lasījumu nevar tikt noteikts īsāks par piecām dienām. Protams, tas neattiecas uz tiem projektiem, kurus Saeima ir atzinusi par steidzamiem. Tas atkal ir tādēļ, lai deputāti varētu apdomāt un iesniegt savus rakstveida priekšlikumus un lai attiecīgā komisija varētu izskatīt šos priekšlikumus un sagatavot arī slēdzienu.

Ir arī precizēta šī kārtība, kad likumprojekts ir akceptēts vai, pareizāk sakot, Saeima ir nolēmusi pirms pirmā lasījuma, ka likumprojekts ir steidzams. Proti, mēs esam ierakstījuši (tā ir 91.panta 2.daļa) šādi: "Ja likumprojekts, kas atzīts par steidzamu, ir akceptēts pirmajā lasījumā, Saeima lemj 54.panta noteiktajā kārtībā, kad tas tiks izskatīts otrajā lasījumā." Ir arī norādīts, cik ilgā laikā var iesniegt priekšlikumus, lai nebūtu tāda situācija, kāda mums bija šodien, kāda tā bija jau arī iepriekš, ka ir, lūk, šis priekšlikums, - ka komisija nevar iepazīties ar šo priekšlikumu. Tātad vajag arī argumentēt un sagatavot savu atbildi. Acīmredzot, akceptējot likumprojektu pirmajā lasījumā un nolemjot pāriet pie tā lasīšanas pa pantiem, tas ir, pārejot uz otro lasījumu, ir jābūt zināmam starplaikam, kaut vai stundai vai vairāk, kā Saeima to pati nolems, lai šie priekšlikumi varētu tikt iesniegti, lai darba grupa vai komisija varētu sanākt kopā un izteikt savu attieksmi, kā arī lai šis materiāls netiktu balsots tikai pēc dzirdes, bet lai tas viss tiktu izdalīts un katram deputātam būtu pie rokas. Jo šādas tehniskas iespējas šodien mums ir. Protams, vecajā

Kārtības rullī, kad viss notika pēc dzirdes, priekšsēdētājam lasot likumprojektu pa pantiem, tas tika pieļauts, jo tad nebija šādas pavairošanas tehnikas. Šodien tas ir iespējams.

93.pantā un vairākos citos pantos ir precizēts arī tas, ka, gatavojot likumprojektus otrajam lasījumam, kā arī tad, ja tas ir nepieciešams, gatavojot likumprojektu trešajam lasījumam, atbildīgajai komisijai ir jāpieaicina valsts valodas speciālists, proti, lai arī no valsts valodas viedokļa mūsu izskatāmie dokumenti būtu nevainojami.

94.pants būtībā ir jauns pants. Te ir runa par to, kas likumprojektā var iesniegt grozījumus un papildinājumus. Šeit tikai ir tehniska kļūda - aiz Saeimas komisijas vajag komatu: tātad Saeimas komisijas deputāts, nevis ministrs.

Ir noteikti tātad arī termiņi, kuru ievērošana ir saistoša, kuri deputātiem un komisijām ir jāievēro.

Ir arī tāds precizējums, ka nevienu likumprojektu nevar iekļaut darba kārtībā un izskatīt otrajā lasījumā, ja tas nav bijis deputātiem pieejams vismaz piecas dienas iepriekš. Protams, tas neattiecas uz tiem projektiem, kuri atzīti par steidzamiem.

Un tālāk šeit 100. un 101.pantā ir runa par to, par ko es jau teicu iepriekš, proti, ka visi priekšlikumi, kaut arī tie nav guvuši atbildīgās komisijas akceptu, tātad tie nav atbalstīti, ja priekšlikuma iesniedzējs to pieprasa. Un ja viņam ir tiesības plenārsēdē motivēt savu viedokli -, tie ir liekami uz balsojumu.

Priekšsēdētājs. Vēl viena minūte laika līdz pārtraukumam.

A.Endziņš. Jā. Tālāk vēl ir tāds precizējums, ka nevienu projektu nevar iekļaut darba kārtībā un izskatīt trešajā lasījumā, ja tas nav bijis pieejams deputātiem vismaz trīs dienas iepriekš. Tas būtu par šo sadaļu.

Jaunas normas ir arī 110., 112. un 113.pantā. Es gribētu pievērst jūsu uzmanību 114.pantam, ka likumprojekts uzskatāms par pieņemtu un līdz ar to kļūtu par likumu tad, ja tas ir apspriests trijos lasījumos, bet steidzamos gadījumos - divos lasījumos, turklāt galīgajā nobalsošanā ir ieguvis klātesošo deputātu absolūto balsu vairākumu. Šeit ir pielikta klāt piebilde un ir ievērotas visas Kārtības ruļļa prasības. Šī piebilde ir diezgan diskutējama, jo acīmredzot arī tas dotu iespēju tīri formāli varbūt mazas neprecizitātes dēļ teikt, ka nav ievērotas visas Kārtības ruļļa prasības un pretenzijas. Tātad šeit rodas juridiska rakstura problēmas: kas tad galu galā notiek ar šo likumu, ko Saeima ir pieņēmusi, ko Prezidents varbūt jau ir izsludinājis, bet pēkšņi tiek konstatēts, ka ir bijusi kaut kāda nepilnība? Tas ir iekļauts pēc deputāta Čepāņa priekšlikuma un arī noteikti Saeimā būtu diskutējams.

Priekšsēdētājs. Es ļoti atvainojos, bet ir jau viena minūte pāri pulksten 12.00, un pēc mūsu nolēmuma ir pusdienu laiks. Turpināsim apspriešanu pēc pusdienām. Vai ir kādi paziņojumi? Nē. Sākas pusdienu pārtraukums.

(Pārtraukums)

1993.gada 5.augustā

Vakara sēdi vada Latvijas Republikas Saeimas priekšsēdētājs Anatolijs Gorbunovs.

Priekšsēdētājs. Lūdzu, ieņemiet vietas! Turpināsim sēdi! Reģistrācija apmeklēšanas konstatēšanai. Rezultātu! 82 deputāti algu saņems.

Turpināsim izskatīt jautājumu! Lūdzu, Endziņa kungs!

A.Endziņš ("Latvijas ceļš").

Cienījamie deputāti, atļaujiet turpināt Kārtības ruļļa izstrādāšanas komisijas ziņojumu par Kārtības ruļļa projektu. Es gribētu pievērst jūsu uzmanību nākamajai sadaļai - "Deputātu priekšlikumi, jautājumi un pieprasījumi".

Mēs esam atteikušies no 4.sadaļas, kur bija noteikta iesniegumu formulēšana un nobalsošana, atstājot nākamo sadaļu, taču jau ar citu nosaukumu, proti, "Priekšlikumu nobalsošana". Un no šīs sadaļas divus pirmos pantus mēs esam iekļāvuši šajā daļā - "Deputātu priekšlikumi, jautājumi un pieprasījumi". Agrākajā 97.pantā, kurš tagad ir 117.pants un kurā ir runa par patstāvīgiem deputātu priekšlikumiem, ir noteikts, ka tie ir iesniedzami vismaz ar 10 deputātu parakstiem Saeimas lēmumprojektu veidā, tātad šeit ir precizējums, ka tiek iesniegts tieši Saeimas lēmumprojektu veidā.

Ir ielikts papildinājums 1.daļā, bet šeit ir paredzēta arī 2.daļa, jo pašreiz Kārtības rullis nosaka, ka patstāvīgs priekšlikums, kas ir iesniegts, ja neviens par to neiebilst, tiek apspriests tajā pašā dienā, taču palika atklāts jautājums par to, kas notiek tad, ja kaut vai viens no deputātiem iebilst. Un tāpēc šeit mēs pielikām precizējumu, ka tas ir lemjams 54.panta noteiktajā kārtībā un ka tad tiek lemts par šāda priekšlikuma iekļaušanu nākamās plenārsēdes darba kārtībā vai arī nodošanu attiecīgajai komisijai. Taču, lai deputātiem būtu iespēja iesniegt priekšlikumus par šo ierosinājumu, tātad izteikt kaut kādus papildinājumus vai grozījumus, mēs esam pielikuši klāt šim pantam 2.daļu, proti, ka deputātu priekšlikumi sakarā ar šādu Saeimas lēmumprojektu iesniedzami attiecīgi Prezidijam vai komisijai ne vēlāk kā nākamajā dienā, proti, lai izslēgtu to iespēju, ka mums kaut kas momentāni un nekavējoties tiek likts uz balsošanu, neizdalot šo materiālu, kā arī lai izslēgtu iespēju, ka ar šiem priekšlikumiem vai labojumiem pēc būtības nevar iepazīties tie 10 deputāti, kuri šo patstāvīgo priekšlikumu ir sagatavojuši un iesnieguši Saeimā.

Ir precizēts arī attiecībā uz jautājumiem, proti, ka ne mazāk kā 5 deputāti var rakstveidā iesniegt Saeimas Prezidijā jautājumus Ministru kabineta locekļiem. Ir precizēts, ka jautājumi nolasāmi ne vēlāk kā nākamajā plenārsēdē; un 123.pantā ir precizēts termiņš, ka Ministru kabineta locekļiem nākamajā plenārsēdē ir jādod rakstveida vai mutiska atbilde, bet to nevar prasīt agrāk par 48 stundām pēc jautājuma saņemšanas, jo citādi var rasties kļūmīga situācija. Ja mums ir nolemts, ka plenārsēde nav vis vienreiz nedēļā, bet ir trešdien vai ceturtdien, tad varētu rasties tāda situācija, ka trešdien jautājums dienas beigās tiek uzdots, bet nākamajā plenārsēdē tad uzreiz jau būtu jāsniedz atbilde, lai gan tā varbūt prasa īpašu sagatavošanos, un tieši tāpēc ir noteikts šāds termiņš - 48 stundas pēc jautājuma saņemšanas.

127.pantā ir runa par pieprasījumiem, kurus iesniedzēji ir apzīmējuši par steidzamiem. Iepriekšējā tekstā bija sacīts, ka šie pieprasījumi, kuri atzīmēti par steidzamiem, ir izdalāmi frakcijām informācijai un izskatāmi Saeimas tuvākajā sēdē, ja tie iesniegti vismaz 5 stundas pirms šīs sēdes sākuma. Mēs turpretī ielikām (tā kā ir atbilstošas tehniskas iespējas), ka izdalāmi ne tikai frakcijām (frakcijas šeit ir izsvītrotas ārā), bet ir izdalāmi deputātiem, lai deputāti un līdz ar to arī katra frakcija zinātu. Lai nebūtu tādas situācijas, kāda mums jau bija ar neseno pieprasījumu iepriekšējā plenārsēdē. Un šinī sakarībā vēl viens precizējums.

131.pantā ir pielikta klāt precizējoša norma, ka ne mazāk kā 10 deputāti vai Pieprasījumu komisija var iesniegt Prezidijam lēmumprojektu par neuzticības izteikšanu Ministru kabinetam vai tā atsevišķam loceklim vismaz 24 stundas pirms debašu atklāšanas plenārsēdē par šo pieprasījumu. Šo precizējumu mēs ielikām sakarā ar to, ka tālākajā sadaļā, kas bija par iesniegumu formulēšanu un balsošanu, mēs esam atteikušies no pārejas formulām, proti, ja tiek iesniegts kā ir lēmumā - lēmumprojekta veidā. Citu būtisku izmaiņu šeit nav.

Kā jau es teicu, nākamā sadaļa līdz šim saucās "Iesniegumu formulēšana un nobalsošana", turpretī tagad tā ir ceturtā sadaļa un ir nosaukta vienkārši - "Priekšlikumu nobalsošana". Šeit tātad ir visi jautājumi, kas skar balsošanu - balsošanu par likumprojektiem, par konkrētajiem priekšlikumiem un tā tālāk.

Arī šeit ir ielikti precizējumi, piemēram, 141.pantā, ka balsošana Saeimas plenārsēdēs notiek atklāti ar elektroniskās balsošanas iekārtas palīdzību, izņemot gadījumus, ja ir noteikta cita kārtība. Ir vēl tāds precizējums, ka par klātesošajiem balsošanā uzskatāmi tie deputāti, kuri balsojuši "par", "pret" vai "atturas". Šeit jau ir radušies jautājumi par to, ka balsošanas rezultāts tiek apšaubīts, tāpēc mēs ierakstījām kā priekšlikumu formulu, ka tad, ja balsošanas iznākumu apšauba vismaz 5 deputāti vai ja balsis atklātā balsošanā dalījušās vienlīdzīgi, ir izdarāma pārbalsošana. Vēl arī tāds prezicējums: ja arī pārbalsojot balsis ir dalījušās vienlīdzīgi, balsojamais priekšlikums nav pieņemts, jo pašreizējā Kārtības rullī jautājums par to, kas notiek ar šo priekšlikumu, precīzi formulēts nebija.

Kā jūs atceraties, mēs savulaik apturējām 139.panta darbību, kur bija runa par Saeimas pieņemtajiem lēmumiem, kam ir vispārēja nozīme. Tos izsludināja "Valdības Vēstnesī" Saeimas priekšsēdētājs. Tagad tas ir 148.pants, kurā esam ierakstījuši, ka Saeimas pieņemtos lēmumus, kam ir vispārēja nozīme, izsludina "Latvijas Vēstnesī", proti oficiālā laikrakstā izsludina Saeimas priekšsēdētājs.

Nākamā sadaļa. Pēc pašreizējā Kārtības ruļļa tā ir 5. un 6.sadaļa - "Protokols un stenogrammas". Mēs šīs abas sadaļas esam apvienojuši vienā un devuši nosaukumu "Stenogrammas". Būtībā mēs šeit esam ņēmuši vērā tos priekšlikumus, kurus iesniedza Saeimas Kancelejas darbinieki, kā arī pielikuši vēl dažus precizējumus jau pašā darba komisijā. Tātad būtībā šī sadaļa ir jauna.

Sestā sadaļa - "Saeimas komisijas". Šeit būtisku izmaiņu nav, es vienīgi varbūt varētu norādīt uz to, ka 176.pantā mēs esam precizējuši, kas var un kādā veidā var sniegt ziņas par slēgtajām komisijas sēdēm. Mēs esam ierakstījuši, ka ziņas par komisijas slēgto sēžu darbību var atklātībai sniegt vienīgi ar komisijas amatpersonu, proti, ar komisijas priekšsēdētāja vai, ja tāds ir, komisijas priekšsēdētāja biedra un arī sekretāra kopēju piekrišanu.

Un vēl. 177.pantam mēs esam pievienojuši 2.daļu, proti, ka komisijas atklātajās sēdēs kā novērotāji var piedalīties frakcijas vai politiskā bloka pilnvarotas personas. Tātad var piedalīties, bet tai nav balsstiesību, tomēr piedalīties var. It sevišķi aktuāli tas ir mazskaitlīgajām frakcijām.

Un vēl ir precizējums 181.pantā, proti, ka likumprojektus komisija izskata pirms katra lasījuma. Tas, protams, attiecas galvenokārt uz to komisiju, kurai šis likumprojekts ir noteikts.

Un vēl. 183.pantā ir noteikts, ka komisijas priekšlikumi un atzinumi, kas apstiprināmi Saeimā, sastādāmi Saeimas lēmumprojektu veidā. Arī Juridiskajā komisijā, kad mēs skatījām šo Kārtības rulli, tika izteikts priekšlikums, kas mums acīmredzot būs jāiestrādā uz otro lasījumu, proti, ka šim lēmumprojektam varētu tikt pievienoti vēl arī citi materiāli. Šeit galvenokārt bija jautājums par to, kā rīkoties ar personālijām, piemēram, tiesnešiem. Tiesneša kandidatūra ir jau iepriekš

izskatīta, teiksim, Juridiskajā komisijā, taču, ja ir tikai uzvārds vien un nav nekādas uzziņas par šīs personas izglītību, par darba pieredzi šajā jomā, ir diezgan grūti izdarīt savu izvēli. Tātad pie tāda lēmumprojekta varētu pievienot arī šāda veida materiālus.

Mēs esam nedaudz precizējuši Mandātu un iesniegumu komisijas funkcijas (tas ir 187.pants), ņemot par pamatu iepriekšējo Kārtības rulli, jo tad bija atsevišķa Petīciju komisija. Tātad šeit, kā saka, mēs esam precizējuši to, ka tā ir Mandātu un iesniegumu komisija, kas reizi mēnesī sniedz pārskatu ar īsu satura apzīmējumu, un ka pārskats ir izdalāms deputātiem, bet plenārsēdē iesniegumus apspriežam tikai uz komisijas vai vismaz 10 deputātu ierosinājuma pamata. Norādīts ir tas, ka šī komisija izskata arī deputātu lietas.

Nākamā sadaļa - "Saeimas saimniecība". Pamatā mēs to esam atstājuši tādu, kāda tā jau ir. Es ceru, ka Saeimas Kanceleja, ja uzskatīs to par nepieciešamu, varbūt ieviesīs vēl kaut kādus precizējumus, taču mēs patlaban esam izdarījuši precizējumus tikai pašreizējā 192.pantā jeb vecā Kārtības ruļļa 184.pantā, kur bija rakstīts, ka Saeimas grāmatvedību, tās lietderību, likumību un bilanci pārbauda Revīzijas komisija. Mēs šeit precizējām, ka runa nav vis par lietderību... Iznāk tā, ka tā ir grāmatvedības lietderība... Taču būtībā ir runa par Saeimas grāmatvedību un izdevumu lietderību. Tātad ir šāds precizējums.

Un pēdējā sadaļa - "Frakcija, politiskie bloki un Frakciju padome". Šeit tātad ir precizēts bijušais 185.pants, kurš mums tika apturēts. Tagad tas ir 193.pants, proti, ka vienas politiskās partijas vai viena nosaukuma kandidātu saraksta deputātu skaits ir vismaz 5, turpretī agrāk bija 3. Mēs likām piecus sakarā ar to, ka mazākajā frakcijā mums ir 5 cilvēki, tātad vadījāmies pēc tā.

Un vēl ir precizējums 194.pantā, kāda nebija iepriekšējā Kārtības rullī. Runa ir par to, ka frakciju darbinieki tiek atalgoti no valsts budžeta, pieņemami darbā un atlaižami 25.panta 2.punkta noteiktajā kārtībā pēc frakcijas vadītāja priekšlikuma, proti, lai nevarētu rasties tāda situācija, ka Saeimas administrācija pieņem darbā frakcijas darbinieks bez pašas frakcijas ziņas.

Paredzēts arī tas pants, kurā runāts par politiskajiem blokiem, proti, ka atsevišķas frakcijas un pie frakcijām nepiederoši cilvēki var apvienoties politiskos blokos, kuri sastāv vismaz no 6 deputātiem. Ja mēs esam izdarījuši izmaiņas 193.pantā, kur ir runa par 5 deputātiem, kas var sastādīt frakciju, tad šeit frakcijas un tām nepievienojušies deputāti var apvienoties blokos, kuros minimālais deputātu skaits tīri loģiski ir seši. Citu izmaiņu šeit nav.

Pašreiz ir arī vienkārši pārejas noteikumi, kuri mums ir atrunāti, - ka līdzšinējā Balsu skaitīšanas komisijā ievēlētie deputāti turpmāk uzskatāmi par balsu skaitītājiem un ka šis Kārtības rullis stājas spēkā ar tā izsludināšanas dienu.

Es gribētu jūs informēt par to, ka acīmredzot šie pārejas noteikumi mums neapšaubāmi būs jāpaplašina, un to mēs varēsim izdarīt tikai pēc tam, kad deputāti un pastāvīgās komisijas būs izteikušas savu konkrēto attieksmi pret tiem veidojumiem, kuri agrāk pastāvēja pie Augstākās padomes vai kurus veidoja Augstākā padome vai arī Augstākās padomes Prezidijs, un to tālāko likteni. Droši vien līdz ar to tiks izdarītas izmaiņas konkrētajos likumdošanas aktos, un mums ar šo pārejas noteikumu palīdzību būs šī problēma jāatrisina, tāpēc es vēlreiz aicinu visus deputātus, arī Ministru kabinetu, dot savus konkrētos priekšlikumus šajā jomā.

Nobeidzot savu ziņojumu, man būtu lūgums un priekšlikums deputātiem - pēc debatēm lemt par likumprojekta izskatīšanu pa pantiem, nosakot to, ka līdz 2.septembrim deputāti un komisijas iesniegs savus konkrētos priekšlikumus, lai lasījumu pa pantiem mēs varētu sākt 16.septembrī. Es domāju, ka tas būtu pietiekami ilgs laiks, lai deputāti vēl sīkāk varētu to izstudēt un izteikt

savus konkrētos priekšlikumus un arī lai Saeimas izveidotā Kārtības ruļļa izstrādāšanas komisija varētu apkopot priekšlikumus un izteikt savu viedokli par tiem, kā arī sagatavot attiecīgo tabulu, kura mums būtu pēc tam, jau izskatot likumprojektu pa pantiem otrajā lasījumā, jābalso. Paldies par uzmanību!

Priekšsēdētājs. Paldies. Atklāsim vispārējās debates! Debatēs ir pieteikušies deputāti: Silārs, Bukovskis, Kreituss. Vārds deputātam Silāram. Lūdzu.

I.Silārs ("Latvijas ceļš").

Cienījamo priekšsēdētāj, cienījamie kolēģi! Pēc šā likumprojekta mums visiem būs jāstrādā katru mīļu dieniņu. Tādēļ es aicinātu kolēģus uzmanīgi izvērtēt šeit piedāvātās normas un arī Endziņa kungu uzklausīt to, ko es pašreiz mācīšu, jo es šeit gribu apspriest šos principus atbilstoši pirmajam lasījumam un pieskarties tiem principiem, attiecībā uz kuriem es redzu, ka tie tiek piedāvāti tādā veidā, ka tos var tulkot subjektīvi, bet to mēs nedrīkstētu pieļaut.

Pakavēšos secīgi pie tiem pantiem, par kuriem man ir piezīmes. Proti, 8.pantā ir parādījusies jauna norma, taču izņēmumi izriet saskaņā ar valsts civildienestu. Tātad ir pilnīgi skaidri saprotams un pareizi, ka deputāta amatu nevar savienot ar valsts civildienestu, izņemot visas tās normas, kas ir minētas pirmajos trīs apakšpunktos, un arī piektais būtu juridiski formulēts pareizi, taču izņēmums no valsts civildienesta, kas ir ielikts 4.apakšpunktā, galīgi nav saistāms ar civildienestu, jo zinātniskā, publicistiskā un mākslinieciskā darbība nav valsts civildienests. Ja reiz kāds zinātnieks, publicists vai mākslinieks ir valsts ierēdnis un nu ir kļuvis par deputātu, tad uz viņu nevar attiekties šis izņēmums, jo valsts ierēdnis nevar vienlaicīgi palikt strādāt par valsts ierēdni un būt deputāts, taču rakstnieka, gleznotāja, dzejnieka darbībai kā tādai nav nekāda sakara ar civildienestu. Un tāpat kā tā nebija vecajā Kārtības rullī, arī šeit šis izņēmums nav atrunājams, jo tas, kas ir pats par sevi saprotams, nav jāliek likumā kā norma.

Tālāk par 8.panta pēdējo daļu. Šeit atkal rodas neskaidrības par šo izņēmumu attiecībā uz šo izņēmumu zemnieku saimniecībām, jo šeit ir runa par valsts pasūtījumu arī caur trešajām personām. Tādēļ, ja kāda amatnieka saimniecībai ir aizliegts valsts pasūtījums, tad gluži tāpat ir jāaizliedz arī zemnieku saimniecībai valsts pasūtījums, ja šīs zemnieku saimniecības īpašnieks var kaut kā iespaidot - caur trešo personu vai kā deputāts. Jo tad ir runa par valsts pasūtījumu, un tikai. Jo šeit, kā es saprotu, ir iestrādāta tātad antikorupcijas norma. Šeit ir runa par valsts pasūtījumu, lasiet pēdējos divus vārdus šajā likuma pantā.

Tālāk 9.pants. Kādēļ izņēmumi ir noteikti diplomātiem, kuri ir jānodrošina ar darbu pēc tam, kad viņiem beidzas deputāta laiks, bet kāpēc nav jānodrošina ar darbu citi speciālisti? Labi, lai viņiem paliek tas rangs, kas viņiem ir piešķirts, bet kādēļ tad viņi tūdaļ ir jānodrošina ar darbu? Ja viņš vairs nav spējis izturēt vēlēšanu sietu, ja viņš ir caurkritis, tad viņam ir jāmeklē pašam sev darbs tāpat kā jebkuram citam deputātam. Gribot negribot te ir jāpieskaras arī vēl tādam vārdam, ka mandāts tomēr "nenotek", cienījamie autori! Mandāts nevar "notecēt"!

Tālāk. Ārkārtīgi būtisks ir 48.pants. Šeit nebūtu nekas iebilstams. Tāds šis pants bija un tāds tas ir palicis. Taču mūsu darba prakse ir pierādījusi, ka šeit rodas jautājums, kādā veidā pārbaudīt šo kvorumu. Kā jūs atceraties, deputāti bija klāt zālē un sēdēja savās vietās, bet vienlaikus viņi deklarēja, ka viņu nav klāt, ka viņi neveido kvorumu, taču tad, kad vajadzēja pārbaudīt šo kvorumu, tad divi no klātesošajiem deputātiem - Lakševics un Bartaševics - tūdaļ piecēlās un ņēma aktīvu dalību pārbaudīšanā un balsu skaitīšanā, paši nebūdami klāt. Absurds! Taču tas tika ņemts vērā, bet netika ņemti vērā Balsu skaitīšanas komisijas priekšsēdētāja iebildumi, ka tad, ja cilvēks pārbauda kvorumu kā deputāts un reizē viņš saka, ka viņa nav klāt... Lai tāda situācija

neatkārtotos, šajā pantā, tāpat kā ir paredzēts, kas ir klāt balsošanā, ir jāatrunā arī tas, ka var pārbaudīt šo kvorumu.

78.panta 2.daļa. Tā ir nākusi klāt, bet ir palikuši vecie noteikumi, kuri darbojas un kurus īstenoja. Runa ir par Saeimas sēdes atklātumu. 78.pantā ir pateikts tā, kā bija vecajā Kārtības rullī, un tā paliek arī šeit, - Saeimas sēdes ir atklātas, bet, kā mēs redzam, jau vecajā Kārtības rullī 79.pants tālāk paskaidroja, kas ir saprotams ar šo atklātumu. Šeit ir runa par publiku, par publikas klātbūtni un par iespēju piedalīties sēdēs cilvēkiem, kuri nav deputāti, par viņu tiesībām. Ja mēs šeit kā likuma normu ieliekam to, ka sēžu atklātumu nodrošina, tikai pārraidot visas plenārsēdes kādā no valsts radio programmām, tad, ja tas nenotiek, vai tās sēdes vairs nav atklātas? Es domāju, ka tas nav korekti. Tas tiek spriests tikai pēc tā, ka katram mājās ir radioaparāts, un, ja viņš to reiz ir nopircis, tad viņam šķiet, ka ar to visi izdevumi, kas saistīti ar radio pārraidēm, ir beigušies. Šeit ir runa par to, cik tas valstij izmaksā, lai visas plenārsēdes pārraidītu pa radio. Un vai tas ir tiešām to vērts? Domāju, ka nē. Personīgi es aicinātu neatbalstīt šo priekšlikumu.

Tālāk ir pareizi atrunāts 81. un 85.pantā par likumprojektu izdalīšanu deputātiem. Manuprāt, tomēr vajadzētu precizēt, ko nozīmē šī izdalīšana. Varbūt to vajadzētu pateikt kaut kā citādāk un aizstāt ar iespēju katram deputātam saņemt, tātad nodrošināt saņemšanu. Tā tas notika arī Augstākās padomes praksē, kad mēs varējām aiziet uz Kanceleju un saņemt jau pavairotus likumprojektus.

Tālāk 176.pants ir vienīgais pants, kurā parādās tāds jēdziens kā "komisijas amatpersona". Es tagad saprotu, kā to autori ir izpratuši, taču amatpersona kā tāda... Katrai komisijai pēc būtības ir divas amatpersonas - tehniskais sekretārs un komisijas konsultants. Tās ir amatpersonas. Tas, ko autori uzskata, - ka ar komisijas priekšsēdētāju, priekšsēdētāja biedru un sekretāru ir jāsaprot amatpersona, - neizriet ne no viena Kārtības ruļļa panta.

181.pantā, tas ir nācis faktiski vecā 173.panta vietā, un te parādās tāda norma, ka likumprojektus komisija izskata pirms katra lasījuma. Manuprāt, vecais 173.pants šajā ziņā bija precīzāks, jo noteica, ka likumprojektus komisijas izskata divos lasījumos. Sevišķi svarīgus likumprojektus komisija var skatīt arī trijos lasījumos. Proti, šī vecā norma izriet no tā, - un tas paliek arī jaunā Kārtības ruļļa 181.pantā -, ka komisija likumprojektus iesniedz pati no sevis. Un arī šos likumprojektus, kurus tā pati izstrādā un pēc tam tikai virza uz Prezidiju. Tur bija pateikta tāda norma, ka arī komisija nevar vienā rāvienā izskatīt likumprojektu, kuru tā pati grib pieņemt, ka arī tas vispirms konceptuāli ir jāsakārto pirmajā lasījumā, pēc tam jāskata pa pantiem otrajā lasījumā, bet nepieciešamības gadījumā - arī trešajā lasījumā. Šī norma, ka komisija likumprojektus izskata pirms katra lasījuma, manuprāt, ir pati par sevi saprotama, tomēr arī tā varētu palikt, bet nevajadzētu atkāpties no tās normas, kas bija izteikta vecajā Kārtības rullī, jo tiešām jāņem vērā arī tas, ka komisija pati var izstrādāt savus likumprojektus.

Pēdējā mana piezīme ir par 190.pantu, ka tas vienkārši nav sakārtots no stilistiskā viedokļa. Šeit ir runa par vispārīgā Kārtības ruļļa noteikumiem, taču nav tāda vispārīgā Kārtības ruļļa. Acīmredzot autori ir gribējuši teikt, ka pēc analoģijas būtu piemērojami Kārtības ruļļa vispārīgie noteikumi. Tas man būtu viss. Paldies.

Priekšsēdētājs. Paldies. Godātie kolēģi, deputāts Endziņš mūs aicināja runāt par to, vai mēs akceptēsim vai neakceptēsim, vai pāriesim vai nepāriesim pie skatīšanas pa pantiem. Un šajā sakarā varbūt ieklausīsimies viņa lūgumā, jo citādi tagad visiem runāt par visiem pantiem un tad vēlreiz par katru atsevišķi... Protams, katrs deputāts var izvēlēties, kā viņš vēlas rīkoties šajā situācijā.

Lūdzu, Silāra kungs.

I.Silārs. Jā, es pieņemu jūsu piezīmi.

Priekšsēdētājs. Tā nav piezīme, tas ir lūgums.

I.Silārs. Jā! Es katrā ziņā lūdzu akceptēt pāreju no pirmā lasījuma uz otro lasījumu, taču es gribētu lūgt Endziņa kungu galavārdā izteikties par šiem jautājumiem, kuriem es tikko pieskāros.

Priekšsēdētājs. Paldies. Lūdzu - deputāts Bukovskis!

I.Bukovskis ("Saskaņa Latvijai").

Godājamais Prezidij, godājamā Saeima! Es runāšu par principiālām atšķirībām, tas ir, par atšķirībām no iepriekšējā Kārtības ruļļa. Es ļoti bieži te dzirdu vārdus "Augstākā padome". Es to līdz šim biju sapratis kā pieredzi, lietderīgumu un prātu, taču šobrīd man sāk likties, ka Saeima tiešām sāk pārvērsties Augstākajā padomē.

Redzat, mēs tagad visu laiku priekšvēlēšanu cīņās deklarējām, ka esam par privāto īpašumu, ka mēs esam par privātīpašniekiem un ka privātīpašums vienīgais spēs pacelt mūsu valsti. Šobrīd te ir iestrādāta norma, kas tīri atbilst Augstākās padomes psiholoģijai, - cīņa pret privātuzņēmējiem.

No 8.panta pēdējās daļas izriet, ka mūsu valsti Saeimā var pārvaldīt ārzemnieki un nabagi. Saprotiet - ja ir tā, kā te rakstīts, tad jebkāda veida ienākumus un piedalīšanos te var saprast kā jebkuru akciju kaut kādā valsts bankā vai uzņēmumā utt. Un parasti akcionārs nekontrolē, no kurienes valsts ņem naudu, no kurienes tā banka ņem naudu utt. Ja te to nezina, tad es varu apmēram pateikt, ka šobrīd viss balstās uz valsts naudu, tāpēc ka Latvijas Banka dod kredītus komercbankām, un tā ir valsts nauda. Arī privātuzņēmēji izmanto valsts naudu - kā te teikts, "valsts līdzekļus". Tas ir visaptverošs jēdziens. Tas nozīmē, ka mēs negribam Saeimā redzēt privātuzņēmējus. Ja viņš līdz tam ir labi strādājis, tad viņam te viss ir jāpārdod un jāpārskaita nauda uz ārzemēm. Taču, ja visi deputāti ieguldīs naudu ārzemēs, ko tad par to teiks tauta? Redzat, man principiāli nav pieņemams šis pants.

Otrs. 9.pantā es piekrītu par atalgojuma vietu, bet es nepiekrītu attiecībā uz jebkāda veida ienākumiem.

Tajā pašā 9.pantā ir pateikts: ja par deputātu ievēlēta persona, kas valsts civildienestā ieņem ar deputāta mandātu nesavienojamu amatu, tad tai mēneša laikā, skaitot no pilnvaru akceptēšanas dienas, ir jāizstājas no darba valsts civildienestā. Taču te nekas nav pateikts par privātuzņēmumiem. Tas ir vēl viens no veidiem, lai jebkuram privātuzņēmējam neapstiprinātu mandātu, lai gan attiecībā uz valsts dienestu viņam dod iespēju rīkoties vēl mēnesi, bet privātuzņēmējam parasti neapstiprina mandātu. Tā ir slēpta sociālisma cīņa pret privātuzņēmējiem. Tikai tas tagad te ir noslēpts daudz skaistāk.

Tālāk. Es nedomāju, ka būtu lietderīgi paaugstināt šos procentus no 10 līdz 20 procentiem. Tas jau izskatās kaut kā... Es nevaru saprast, cik precīzi tam deputātam vispār visu atņems. Es domāju, ka principā te ir savākušies normāli cilvēki, kuri grib strādāt, nevis tie, kuri grib neko nedarīt un liekuļot. Mēs šajā Kārtības rullī paredzam, ka te ir savākušies liekuļi. Es nedomāju, ka tā ir pareiza norma un ka to vajadzētu mainīt tā, kā bija iepriekšējā Kārtības rullī.

Tagad par 20.pantu. Te atkal ir principi. Mēs šajā vietā ielikām valsts valodu, bet tas ir ļoti interesanti formulēts. Viņam nevar apstiprināt mandātu, ja viņš nepārvalda valsts valodu tādā apjomā, kāds nepieciešams viņa profesionālo pienākumu veikšanai. Ja mēs gribam šajā pantā ielikt par profesionālajiem pienākumiem, tad es domāju, ka tam ir jābūt tāpat kā visos pārējos uzņēmumos. Tad ir arī veselības stāvoklis, tad ir arī viss ētiskums, sodāmība utt. Tad mēs te varam atšifrēt visu, tāpēc ka tajā punktā beigās ir pateikts: "Nav nokārtots valsts valodas prasmes eksāmens." Te ir konkrēta runa par eksāmenu, taču iepriekš pašā sākumā ir runa par profesionālo pienākumu veikšanu. Kas to novērtēs un kādā veidā to vērtēs? Te atkal ir iespēja dažādam skaidrojumam.

Tagad skatīsimies tālāk. 35.pantā mums ir runa par komisijām. Es jau iesniedzu priekšlikumu Kārtības ruļļa komisijā, taču tas diemžēl tika noraidīts. Tomēr es redzu, ka šie jautājumi pastāvīgi rodas un radās arī šodienas plenārsēdē. Bija runa par komisijas pārstāvniecības proporcionalitāti un par pārstāvniecības principu. Ja mēs šo principu neieliksim Kārtības rullī, tad mēs pastāvīgi uz šā principa pamata ķildosimies. Ja mēs te liekam pārstāvības principu un ieviešam kaut kādu proporcionalitāti, tad pēc tam mēs varam vienoties. Kāda frakcija, ja tā ir mazākumā, var arī atteikties no kādas vietas, taču tai jārada iespējas pēc pārstāvības un proporcionalitātes principa piedalīties jebkurā komisijā. Ja tai nepietiek cilvēku, tad tas nav aizliegums pašiem šiem principiem. Un, ja mēs to ieliksim šajā Kārtības rullī, tad mums vairs nebūs tamlīdzīgu problēmu.

Tagad mēs varam pateikt principiāli par runas laiku. Iepriekšējā Kārtības rullī bija pateikts - viena stunda. Es speciāli paanalizēju, cik ilgi vidēji deputāti runā. Un vidēji viņi runā apmēram 10 - 15 minūtes. Silāra kungs norunāja 12 minūtes 44 sekundes. Es domāju, ka 10 minūtes ir izdomātas, lai aizvērtu deputātiem muti, tāpēc ka principā neviens to neizmanto. Viņš pasaka to, ko viņam ir jāpasaka, un es nēesmu redzējis, ka kāds šajā Saeimā to ļaunprātīgi izmantotu. Mēs speciāli nosakām 10 minūtes, lai pēc tam noskaldītu kā ar āmuru un aizvērtu runātājiem muti. Es nedomāju, ka tas ir principiāli, tāpēc es ierosinu 20 minūtes. Turklāt es garantēju, ka vidēji ilgāk par 10 minūtēm nerunās.

Tālāk. Mēs atkal ierobežojam mazākuma tiesības salīdzinājumā ar iepriekšējā Kārtības ruļļa 66.pantu. Tas paredz 20 deputātus, bet iepriekšējais Kārtības rullis paredzēja 10 deputātus. Es saprotu, ka tas ir vairākuma frakcijas interesēs, ka mēs te vairāk savāksimies, un tā tālāk. Taču es domāju, ka šis mazākuma princips, kuru ir ieviesuši mūsu senči, tomēr kaut kādā veidā ir jāievēro.

Vēl viens princips, par kuru mēs arī te plenārsēdēs strīdējāmies. Mēs arī ar juristiem konsultējāmies. Pēc būtības aizklātais balsojums notiek bez šāda priekšlikuma balsošanas uz 10 deputātu pieprasījuma pamata. Patlaban tas atkal ir ielikts Saeimas kopējā balsošanā, turklāt atkal neievērojot mazākuma principu, vadoties nevis pēc būtības, bet mehānisma, kā to izdarīt. Un atkal visu to var noraidīt. Tas tiešām ļoti spēcīgi atgādina Augstāko padomi, kaut gan manis tur diemžēl nebija. Varbūt tā ir arī mana laime...

Tālāk. Stenogrammas tekstu atļauts publicēt. Ja mēs sakām "atļauts", tad to var arī nepublicēt. Nav mehānisma, kādā veidā var pieprasīt šo publicēšanu. Es saprotu, ka šausmīgi gribas noslēpt to, kas te darās, un tā tālāk, taču es nedomāju, ka tas būtu sevišķi lietderīgi. Ja Saeimai tomēr ir atklātuma princips, tad šie jautājumi ir jāizrunā.

Un tālāk ir vēl ļoti daudz visādu sīkumu, bet tas, es domāju, ir spriežams lasījumā pa pantiem. Paldies par uzmanību.

Priekšsēdētājs. Vārds deputātam Kreitusam.

A.Kreituss (Demokrātiskā centra partija).

Es pilnībā piekrītu tam, ko teica Bukovska kungs, tāpēc es to neatkārtošu. Es tikai gribētu pavisam īsi piebilst, ka mēs spriedām par šo arhaisko nosaukumu "rullis". Manuprāt, tikpat labi varētu būt "noteikumi" vai tam mazliet līdzīgs nosaukums. Taču, ka tiešām deputātiem tik traki patīk "rullis", tad varbūt to var arī drukāt uz pergamenta un visiem kā rulli izdalīt. Paldies par uzmanību!

Priekšsēdētājs. Vārds deputātam Budovskim.

M.Budovskis (Latvijas Nacionālās neatkarības kustība).

Priekšsēdētāja kungs, kolēģi! Es saprotu, ka šodien pirmajā lasījumā mēs nerunājam par pantiem ar kādām konceptuālām piezīmēm. To visu ir iespējams izdarīt otrajā lasījumā. Ja nu kaut kur varbūt mēs arī tuvinājāmies kādam konceptuālam priekšlikumam, tad, man liekas, tas bija Kreitusa kunga priekšlikums - vai tas ir "rullis" vai kaut kas cits.

Tomēr es šeit patiešām gribētu domāt par divām lietām, kam varētu būt konceptuāls raksturs, jo tas ir saistīts ar visu mūsu tālāko darbu. Tātad tas jaunajā projektā ir 118.pants. Ja mēs salīdzinām to ar pašreiz spēkā esošo Kārtības rulli, tad redzam, ka tur atbilstošs būtu 98.pants. Šobrīd spēkā esošajā Kārtības rullī ir minēts tā. Projektā ir ietverts tikai pirmais teikums: "Priekšlikuma iesniedzēji var ņemt to atpakaļ." Cienītie kolēģi, patiešām mūsu darbā varētu būt tā. Arī man bija tāda pati doma, bet es to neizdarīju tāpēc, ka otrs to jau bija izdarījis, jo uzskatīju, ka šis jautājums tiks izskatīts. Taču mans kolēģis piepeši atsauc šo priekšlikumu, un man vairs nav it kā tiesību. Es esmu nokavējis šā priekšlikuma iesniegšanu. Vilciens ir aizgājis, bet man tas jautājums liekas svarīgs. Es patiešām domāju, ka varbūt tomēr vajadzētu atgriezties pie iepriekšējā formulējuma, kāds bija spēkā esošā Kārtības ruļļa 98.pantā, jo tur bija turpinājums. Tomēr katram deputātam ir tiesības atsaukto priekšlikumu uzturēt savā vārdā tādā gadījumā, ja patiešām viņa doma ir bijusi līdzīga un ja viņš grib, lai to izskata šeit, plenārsēdē. Un viņš to arī var uzturēt. Man liekas, ka tas ir konceptuāls jautājums, jo tā rezultātā mūsu tālākajā darbā vai mazināties iespēja izskatīt deputātu priekšlikumus. Tas ir pirmais jautājums, kuram, man liekas, ir konceptuāls raksturs.

Un otrs priekšlikums ir par sadaļu "Frakcijas, politiskie bloki un Frakciju padome". Tātad šā projekta 193.pants nosaka, ka vienas politiskās partijas vai viena nosaukuma kandidātu saraksta deputāti (skaitā vismaz pieci) veido frakciju. Un tālāk 195.pantā ir teikts: "Atsevišķas frakcijas un pie frakcijām nepiederoši deputāti var apvienoties politiskos blokos, kuri sastāv vismaz no sešiem deputātiem." Bet sakiet, lūdzu, ko man darīt tad, ja es kļūstu neatkarīgais deputāts, t.i., es izstājos no attiecīgās frakcijas, tomēr tanī pašā laikā negribu veidot bloku, bet iekļauties kādas citas frakcijas darbā? Es domāju, ka projektā šāda iespēja nav parādījusies, un es gribētu lūgt jums izskatīt iespēju papildināt 193.pantu. Tātad: "Vienas politiskās partijas vai viena nosaukuma kandidātu saraksta deputāti (skaitā vismaz pieci) veido frakciju". Un turpinājumā: "Tai var pievienoties no citas frakcijas neatkarīgi deputāti". Tādējādi, ja es to vai citu apstākļu dēļ esmu izstājies no savas frakcijas, bet neveidoju vai neiekļaujos nekādā citā blokā, man tomēr ir iespēja organizēti strādāt, iekļaujoties citā frakcijā. Es domāju, tas ir būtiski, ja mūsu Saeimā gadījumā notiek kādas pārmaiņas. Paldies, kolēģi, par uzmanību!

Priekšsēdētājs. Vārds deputātam Viesturam Karnupam. Pēc tam - Andris Rozentāls.

V.Karnups (Latvijas Nacionālās neatkarības kustība).

Cienījamie kolēģi, es šā pirmā lasījuma debatēs gribētu piegriezt vērību tikai divām lietām, kas ir saistītas tieši ar deputātu statusu. Proti, 8.pantā es piekrītu Silāra kunga priekšlikumam, ka tur ir mistrojums starp valsts civildienestu un citu darbības veidu. Es ieteiktu 8.pantu redakcionāli mainīt tā, lai tas sakrīt ar mūsu Saeimā jau pieņemtā Ministru kabineta likuma normām, jo, kā Silāra kungs minēja, ir cilvēki, kuri strādā zinātniskajā sfērā, bet tomēr ir arī valsts civildienestā. Es zinu, ka turpmāk valsts civildienests būs konstruēts citādāk nekā līdz šim, bet, kamēr tas notiksies, paies laiks. Un tad iznāk tā, ka no padomju laikiem mantotie valsts darbinieki, tie, kuri strādā televīzijā, radio, vai presē, kur algu maksā valsts, nevarēs būt Saeimas deputāti. Tas ir mans pirmais punkts.

Otrs punkts. Es arī piekrītu Silāra kungam, un tas man tiešām radīja izbrīnu, ka diplomātiskajā un konsulārajā dienestā esošās personas nav valsts civildienestā. Jo kas viņi ir ārpus tā, ja viņi nav ierēdņi? Viņiem ir augstāks rangs, lielāks un greznāks tituls, bet principā viņi ir valsts ierēdņi, kas pilda valsts darbu. Es, būdams bijušais valsts ierēdnis, jūtos ļoti aizskarts, ka man vajadzēja aiziet no valsts darba, taču saskaņā ar šo izmaiņu Kārtības rullī, ja es strādāju Ārlietu ministrijā, es varētu droši skatīties nākotnē, bet, ja mani 6.Saeimas vēlēšanās otrreiz neievēlēs, tad es varēšu iet atpakaļ savā "mîkstajā vietiņā".

Es esmu par to, lai šīs atrunas par labu Ārlietu ministrijas darbiniekiem tiek svītrotas. Un, ja cilvēks strādā valsts civildienestā un tiek ievēlēts par deputātu, viņam tik un tā vajag viena mēneša laikā atteikties no sava posteņa. Protams, aizsardzības spēki ir īpaša kategorija, un viņu statusu, kā arī ir minēts šajā projektā, vajadzētu saglabāt. Paldies par uzmanību!

Priekšsēdētājs. Vārds deputātam Andrim Rozentālam. Pēc tam - Pēteris Tabūns.

A.Rozentāls (Latvijas Zemnieku savienība).

Godājamais priekšsēdētāj, cienījamie kolēģi! Es runāšu par 8.pantu. Ne jau tāpēc, ka to nevarēs izskatīt un iztirzāt, skatot pa pantiem, bet šeit patiešām zināmā mērā ir ielikts konceptuāls princips. Un to vajadzētu saglabāt tādā vai citādā formā. Te ir jau pats koncepts iekšā, ne jau tikai viena panta izmaiņa.

Es sākšu ar zemnieku jautājumu ne jau tikai tāpēc, ka es šeit pārstāvu zemniekus. Taču konkrēti par zemniekiem tas varētu būt tā, ka šobrīd valsts pasūtījums graudu iepirkšanā, ko organizē "Latvijas labības" fonds, ir valsts pasūtījums, tātad no deputāta nevar pirkt graudus, bet no citiem var.

Attiecībā uz elektrību, meliorāciju, ceļu būvi. Ja trāpās priekšā deputāta lauks, tad tam ir jāiet apkārt, jo viņam te nevar šos valsts līdzekļus ieguldīt, bet citiem var. Tāpēc saprotiet to atšķirību starp zemnieku un pārējiem. Taču būtībā tas nozīmē tikai no apakšas tirzāt jautājumu. Es šeit gribu principā, klausoties Bukovska kunga teikto, ieteikt visiem padomāt jautājumu par Saeimas locekli, kas nevar ieņemt atalgojamu vietu. (Tas ir tas, ko es teicu, un ko teica Bukovska kungs.) Bet ja viņam ir firma? Šeit pieminēja ārzemniekus. Taču ja ārzemnieks ir latvietis? Un viņam varbūt tur ārzemēs ir firma? Ko tad viņš lai dara? Stāties ārā? Pārdot? Te vajag tā, lai nebūtu dažādu skaidrojumu. Var jau būt, ka autori te visu ir izdomājuši līdz galam, bet, ka paliek tā, kā šeit ir ierakstīts, tad es domāju, tas nav īsti pieņemams. Paldies. Taču principā likumprojekts, protams, ir jāvirza uz otro lasījumu, tikai pirms tam izskatot šos konceptus.

Priekšsēdētājs. Pēteris Tabūns - lūdzu!

P.Tabūns (Latvijas Nacionālās neatkarības kustība).

Cienījamais Prezidij, cienījamie kolēģi! Es neskatīšu šo Kārtības rulli no šo konceptuālo izmaiņu viedokļa, bet gan no valodas viedokļa, jo tas patiešām ir ļoti būtiski. Es, tā vienkārši ātri izskatot kaut vai pusi no šiem pantiem, konstatēju, ka faktiski katrā no pantiem ir tādas "pçrles", kuras valodā... ir valodas kļūdu "pçrles", kuras nu nedrīkst turpināties un nedrīkst... Pēc tam mēs šādā te veidā, nepārtraukti piesaucot Rulli, runāsim un stāstīsim... Man liekas, ka arī pats vārds "rullis" jau nav īstais, kā te jau pirms manis izteicās par to. Es te ilustrācijai minēšu tikai dažus vārdus.

Piemēram, "atsvabināti" vārda "atbrīvoti" vietā. Arī "mandāta notecēšana". Vai tad mandāts var notecēt? "Tikai izprasot atvaļinājumu". Vai tad atvaļinājumu var izprasīt? To var lūgt un pēc tam piešķirt vai nepiešķirt. "Sods atvelkams no algas". Kā tas var notikt? "Vedams saraksts". Vienā - 30.pantā - vārds "dabūjis" atkārtojas trīs reizes. Vēl tur ir arī citi: "atmetot", un tā tālāk... 31.pantā... Vārda "Gâjiens" vietā varētu būt pavisam cits vārds. "Uzstādīt", "liek priekšā" un tā tālāk. Es tālāk nemaz nesaukšu, jo domāju, ka pirms otrā lasījuma šo Kārtības rulli obligāti vajadzētu parādīt valodniekiem un izlabot visas šīs kļūdas. Tās nebūs nekādas satura izmaiņas, taču šāda valoda šeit nevar pastāvēt. Tas tā pavisam īsi.

Priekšsēdētājs. Vārds deputātam Sinkam. Lūdzu!

J.Sinka ("Tçvzemei un brīvībai").

Priekšsēža kungs, cienītie kolēģi! Man ir šausmīgs kārdinājums mazliet komentēt to, ko Tabūna kungs tikko runāja par valodas "pçrlēm", bet es šoreiz aprobežošos ar komplimenta izteikšanu, ka mums ir parādījies tāds ilgi nedzirdēts vārds kā "pârraide" vārda "translācija" vietā.

Attiecībā uz manu priekšlikumu, ko esmu jau iesniedzis. Tas skar deputātam debatēs atvēlēto laiku.

Es patlaban mēģinu pamazām kļūt arvien mazāk tāds, ko sauc par "rietumnieku", lai gan Rietumos likumprojektu apspriešanas debatēs deputātiem vai parlamenta locekļiem tiešām ir dots gandrīz vai neierobežots laiks. Ir atsevišķi gājieni, kā to var saīsināt, un arī mans priekšlikums būs ārkārtīgi pieticīgs, pazemīgs, - 15 minūtes.

Tomēr te ir vēl viena lieta... Tas saskan arī ar vispārēju komplimentu - it sevišķi Silāra kungam -, kas laikam ziedojis savu pusdienu laiku un tādēļ varējis tik smalki iepazīties ar visiem šiem pantiem. Man tas nebija iespējams.

Taču te ir vēl viens pants, proti, 180.pants, kur ir runa par parlamentārās izmeklēšanas komisijas tiesībām izsaukt un nopratināt privātpersonas - un pēc teksta - arī dažādas iestādes... Rodas jautājums, un tas nekādā ziņā nav speciāli provokatīvs, jo ir iespējams, ka šim jautājumam ir cits statuss... Tomēr ir viena iestāde, kura, liekas, ir palikusi pilnīgi ārpus šādiem jautājumiem un izmeklēšanas, - un tā ir Valsts banka. Es tikai jautāju: vai par to līdz nākamajam lasījumam nebūtu vērts padomāt?

Vispār es domāju, ka mums būtu jāpāriet pie balsošanas un nebūtu tik daudz jākavējas pie atsevišķiem pantiem, jo man šķiet, ka tas piederas otrajam lasījumam. Paldies.

Priekšsēdētājs. Vai vēl kāds vēlas runāt vispārējās debatēs par Kārtības rulli? Tātad Sekretariātā nav pieteikušies? Tādā gadījumā vārds deputātam Endziņam kā likumprojekta iesniedzējam.

A.Endziņš ("Latvijas ceļš").

Cienījamo priekšsēdētāj, cienījamie kolēģi! Liels paldies jums par kritiku, kas tika izteikta, kā arī par konstruktīvajiem priekšlikumiem, uz kuriem es varbūt katrā no gadījumiem uzreiz nevarēšu atbildēt, bet pie kuriem strādās Kārtības ruļļa izstrādāšanas komisija, gatavojot projektu otrajam lasījumam.

Šajā sakarībā es atļaušos tikai īsumā komentēt tos priekšlikumus, kuri tika izteikti. Vispirms par tiem, kuri attiecas uz 8.pantu. Cienījamie kolēģi, 8.pants daudziem izraisa iebildumus, taču esiet tik laipni un paņemiet pašreiz spēkā esošā Kārtības ruļļa 8.pantu! Kā jūs redzat, šeit ir rakstīts pat tā, ka nevar savienot ar valsts dienestu, izņemot senatora un tiesneša... Tātad notārs arī šeit ir paredzēts... Kā jūs redzat, tas būtībā ir vecais teksts, mēs to esam tikai izmainījuši.

Attiecībā uz šo formulējumu, proti, par publicistisko un mākslinieciskо darbību, ka tas nav valsts civildienests un tā tālāk... Man ir grūti pašreiz spriest tāpēc, ka nav šā likuma, taču es katrā ziņā negribētu piekrist Karnupa kungam un šeit runāt par kaut kādām padomju laika paliekām. Varbūt Karnupa kungs būs tik laipns un iepazīsies ar Latvijas Republikas Civildienesta likumu un ar visām tām kategorijām, kādas tur pastāvēja. Un tad jūs tur redzēsiet, ka... Piemēram, tad, kad Puriņas kundze griezās arī pie manis pēc konsultācijas... ka tur, piemēram, pastāvēja arī radiofons. Skaidrs, ka televīzijas tad vēl nebija, un tur ir grūti konstatēt... Tur civildienestā ir ziņu informators. Vai tas ir tas, kurā lasīja tekstu, vai kas cits - to man ir grūti pateikt. Tātad tad ir ļoti sīks uzskaitījums. Ko darīs projekta iesniedzēji, teiksim, attiecībā uz civildienestu un kāds šis likums izskatīsies turpmāk - to man ir grūti pateikt. Un tāpēc arī, lasot projektu, ir skaidrs, ka var būt arī šādas neskaidrības un neprecizitātes. Mēs šeit vadījāmies pēc tā principa.

Mākslinieciskā darbība. Jā, ja mākslinieks glezno gleznas, tā ir viņa radošā darbība, un tas nav civildienests, bet, teiksim, valsts laikrakstam, piemēram, "Latvijas Vēstnesim", var būt civildienestā strādājošs mākslinieks noformētājs. Tā ka šeit ir šīs iespējas... Arī zinātniskais darbs. Arī tas var būt saistīts ar civildienestu, un tas būtībā izriet no Latvijas Republikas Civildienesta likuma. Tāpēc mēs šādu formulējumu arī piedāvājām. Es saprotu, ka tas nekādā ziņā nav tāds, kuram būtu jāpaliek un kurš nebūtu maināms, tāpēc es ļoti gaidu jūsu priekšlikumus.

Par diplomātiem. Ja šāds priekšlikums tika izteikts, tad komisijā tas tika iestrādāts likumprojektā. Ja deputātiem būs šeit konkrēti priekšlikumi par izmaiņām... Es domāju, ka vispār šī sadaļa, kas skar Saeimas deputātus, proti, deputāta statusu, prasās vēl pēc pilnveidošanas, to vajadzētu precizēt, un šajā ziņā es gaidu atsaucību - gaidu jūsu priekšlikumus.

Par radiotranslāciju. Kā es jau teici, tas ir diskutējams priekšlikums, jo es nezinu, kas maksās un cik tas izmaksās. Pašreiz šis ierosinājums ir iekļauts tieši jūsu apspriešanai.

Par valodu. Šeit izskanēja ļoti daudz - gan Tabūna kunga, gan Sinkas kunga... Šeit ir tāda lieta, ka mēs esam saglabājuši un atstājuši būtībā viens pret vienu veco tekstu. Bez tam mums Saeimas valodnieki jau strādā pie šā teksta, bet tas ir ļoti darbietilpīgs process, un, lai šis darbs nebūtu jādara divreiz, proti, tad, kad jau nāks deputātu priekšlikumi... Skaidrs ir viens - ja mēs jau esam ielikuši Kārtības ruļļa projektā domu, ka, lūk, gatavojot otro lasījumu, komisijā ir jāpieaicina valsts valodas speciālists, tad ir skaidrs, ka uz otro lasījumu - es vismaz tā ceru - šādu valodas "pçrļu" gan vecās valodas ziņā, kas ir saglabājusies, gan arī varbūt mūsu pašu tekstā vairs nebūs, jo mēs mēģināsim vadīties pēc tām prasībām, kuras mēs šeit paši esam izvirzījuši.

Attiecībā uz Sinkas kunga teikto par 180.pantu. Principā tas ir tāds pats teksts, kāds bija 172.[1] pantā. Un jūsu priekšlikums attiecībā uz Valsts banku acīmredzot skar ne tikai šo to pantu, tāpēc es ierosinātu deputātiem padomāt arī par to, kam var adresēt pieprasījumus, jo mums pašreiz pieprasījumus var adresēt un arī uzdot jautājumus ministriem, Ministru kabinetam kopumā, bet Banka mums ir palikusi ārpus šādas iespējamās ietekmes.

Un vēlreiz es gribētu atkārtot, ka mēs, protams, ņemsim vērā tos priekšlikumus, kādi tiks izteikti, un arī kritiku. Tomēr ir viena lieta, kam es katrā ziņā negribētu piekrist. Es te domāju deputāta Bukovska teikto - un it sevišķi tādā izpratnē, kādā viņš mēģināja to traktēt, - ka, teiksim, šīs izmaiņas vispār ir vērstas pret to, ka šeit it kā varētu sēdēt tikai ārzemnieki jeb ārvalstnieki, ka, teiksim, šie ierobežojumi... Taču tā ir Satversmes prasība, un, teiksim, 8.panta 3.daļa būtībā ir domāta un vērsta pret korupciju, nevis, teiksim, pret deputātu, kuram ir labs mantiskais stāvoklis. Un tādā gadījumā mēs tomēr nevaram ignorēt Latvijas Satversmi, kur ir skaidri un gaiši rakstīts, ka nevar saņemt no valsts šos pasūtījumus un koncesijas. Tātad tas ir saistīts ar šo prasību.

Un tagad attiecībā uz zemniekiem. Tieši tāpēc mēs šeit esam ielikuši iekšā šo "izņemot", tāpēc ka individuālās zemnieku saimniecības, protams, nevar būt dominējošās un ieņemt monopolstāvokli arī kaut kāda veida produkcijas ražošanā. Tāpēc šis precizējums ir arī ielikts.

Attiecībā uz proporcionalitātes principu, par kuru šeit runāja Bukovska kungs. Viņš būtu atbalstāms. Jā! Taču tādā gadījumā, ja mēs runājam par proporcionalitātes principu, tas nesaistās kopā ar otru piebildi, ko teica Bukovska kungs, ka, lūk, šīs mazākās frakcijas varētu arī atteikties. Bet, ja tās neatsakās? Tātad šis proporcionalitātes princips mums būtu jāizstrādā pavisam citādāks, un tas nozīmē, ka mums nevarētu būt, teiksim, tādu komisiju, kāda mums ir pašreiz, kur, piemēram, Saimniecības komisija ir trīs cilvēku sastāvā, Revīzijas komisija - trīs cilvēku sastāvā, Juridiskā komisija - astoņu cilvēku sastāvā. Vadoties pēc šīs proporcijas - pēc reālā frakciju skaita -, mums šīs komisijas būtu stipri vien jāpalielina, lai tik tiešām varētu šo proporcijas principu reāli ievērot. Tas ir viens moments.

Otrs moments. Vienam un tam pašam deputātam (it sevišķi no mazajām frakcijām) vajadzētu strādāt vismaz kādās četrās vai piecās pastāvīgajās komisijās, un tas atkal ir diezgan nereāli. Tā ka vajadzētu kritiski padomāt par šo priekšlikumu.

Attiecībā uz iebildi, ka tās izmaiņas, kuras varētu būt ļoti būtiskas (runa ir par to, ka mēs esam palielinājuši skaitu - 10 deputātu vietā ierakstījuši 20 deputātus, kad var saīsināt runāšanas laiku vai slēgt runātāju sarakstu), ir vērsts pret mazākumu. Es domāju, ka jebkurā gadījumā šos jautājumus (redzat, šeit iekavās ir 54.pants) lemj Saeima. Īstenībā ir tieši otrādi - vajag palielināt, lai nebūtu mums tādas pārmērīgas lēkāšanas no viena grāvja otrā grāvī. Palielinot deputātu skaitu, rastos tik tiešām nopietns pamats, lai to pieprasītu. Un ar šādu domu mēs faktiski šīs izmaiņas te iestrādājām. Tā ka paldies vēlreiz par jūsu atsaucību, un es ceru, ka sekos arī jūsu konkrētie rakstiskie priekšlikumi. Es atkārtošu vēlreiz savu priekšlikumu, kuru izteicu pašā sākumā, ka vajag lemt par pāreju uz lasīšanu pa pantiem, un lūdzu jūs iesniegt konkrētos priekšlikumus līdz 2.septembrim, lai mēs varētu nodot tos izskatīšanai un būtībā 16.septembrī pāriet pie lasījuma pa pantiem. Paldies.

Priekšsēdētājs. Paldies. Vai vēl kāds vēlas runāt? Lūdzu zvanu! Atļaujiet ieturēt mazu pauzi, kamēr nāk kolēģi!

Lūdzu, balsosim priekšlikumu par pāreju uz Saeimas Kārtības ruļļa projekta lasīšanu pa pantiem! Balsosim! Lūdzu rezultātu! Par - 84, pret - 1, atturas - 4. Priekšlikums ir akceptēts.

Nākamais jautājums ir par Saeimas deputāta Andra Grota mandāta apstiprināšanu. Lūdzu, godātie deputāti, izskatīsim trīs dokumentus.

Pirmais dokuments: "Ar šo vēstuli paziņoju, ka ar 19.jūliju nolieku savas pilnvaras kā 5.Saeimas deputāts. Lūdzu izvirzīt nākamo kandidātu Latvijas Kristīgo demokrātu savienības frakcijā no Rīgas vēlēšanu apgabala. Deputāts Jerumanis."

Centrālās vēlēšanu komisijas informācija: "Sakarā ar Latvijas Republikas Saeimas deputāta Aivara Jerumaņa iesniegumu par atteikšanos no deputāta mandāta Kristīgo demokrātu savienības sarakstā Rīgas vēlēšanu apgabalā Centrālā vēlēšanu komisija informē, ka Aivara Jerumaņa vietā stājas nākamais kandidāts no tā paša kandidātu saraksts - Andris Grots."

Vai kāds vēlas runāt? Man ir jāatvainojas, jo es diemžēl neesmu precizējis, kā izrunāt burtu "o", - /o/ vai /uo/. Es atvainojos - Grots. Paldies. Neviens nevēlas arī runāt.

Lūdzu, balsosim par Mandātu komisijas ierosinājumu - apstiprināt Andra Grota deputāta mandātu. Lūdzu rezultātu! 90 - par, pret - nav, 1 - atturas. Lēmums ir pieņemts. Apsveicam un vēlam sekmes Saeimas darbā! (Aplausi.)

Visi darba kārtībā iekļautie jautājumi ir izskatīti. Pulksten 15.00 valdība atbildēs uz deputātu jautājumiem saskaņā ar mūsu grafiku. Kādi ir paziņojumi?

Lūdzu, Ministru prezident Valdi Birkav!

V.Birkavs (Latvijas Republikas Ministru prezidents).

Valdība savlaicīgi nevienu jautājumu nav saņēmusi, tādēļ uzskata par iespējamu, ka šī jautājumu un atbilžu stunda nenotiks.

Priekšsēdētājs. Kādi ir citi priekšlikumi vai iebildumi?

Deputāts Bukovskis - lūdzu!

I.Bukovskis ("Saskaņa Latvijai").

Es atvainojos, jautājumi ir iesniegti, un te atrodas arī amatpersonas no Izmeklēšanas komisijas. Izmeklēšanas komisija nav apmierināta ar šādām atbildēm, un mēs gribam papildus pieprasīt atbildes uz šiem jautājumiem.

Priekšsēdētājs. Godātie kolēģi, mums būtu jāvienojas. Tā ir pirmā valdības atbilžu stunda, kas būs no pulksten 15.00, tāpēc mums tomēr būtu jāvienojas par procedūru, jo pastāv dažādi uzskati. Ir uzskati, ka deputāti šajā jautājumu un atbilžu stundā var uzdot jautājumus arī mutiski. Kārtības rullī valdības atbilžu stunda nav fiksēta, godātais kolēģi Endziņ! Nav!

Lūdzu izteikties par procedūru - deputāts Endziņš!

A.Endziņš ("Latvijas ceļš").

Cienījamo priekšsēdētāj, cienījamie deputāti! Mums ir trešā sadaļa - "Deputātu priekšlikumi, jautājumi un pieprasījumi". Tur ir 99.pants: "Ne mazāk kā pieci deputāti var iesniegt Saeimai jautājumus Ministru kabineta locekļiem." 100.pants: "Pirmais vai kāds cits no jautājumu

parakstītājiem pēc vienošanās var dabūt vārdu jautājumu motivēšanai." 101.pants: "Jautātāji var piezīmēt, ka viņiem pietiek ar rakstisku atbildi; rakstiskā atbilde nolasāma pēc termiņa notecēšanas (103.pants) nākamajā sēdē." 102.pants: "Jautājumu Saeimas priekšsēdētājs nekavējoties paziņo Ministru prezidentam, kā arī attiecīgajiem Ministru kabineta locekļiem." 103.pants: "Pçc rakstiskas vai mutiskas atbildes, kas jādod ne vēlāk par 48 stundām pēc jautājuma saņemšanas, pieļaujamas debates, ja to prasa 10 deputāti un Saeima tam piekrīt 54.panta noteiktajā kārtībā." No pārejas formulas, 130.pants: "Nebalsošana par jautājumu nav pielaižama." Lūk, tāda pašreiz ir reglamentācija attiecībā uz šiem jautājumiem. Tā ir noteikta Kārtības rullī, kurš pašreiz ir spēkā. Ja deputāti uzskata, ka mums perspektīvā - nākamajā Kārtības rullī - ir jāparedz, ka mēs šo pasākumu pārvēršam par šādu jautājumu un atbilžu pusstundu vai stundu, kurā katrs nāks un jautās bez iepriekšējas pieteikšanās, tad te ir pavisam cita situācija. Te ir noteikta procesuāla kārtība.

Priekšsēdētājs. Deputāts Panteļējevs. Lūdzu, par procedūru!

A.Panteļējevs ("Latvijas ceļš").

Cienījamais priekšsēdētāj, cienījamie klātesošie! Arī mūsu komisijai, protams, ir jautājumi, kas ir uzdoti amatpersonām un citām komisijām, taču mums nevajadzētu sajaukt komisiju darbu ar šo te jautājumu un atbilžu stundu, jo jautājumu uzdošana un atbildes komisijās - tā ir cita procedūra un acīmredzot tur arī ir jāizmanto. Taču šeit attiecībā uz šo stundu ir ļoti vienkārši. Protams, mēs varam šo stundu veltīt tādai mutiskai parunāšanai ar valdību, bet es domāju, ka tad, ja mēs tomēr gribam saņemt kvalitatīvas atbildes, tad, es domāju, mums vajadzētu ieviest šādu tradīciju vai varbūt tagad nobalsot par šādu te kārtību, ka rakstiski jautājumus šai jautājumu un atbilžu stundai iesniedz plenārsēdē, nevis komisijā. Plenārsēdē šie rakstiskie jautājumi acīmredzot ir jāiesniedz caur Prezidiju, un tad mēs varam vienoties, ka tas notiek divas dienas iepriekš vai kādā citā brīdī. Tad Ministru kabinets no Prezidija katrā ziņā saņems šos jautājumus, kuri ir paredzēti tieši uzklausīšanai šinī plenārsēdes stundā, un tad visi ir sagatavojušies un atbild. Pēc tam var papildus jautāt un atbildēt. Tā ka varētu būt šāda kārtība - tāds man ir priekšlikums, jo man negribētos, lai mēs sāktu dublēt komisiju darbu.

Priekšsēdētājs. Deputāts Janeks - lūdzu!

J.Janeks ("Saskaņa Latvijai").

Cienījamie kolēģi, man liekas un ir vismaz tādas aizdomas, ka valdošā frakcija un valdība baidās no jautājumiem. Kādēļ tad šodien nevarētu pajautāt un saņemt atbildes? Kā nupat sacīja Jānis Jurkāns, Kanādas parlamentā tam ir atvēlētas divas stundas, un parlamenta locekļi var jautāt, ko vēlas. Es domāju, ka šodien šeit nekas netraucētu mūsu zinošajai jaunajai valdībai atbildēt uz šiem jautājumiem.

Priekšsēdētājs. Deputāts Sinka. Pēc tam deputāts Indulis Bērziņš izteiksies par procedūru.

J.Sinka ("Tçvzemei un brīvībai").

Priekšsēža kungs! Par procedūru. Tāpat kā Kanādā, arī Lielbritānijas apakšnamā ir paredzēti mutiski jautājumi un atbildes. Varētu būt kompromiss, ka vispirms izskata iesniegtos jautājumus un, ja paliek pāri laiks, tad var izskatīt arī mutiski iesniegtos jautājumus. Tātad, ja paliek pāri laiks, tad var arī mutiski. Bez tam es domāju, ka mūsu ministri, jau sākot ar premjerministru, ir pietiekami inteliģenti un ātri domājoši, un viņi spēs arī dažus aktuālus jautājumus atbildēt spontāni.

Vai es drīkstu sniegt arī vienu paziņojumu?

Priekšsēdētājs. Varbūt tomēr pabeigsim par procedūru... Un tad būs atsevišķi paziņojums.

Godātie deputāti, vai jūsu priekšlikumi būtu liekami uz balsošanu? Es atvainojos, vārds Indulim Bērziņam par procedūru.

I.Bērziņš ("Latvijas ceļš").

Cienījamais sēdes vadītāj, cienījamie deputāti! Tad, kad deputāts Jurkāns būs Kanādas parlamenta deputāts un tieši tāpat deputāts Sinka - apakšnamā, tad tas būs tieši tā. Jo, kā es saprotu, šinīs valstīs viņu parlamentos ir paredzēta kārtība, kas nosaka tieši šādu jautājumu uzdošanu un atbildēšanu. Arī man nekas nav pretī, ja mūsu valdība atbild uz šiem jautājumiem, bet tikai tādā gadījumā cienīsim paši sevi un savus lēmumus - šajā gadījumā pieņemto Kārtības rulli, kur ir tikai viena forma. Es vienkārši citu neatradu, kādā veidā valdībai var uzdot jautājumus. Tad vai nu mainīsim Kārtības rulli vai vadīsimies pēc šīs kārtības, kas absolūti neliedz, Sinkas kungs, viņiem atbildēt. Atliek vienkārši rakstiski iesniegt, un viņiem nāksies demonstrēt savu inteliģenci, kā jau jūs teicāt, un atbildēt uz visiem jautājumiem.

Priekšsēdētājs. Vai tad mēs nevaram lemt un labot šo situāciju tādā veidā: priekšā vēl ir 35 minūtes, tāpēc deputāti var iesniegt valdībai arī rakstiski, un pulksten 15.00 tā sāktu atbildēt. Kārtības rullī tā, protams, nav. Es saprotu, ka Kārtības rullī tas nav ierakstīts. Deputāts Endziņš - lūdzu!

A.Endziņš ("Latvijas ceļš").

Par procedūru. Es saprotu, ka vienam otram dikti nepatīk Kārtības rullis. Tomēr, cienījamie deputāti, tas, kas šeit tika minēts, teiksim, par Anglijas parlamentu... Anglijas parlamentā nenotiek tādā veidā, ka uzreiz uzdod jautājumus. Nav tā! Ir rakstveida jautājumi. Tikai tur Kārtības rullis paredz kaut ko citu. Ja es esmu uzdevis rakstveida jautājumu Kabineta loceklim, tad man kā jautājuma uzdevējam pēc tam ir tiesības uzdot vēl arī otru jautājumu, un tas tiek izmantots tieši tādēļ, lai mēģinātu valdības pārstāvi "iedzīt stūrī". Taču pirmais ir rakstveida jautājums. Vienmēr un visos gadījumos. Mēs te varam minēt piemērus no daudzu citu parlamentu dzīves, bet katrā ziņā katram parlamentam ir tieši šie iekšējie kārtības noteikumi, kuri ir ļoti stingri reglamentēti. Un, ja mēs sevi cienām, tad esiet tik laipni un to arī ievērojiet. Gan sēdes vadītājam, gan arī deputātiem tas ir likums. Tas ir likums, ko mēs esam pieņēmuši! Ja mēs uzskatām, ka mums vajag citu kārtību... Mēs pašreiz strādājam pie jaunā Kārtības ruļļa, tad, lūdzu, esiet tik laipni un dodiet savus priekšlikumus, lai mēs tos varētu iestrādāt uz otro lasījumu, bet, ja mēs sāksim katru reizi grozīt, kā ienāks prātā, tad mums nekādā gadījumā Saeimā nebūs kārtības.

Priekšsēdētājs. Godātie kolēģi! Es vēlreiz lūdzu - lai tādās reizēs Saeima pati izlemj, jo, kā es saprotu, Kārtības rullī nav noteikts, ka valdībai atbilžu stundā ir jāatbild tikai uz rakstveida jautājumiem. Tie ir jautājumi, kurus var uzdot jebkurā laikā, jebkurā brīdī vai iesniegt Prezidijam. Un par to jūs mani nepārliecināsit. Tāpēc es kā sēdes vadītājs lieku šo jautājumu uz balsošanu. Priekšlikums ir par to, ka valdība atbilžu stundā sniedz atbildes gan uz mutiskiem, gan rakstveida iesniegumiem, kā bija formulējuši deputāti. Un jūs paši to izlemiet.

Lūdzu - deputāts Endziņš!

A.Endziņš ("Latvijas ceļš").

Es protestēju pret šādu jautājuma nostādni, jo mēs nevaram ar Saeimas lēmuma palīdzību, ar vienreizēja lēmuma palīdzību, izdarīt izmaiņas likumā. Tad esiet tik laipns, priekšsēdētāja kungs, un, lūdzu, iesniedziet likumprojektu par Kārtības ruļļa attiecīgās normas grozīšanu, kas skar šo jautājumu.

Priekšsēdētājs. Lūdzu - Ministru prezidents Birkava kungs!

V.Birkavs (Ministru prezidents).

Paldies Sinkas kungam par uzskatu, ka mēs esam spējīgi atbildēt arī tūdaļ. Mēs patiešām esam gatavi atbildēt uz jūsu jautājumiem arī tūliņ, taču man kā juristam neparko negribētos šajā situācijā pārkāpt mūsu pašu pieņemto Kārtības rulli. Tādēļ es uzaicinu visus kolēģus deputātus, kuriem ir jautājumi un kuri nevar gaidīt atbildi līdz nākamajai reizei, tātad šīs 48 stundas, ierasties šodien pulksten 15.00 Ministru kabinetā, un es atbildēšu uz deputātu jautājumiem, bet šajā zālē to darīt mums aizliedz Kārtības rullis.

Priekšsēdētājs. Jā, lūdzu, Tomiņa kungs!

Z.Tomiņš (Latvijas Zemnieku savienība).

Cienījamie kolēģi! Mēs redzam, ka Saeimas Kārtības rullī ir minēts, ka var iesniegt ne mazāk kā 5 deputāti. Tātad līdz mūsu noteiktajai stundai, par kuru esam vienojušies un kuru esam akceptējuši attiecībā uz darba kārtību, nedēļas kārtību, vēl ir atlikušas 33 minūtes. Ministru kabinets, balstoties uz 103.pantu, kur ir minēts, ka pēc rakstiskas vai mutiskas atbildes, kas jādod ne vēlāk kā 48 stundām pēc jautājuma saņemšanas, tiešām var izmantot šīs 48 stundas un nevis sniegt tagad atbildi, bet darīt to sestdien pulksten 14.28.

Priekšsēdētājs. Lūdzu, izsakieties vēl par procedūru!

E.Jurkāns ("Saskaņa Latvijai").

Godātie kolēģi, Prezidij! Mēs tagad runājam par nedēļas programmu, mēs jau nerunājam par Kārtības rulli. Tās ir programma, ka valdība vienkārši tiekas ar deputātiem. Tad jau mums vajag, ja valdība rīko preses konferenci, pateikt arī žurnālistu kungiem, lai arī viņi ievēro Kārtības rulli. Mums taču gribas tikties ar valdību. Varbūt tā mums šodien pateiks, ka tikai pēc mēneša var dot atbildi? Es nezinu, kāpēc mums šoreiz ir jābalso par to?

Priekšsēdētājs. Deputāts Panteļējevs - lūdzu!

A.Panteļējevs ("Latvijas ceļš").

Cienījamais priekšsēdētāj! Man vienkārši ir skaidrojošs jautājums: vai uz jautājumu un atbilžu stundu attiecas arī kvoruma problēmas? Varbūt jautājumu un atbilžu stunda notiek neatkarīgi no tā, cik deputātu ir zālē? Tas nav tāpēc, lai traucētu, taču es domāju, ka, ja tiešām tā ir jautājumu un atbilžu stunda, tajā varētu uzdot pietiekami specifiskus jautājumus, kuri citus deputātus neinteresē. Lai mums nesanāk tā, ka, teiksim, kvoruma dēļ šo jautājumu pēkšņi nevar uzdot. Tādā gadījumā tā tiešām pārvērstos par jautājumu un atbilžu stundu vai zināmā mērā par neformalizētu tikšanos, kad atnāktu tik deputātu, cik to vēlas. Tāpēc man ir šis jautājums: vai mēs attiecināsim kvorumu uz šo stundu vai ne? Vai var noturēt sēdi vai ne?

Priekšsēdētājs. Ja tas ir jautājums man, tad es personīgi pēc būtības to saprotu tā, ka tā nav sēde. Tas deputāts, kuram nav jautājumu, te neierodas. Tad es izdaru pēdējo mēģinājumu, un tas būtu tāds: vai šis jautājums ir vai nav balsojams? Ja tas ir balsojams, tad deputāti to ierosina, jo es nevaru vienkārši tā... Es arī pats personīgi vienkārši kā deputāts nevaru viennozīmīgi piekrist Birkava kungam. Jo, kā man vismaz stāstīja Godmaņa kungs, kas braukādams ir redzējis citus parlamentus, tad, kā viņš teica: Dieva laime, ka pie mums vēl nav ārzemju prakses, kur deputāti vienu stundu var uzdot tos jautājumus, kuri viņiem ir uz sirds. Arī es esmu pie tādas pārliecības (un es esmu vairākuma frakcijā), bet tas nu... Jā, ja man nav jautājumu, tad es neierodos šeit, taču, ja man ir jautājums, tad es te esmu un uzprasu, un saņemu atbildi, un tad - es vismaz tā iedomājos - es uzstājos debatēs. Tad es rakstīšu, tad iesaistīsim Ministru kabineta sekretariātu, ministrijas un tā tālāk. Priekš tam ir domāti pieprasījumi, iesniegumi un visas pārējās formas. Turpretī šeit ir jautājumi un atbildes. Balsosim to, vai šis jautājums ir balsojams. Ja vairākums uzskata, ka šis jautājums ir likums un šeit nekādas balsošanas nav, tad, ja tā uzskata godātie kolēģi, es, protams, piekāpjos, un tiem kolēģiem, kuri iesnieguši šo priekšlikumu, ir nevis jāatsauc savs priekšlikums, bet jāapmierinās ar balsojumu.

Deputāts Lagzdiņš. Viņš nav runājis, bet jūs esat runājis. Pēc tam es iedošu vārdu arī jums.

J.Lagzdiņš ("Latvijas ceļš").

Godāto priekšsēdētāj, kolēģi deputāti! Es ierosinu šādā veidā atrisināt šo jautājumu: tagad slēgt plenārsēdi, un saskaņā ar nobalsoto kārtību tie deputāti, kuri vēlas, paliek uz šo jautājumu un atbilžu stundu, kad valdības locekļi atbildēs. Un visas puses būs apmierinātas.

Priekšsēdētājs. Es atvainojos, bet šeit bija iebildes, ka es, būdams sēdes vadītājs, pārkāpju likumu. Un tāpēc, liekot šo jautājumu uz balsošanu, rodas neskaidrība: vai sēdes vadītājs pārkāpj likumu vai nepārkāpj? Es gribēju jautāt to Saeimai.

J.Lagzdiņš. Es atvainojos, ja mēs plenārsēdi slēdzam, tad pārējo mūsu darbību, proti, šo jautājumu un atbilžu stundu, tās darbību Kārtības rullis nereglamentē. Un te nekādu pārkāpumu nav.

Priekšsēdētājs. Taču Ministru prezidents atteicās piedalīties.

V.Birkavs. Godātie kolēģi, Lagzdiņa kunga priekšlikums ir juridiski korekts. Un patiešām, ja mēs šajā reizē slēdzam plenārsēdi, tad tā būs stunda, kurā mēs vienkārši parunāsimies. Jā, jūs uzdosit jautājumus, bet mēs atbildēsim. Juridisku seku tam nav, un šinī gadījumā nav nepieciešams ievērot arī šīs 48 stundas. Valdība, protams, aiz cieņas pret Saeimu ir gatava tūdaļ pat atbildēt uz jūsu jautājumiem, arī tad, ja tos nebūs parakstījuši 5 deputāti. Patiešām, godātie kolēģi, būtu korekti, ja mēs ievērotu šo kārtību, par kuru paši esam balsojuši. Es neatsakos atbildēt uz jūsu jautājumiem tūdaļ, bet tikai pēc tam, kad tiks slēgta plenārsēde, jo tad mēs nepārkāpsim kārtību, kuru paši esam noteikuši!

Priekšsēdētājs. Paldies. Plenārsēde tiek slēgta. Valdība atbildēs uz jautājumiem pulksten 15.00. Un tagad laiks paziņojumiem. Lūdzu, sniedziet paziņojumus! (Kāds kaut ko saka no zāles). Bet vai tas rakstiski ir iesniegts deputātiem? Vai tad mums visi rakstiski izsniegtie paziņojumi ir vēlreiz jālasa?

Jā, lūdzu! Vārds paziņojumiem!

A.Berķis (Latvijas Zemnieku savienība).

Priekšsēdētāja kungs, es gribēju atgādināt, ka pulksten 17.00 Sarkanā zālē ir kārtējā preses konference, kurā jāpiedalās visu frakciju vadītājiem un pārstāvjiem no Prezidija. Un arī Seiles kundzei, jo viņas likums šodien, šķiet, bija vissvarīgākais.

Priekšsēdētājs. Deputāts Sinka - lūdzu!

J.Sinka ("Tçvzemei un brīvībai").

Kolēģi laikam jau pirmajā dienā visi saņēma personīgi vēstuli no Vācijas, - no viņu parlamenta, no Baltijas parlamenta grupas priekšsēža fon Štetena, kurā mēs tiekam uzaicināti uz sadarbību. Tāpēc Ārlietu komisijas uzdevumā es esmu atvēris jau sarakstu ar to deputātu uzvārdiem, kuri vēlas piedalīties šādā Latvijas-Vācijas parlamentāriešu grupā. Ir jau precedents - Augstākajā padomē toreiz bija noteikts skaits - 22 deputāti, bet šajā gadījumā skaits ir neierobežots. Tiešām būtu interesanti zināt, kas to vēlas. Pēc tam, protams, mums būs jāsanāk kopā un jāievēlē, pieņemsim, priekšsēdis, viņa vietnieks un sekretārs. Varbūt arī pārstāvis, kas kārtos vai īstenos saraksti ar Bundestāgu. Informēju, ka es tūlīt pēc šīs sesijas beigām palikšu savā vietā un lūdzu interesentus pienākt pie manis un parakstīties. Pēc tam varbūt vienosimies par to, kad mēs sanāksim kopā. Es gan nezinu, bet varbūt tas varētu būt jau nākamnedēļ, aptuveni otrdien starp komisiju sēdēm. Taču varbūt par to varētu jau padomāt. Paldies.

Priekšsēdētājs. Paldies. Sēdi es jau esmu paziņojis par slēgtu. Lūdzu zvanu! Reģistrēsimies! Es, kolēģi, redzēju vienu deputātu, kurš rīkojās nekorekti... Paldies. Rezultātu! Jo ir jānovērš tad acis no zāles... Paldies.

Stenogrammu parakstīja:

Redaktore: J.Kravale

Mašīnrakstītājas: M.Ceļmalniece, B.Stukas, A.Kviese

Korektores: D.Kraule

SATURA RĀDĪTĀJS
1993.gada 5.augusta sēde

Par darba kārtību - dep. A.Rozentāls - 1.lpp.

- dep. J.Ā.Tupesis - 1.lpp.

Saeimas deputāta mandāta apstiprināšana Mārtiņam Ādamam Kalniņam - 2.lpp.

Likumprojekti "Par Latvijas Republikas 1923.gada 2.augusta likuma "Par valsts kontroli" darbības atjaunošanu" un "Par grozījumiem Latvijas Republikas 1923.gada 2.augusta likumā "Par valsts kontroli""

Priekšlikumi - dep. A.Endziņš - 3.lpp.

- dep. A.Panteļējevs - 3.lpp.

Par atvaļinājuma piešķiršanu deputātei Aidai Prēdelei un deputātam Ilmāram Dāliņam

Ziņo - LR Saeimas sekretāra biedrs Z.Tomiņš - 4.lpp.

Par grozījumiem Saeimas komisiju sastāvā

Debates - dep. M.Budovskis - 5.lpp.

- dep. A.Panteļējevs - 9.lpp.

- dep. E.Kide - 10.lpp.

Likumprojekts "Par grozījumiem un papildinājumiem Latvijas Republikas 1990.gada 10.jūlija likumā "Par zemes komisijām"" (1.lasījums) un lēmuma projekts "Par Latvijas Republikas Centrālās zemes komisijas sastāva apstiprināšanu"

Priekšlikumi - dep. V.Novakšānovs - 12.lpp.

- dep. I.Bērziņš - 12.lpp.

Ziņojums - dep. A.Seile - 13.lpp.

Debates - dep. J.Lucāns - 17.lpp.

- dep. J.Janeks - 18.lpp.

- dep. A.Rozentāls - 19.lpp.

- dep. V.Novakšānovs - 21.lpp.

- dep. A.Gorbunovs - 22.lpp.

- dep. G.Resnais - 24.lpp.

- dep. A.Kiršteins - 26.lpp.

Galavārds - dep. A.Seile - 27.lpp.

Debates - dep. I.Grava - 28.lpp.

Paskaidrojums - dep. A.Seile - 29.lpp.

Par procedūru - dep. A.Panteļējevs - 30.lpp.

Likuma izskatīšana pa pantiem - 31.lpp.

Paskaidrojums - dep. A.Seile - 32.lpp.

Debates - dep. J.Zaščerinskis - 33.lpp.

- dep. V.Novakšānovs - 35.lpp.

- dep. J.Lucāns - 36.lpp.

- dep. A.Rozentāls - 37.lpp.

- G.Grūbe - Valsts zemes dienesta ģenerāldirektors - 38.lpp.

- dep. J.Zaščerinskis - 39.lpp.

Galavārds - dep. A.Seile - 39.lpp.

Par procedūru - dep. I.Bukovskis - 41.lpp.

- dep. J.Zaščerinskis - 42.lpp.

- dep. E.Kide - 43.lpp.

Priekšlikumi - dep. J.Sinka - 44.lpp.

Lēmuma projekts "Par Latvijas Republikas Centrālās zemes komisijas sastāva apstiprināšanu"

Priekšlikumi - dep. V.Novakšānovs - 45.lpp.

- dep. A.Seile - 45.lpp.

- dep. O.Kehris - 46.lpp.

Likumprojekts "Saeimas kārtības rullis"

Ziņo - dep. A.Endziņš - 47.lpp.

Debates - dep. I.Silārs - 62.lpp.

- dep. I.Bukovskis - 66.lpp.

- dep. A.Kreituss - 69.lpp.

- dep. M.Budovskis - 70.lpp.

- dep. V.P.Karnups - 71.lpp.

- dep. A.Rozentāls - 72.lpp.

- dep. P.Tabūns - 73.lpp.

- dep. J.Sinka - 74.lpp.

Galavārds - dep. A.Endziņš - 75.lpp.

Saeimas deputāta mandāta apstiprināšana Andrim Grotam (KDS) - 78.lpp.

Paziņojumi - Ministru prezidents dep. V.Birkavs - 79.lpp.

Paskaidrojumi - dep. I.Bukovskis - 79.lpp.

Par procedūru - dep. A.Endziņš - 80.lpp.

- dep. A.Panteļējevs - 80.lpp.

- dep. J.Janeks - 81.lpp.

- dep. J.Sinka - 81.lpp.

- dep. I.Bērziņš - 82.lpp.

- dep. A.Endziņš - 83.lpp.

- dep. V.Birkavs - 84.lpp.

- dep. Z.Tomiņš - 84.lpp.

- dep. E.Jurkāns - 85.lpp.

- dep. A.Panteļējevs - 85.lpp.

- dep. J.Lagzdiņš - 86.lpp.

- dep. V.Birkavs - 87.lpp.

Paziņojumi - dep. A.Berķis - 87.lpp.

- dep. J.Sinka - 87.lpp.